

Magyar nyelvtanito. könyv a siketnemek szamara. (Ungar.
Sprachlehre für die Taubstummen.) hung

Egyet. ny.
Buda 1817

Signatur: 98415-B
Barcode: +Z156175208
Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ156175208>
Umfang: Bild 1 - 377

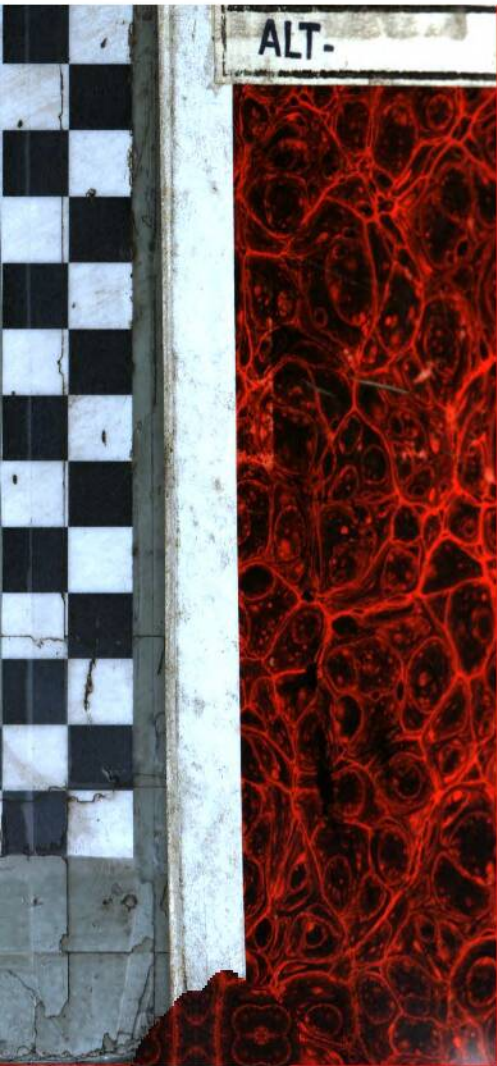

Nutzungsbedingungen

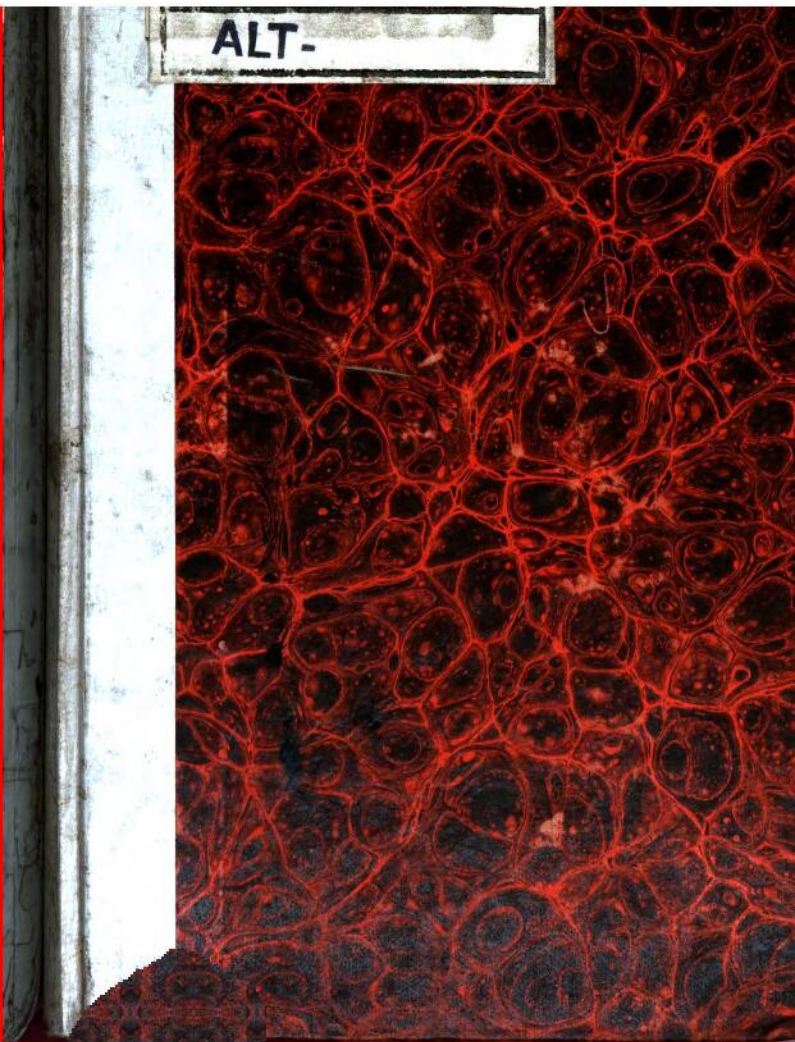
Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzzangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

ALT.

ALT-

43. N. 342

311/ste

MAGYAR
NYELVTANÍTÓ
KÖNYV

A'
SIKETNÉMÁK
SZÁMÁRA.

KÉSZÍTETTE
SCHVARTZER ANTAL

A' SIKETNÉMÁK K. MAGYARINTÉZETÉNEK IGAZGATÓJA
VÁTZON.

I. Osztály. I. Rész.

BUDÁN,
A' MAGYAR KJR. UNIVERSZI. BETŰIVEL.

1817.

98415-B.

ELŐL-JÁRÓBESZÉD.

*Ennek a' Siketnémának számára készítetteti
Nyelvtanítókönyvnek Foglalatjáról.*

Mind addig esmértelen volt a' mi szerentsélen Embertársainkon a' Némaságnak Oka, míg *Juan Babbo Bonnet* Spanyol Országi Tudós érzékeny szívére vévén azon természeti hibát, az azon lehető segítségnek módjáról hosszas elmetörődéssel nem gondolkodott, 's végre azoknak taníttatások módjáról Jegyzéseket nem kezdett tenni, mellyek 1620-dik Esztendőben Világ elejbe botsajtattak, és míg későbben 1760-dik Esztendőben majd nem másfél Század múlva ama' nevezetes Frantzia Apátur *de l' Epée* a' Siketnémák taníttatások módját mintegy újjolag feltalálta, és az által, hogy a' nagy lelkű Europai Fejedelmeknek, ellene pedig II-dik József Tsászárnak már erre nézve is elfelejthetetlennek figyelmetességét megnyerte, maradandóvá is tette. A' Siketnémák mindekkorig tsak azok közé a' szerentsélen 's ügyetlen személyek közé számláltattak, a' kiket nevelni, tanítgatni, és a' kiken segíteni tellyességgel nem le-

het. Úgy tetszett első tekintettel, mint-ha tsak egyforma volna a' Némák gyarlósága; és tsak idővel jött világosságra: hogy egyik Személyben a' Szóllóeszköz a' a' millyen a' Nyelv, a' másokban az elmének tompasága, a' harmadikban a' siketség okozza a' Némaságot. Ezek közül az első, az az a' kinek hibás Szóllóeszköze vagyon, tsak a' helyes orvosi véle való bánás által szabadúlhatna meg némaságától; a' tompa elméjű Személy pedig jól lehet hallása mellett a' Szóllóeszközei is jó karban vannak, még is a' beszédet soha meg nem tanulhatja. Az ollyannak tsak arra vagyon minden gondja, hogy ehessék ihassék; elmebéli foghatósággal nem bírván, gyermeki állapotjánál tovább nem mehet; ő tsak mindenre bámúl, és a' mit lát, azt vagy sírásra, vagy nevetésre méltónak találja; és éppen erről lehet az ollyan Személyen az elmebéli tompaságot észre venni, mivel sokat nevet, 's e' szerént gyáva is néma is. Nints elevensége, figyelmetessége, és foghatósága, hogy mind testét gyakorlás által helyes mozdulásokra szoktatná, mind magát más jó erkölcsű Emberek példájához alkalmaztathatná. Innen vagyon, hogy az illyen Személy magának tetsző, gondatlan, 's mindenkör gyermekekhez hasonló marad. De mivel az

il-

ilyen szánakozásra méltó Személyek boldogtalan állapotjokat önnön magok' eszékkel felnem érhetik, talán nem is lehet őket a' legszerentsétlenebbek közé számlálni. Azonban, ha a' tudatlan és pajkos Emberek az ilyeneket a' más rendbéli Siketnémáktól megnem különböztetik, igen nagyon nevelik ezeknek szerentsétlenségeket, 's megvettetést húznak reájok. Mellyre nézve e' következendőket szükséges eszünk-re venni.

Valamint mi halló 's beszéllő Személyek, úgy a' Siketnéma is minden elméleti tehetségekkel megvagy on áldva. Ő mozgólásaiban elevenséget, tselekedetiben értelmet, megfontolást, gondolkodást, és vigyázást mutat. Arra való törekedés vagy indulat látszik maga viseletéből, hogy gondolatját közölhesse másokkal, mivel maga magának talál kézijeletet avagy kézinyelvet. Tsak azért nem tanulhatott ő beszélleni, mivel hallása nints, semmi hangot, és szózatot nem hallhatott, hogy azokat a' beszéllő Emberek után kimondani, avagy a' Kisdedek módjára utánok dadogni tanulhatta volna. A' Siketnéma tehát annyi értelemmel bír, hogy megfoghatja, melly nagy légyen az ő szerentsétlensége! melly szükségképpen teste-

tével együtt nevedik: mivel néki is, mint más Embereknek, hajlandósága vagy mind a' Jóra, mind a' Roszszra, 's mennél nagyobb az ő természeti gyengesége, a' jó erköltsiség ösvényét illendő 's állapotjához alkalmaztatott nevelés nélkül annál hamarabb elmellőzi. Ő már azért is szerentsétlen, mivel keves indulatoskodásairól esméretes, és ezen természeti gyengesége miatt más Emberek őtet megvetik, 's kerülnek. De azt meg nem gondolják, hogy indulatoskodása és epekedése onnan veszi eredetét, mivel gondolatjait másokkal kozlenni, és szükségeit másoknak értésére adni nem tudja, valamint mi, ha olyan Nemzetek közé jutunk, a' kik a' mi nyelvünket nem értik, 's akaratunkat nem teljesíthetik.

Adódjék] meg tehát a' Siketnémának a' Nyelvtudás, az ő szótalanságával avagy nyelvtudatlanságával bizonyosan megszűnik az ő epekedése is. Ő magát más Emberekhez fogja alkalmaztatni, és a' mint a' mi nyelvünk segítségével a' beszélő Emberek társaságában az oktatás után az illendőséget az illetlenségtől, a' jót a' roszsztól, az igazat a' hazugságtól megfogja különböztetni, úgy más jó erköltsi hajlandóságokat is mind kimutatni, mind mások-
tól

tól megkedveleni alkalmas leszsz. Sőt, a' mi ezeknél nem kevesebb, az ő jövődöbéli kenyerének keresésére olyan kézi munkát, vagy mesterséget fog magának választani, melly által magának 's Hazájának hasznára lehet; hogy e' szerént ezután más Embereknek terhékre ne legyen.

A' Nyelv tehát az, t. i. az a' Nyelv, mellyen mi beszélünk, melly által a' Siketnéma természeti vadságától, és tudatlanságától megmenekedhetik, oktatódhatik, 's a' Hazának hasznos Tagjává tevődhetik. [Mivel a' siketséget, akár vele született természeti hiba légyen az, akár valamelly nyavalából származott fogyatkozás, vagy valami szerentsétlen történetnek következése, semmiképpen orvosolni, és tőle elhárítani nem lehet; külföldben pedig ő néki esze és foghatósága vagyon; tehát legalább a' Nyelvtudás, és azzal együtt más Tudományok, mellyek az emberi társaságban szükségesek, adódjának meg néki. Ezen segedelemre és ajándéokra számot tart a' Siketnéma: mert lehet rajta segíteni, és ugyan ezen indítóokból az ő halló 's beszélő Testvéreinek 's Attyjafiainak számára, és oktatására is mindenféle Tudományokban Intézetek 's Oskolák rendeltettek. De nagy ám a' különbség

a' tanításban, melly szerént a' halló, 's beszéllő Emberek, és a' Siketnémák tanítódnak, melly majd alább ezen Nyelvtanítókönyvnek elrendeléséből és előadásából megfog tetszeni. Azért szükséges is ezen külömbséget megvizsgálni, és a' Tanúlmányoknak felosztását és előadását megmagyarázni.

A' halló 's beszéllő Emberek két módja vagyón, ha más valami idegen nyelvet tanulni akar. Ő tudniillik a' nyelvet vagy az Emberekkel való társalkodásban tsupán tsak a' hallás, és gyakorlás által megtanúlhatja szinte úgy, valamint a' Gyermekek anyanyelvet édes Annyjától; vagy pedig a' Könyvekből tanulja meg. Az első mód szerént meg nem tanulhatja a' Siketnéma a' nyelvet: mert nintsen hallása. Ő néki tehát, mivel más módja nintsen, a' nyelvet Könyvekből tanulni kellett, és hogy azt úgy tanulhassa szükséges, hogy minden előtt írni és olvasni tanuljon. Noha ugyan a' Siketnémák a' halló 's beszéllő Emberekkel nem egyformán tanítódnak az olvasásra; még is ez egyébből nem áll, mint a' betűknek formálásából, esméréséből, és azoknak vagy egyenként, vagy egész szavakban való kimondásából, a' hogy azt a' szőlőeszközöknek Alkatása (Mechanismus)

kívánja, és melly szerént a' halló 's beszélő Emberek is könnyebben tanítódhatnak, és tzeljokat elérhetnék. De bezzeg a' következő tanításban mindég nagyobb 's nagyobb különbségekre találunk, melyeket a' Siketnémának a' halló 's beszélő Embérrel való összehasonlításából igen könnyen megfoghatni.

Ha a' halló 's beszélő Ember más valami idegen nyelvet tanulni akar; minden ahoz kívántatott képzeleteket avagy Ideákat és a' Reguláknak magyarázatját már a' maga anyanyelvében találja, úgy hogy:

a) Ő az idegen nyelvet a' maga anyai nyelvének segítségével tanulja, és illy formán nyelvre tsak nyelvet épít. Ő már előre bővölködik olyan képzeletekkel, melyeket az idegen szavak jelentenek: ő már előre tudja, hogy mit kellessék a' szavaknak, különbféle változásai által érteni. Úgy esméri, és érti az Ejtéseket, az egybehasonlításnak Gráditsait, a' Hajtogatásokat, Módokat, Időket, sarkalatos Számokat, mássalérthető Számokat, Névmissait, Elölutóljárókat, Határozókat, és Származtatásokat. Ő már előre tudja az egyik Beszédrészét a' másiktól különböztetni,

az az: ő tudja mi legyen a' Magábanérthető, vagy Mássalérthető, vagy Ige, 's a' t. Ő tsak egyedül az emlékezetét foglalatoskodtatja a' pusztá Szavaknak, és azok Ejtéseinek, Hajtogatásainak, 's több efféle Változásainak megtanulásával, kivévén az Egybeszerkesztetésnek némelly Regulájit.

b) Azért nem is sokat gondolhat ő véle, bár melly rendetlenségben adódnak elő a' beszédnek részei.

c) Nem kívántatik több egyetlen egy Könyvnél, a' mellyből egyszer'smind a' Tanító taníthat, és a' Tanuló tanulhat. Mert tsak az szükséges, hogy ugyan abban a' Könyvben két Nyelveknek Beszédrészei egymás mellé tevődjenek, és a' Regulák a' kivételekkel együtt utánnok ragasztódnak, hogy így a' Tanuló az idegen Nyelvnek Beszédrészeit a' maga anyanyelve szerént megérthesse, és megtanulhassa.

d) Ezen felyül nagyon segíti a' Tanulót az ő hallása; mert tsak az által gyakorolhatja magát igazán az idegen Nyelvnek megtanulásában, és szerezhet magának könnyűséget.

Tudjuk 's tapasztaljuk mindazonáltal még is, hogy a' halló 's beszéllő Emberek
is

is a' nyelvnek Könyvből való tanulásában esztendőket töltenek, míg annyira viszik, hogy folytanfolyvást, és hiba nélkül beszéljenek. Mennél nehezebben eshetik tehát a' Siketnémának ugyan ezen Könyvből való Tanulás, a' ki nek a' fenntelőszámlált könnyüségek egyátaljában hibáznak, és a' ki nek még is a' nyelvet valami kézimunkával avagy mesterséggel együtt, mellyel jövedőben kenyerét kereshesse, a' meghatározott 6 Esztendők alatt megtanulni kelletik. Erre nézve valóban szükséges, hogy minden kigondolható módon elősegítődjék. A' mennyi könnyüégei vagynak a' halló's beszéllő Embernek, szinte annyi nehézségei avagy inkább akadályai vagynak a' Siketnémának, mert:

a, a) Igaz ugyan, hogy a' Siketnéma a' mi nyelvünket a' maga Kézinyelvének segítségével tanulja, valamint a' halló's beszéllő Ember az idegen Nyelvet a' maga anyanyelve által. Tudniillik a' Szóknak és Beszédrészeinek értelme Kézijelek által magyaráztatnak néki, de azért ő még is nyelvet nyelvre nem építhet. Az ő Kézijelei, mellyeknek kigondolására őtet a' szükség kényszerítette, nem tsak elégtelenek a' maga szükségéinek kijelentésére, hanem még olly rosszszúl vannak alkatva, hogy

hogy azoknak semminémű Ejtései, Hajtogatásai, Együvéfoglalóji, és más többféle grammatikabéli Tulajdonságai nintsenek, mellyek által egyedül értelmesen es világosan beszélhetünk. Ő a' Beszédrészei között külömb-éget nem tud, és tsak mindenikét mint Magábanérthető-képzeli magának. Innen következik, hogy a' ki őtet érteni akarja, az, mivel szükséges, hogy az Öszveköttetést a' jeleihez maga hozzá gondolja, annak akaratját 's gondolatjait többnyire tsak kitalálhatja. Úgy szokott ő p. o. jelelni: *En te látni; En te Pénz adni; e' helyett En látlak tégedet; Te látsz engemet; En adok néked Pénzt; Te adsz nékem Pénzt, vagy; Mihelyt én tégedet láttalak, azonnal Pénzt adtam néked; mihelyt te engemet láttál, azonnal Pénzt adtál nékem.* Ő tehát nem tsak egyedül az Emlékezetét foglalatoskodtatja a' pusztá Szavaknak és azok ejtéseinek; hajtógatásainak, 's több efféle változásainak megtanulásával; hanem, a' mellett, hogy jelei helyett a' mi Szavainkat *A*-tól fogva *Z*-ig, valamint a' Szókönyvben vannak, könyv nélkül tanulja, azoknak értelmét is megtanulni, őket egymástól külömböztetni, és tudni kelletek néki; hogy mellyik a' Magábanérthető, mellyik a' Mássalérthető, és mellyik Beszédrésze jelenti a' tselekedetet,

időt,

időt, módot, környülállást, 's, ú, t. E' pedig nem tsekély munka, kiváltképpen, ha meggondoljuk, hogy az elvont képzeleteknek Száma (ideo abstracte) igen nagy, és a' Szavaknak ejtései, hajtogatásai, öszveköttetése, egybeszerkesztetése, 's több efféle ugyan azokkal bővölködik. Egy szóval: A' siketnéma a' maga kézinyelvét a' mi nyelvünkkel egykönnyen felnem tserélheti. Ő sőt inkább akkor, midön a' mi Nyelvünket tanulja, a' maga Kézinyelvét is, melly tsak némelly érzéki, és többnyire szembetünnő dolgoknak jeleit foglalja magában; a' Grammatika szerént jobban ki-pallérozza, és azt képzeletekkel 's tudományokkal bővíti.

b, b) Azért nem is lehet ő néki mind-egy, bár melly renden, vagy rendetlenségben adódjának elő a' Beszédrészei. Ő úgy tanul beszélni, valamint a' Gyermekek, melly hallása által gráditsonként, a' hogy az ő foghatóságai kifejtődzenek, és tapasztalásai szaporodnak, a' hallott Szavaknak értelmét igazán megfogja, és pedig legelsőbben a' szembetünnő 's érzéki dolgokat, azután az elvont képzeletűeket. E' szerént a' foghatóságoknak és képzeleteknek gráditsonként való kifejtődzése szerént a' Siketnémát is mesterségessen oktatni, az

ő Nyelvtanítókönyvét elrendelni, és szerzeni kelletik.

c, c.) Egyetlen egy Könyv nem elegendő, mellyből egyszer'smint a' Tanuló taníthatna, és a' Tanuló tanulhatna: mivel az ő kézinyelvének, és a' mi nyelvünknek Beszédrészei egymásmellé nem tevődhetnek, és a' Regulák után a' kivételek nem ragasztódhatnak. De az tsak ugyan szükséges, hogy minden Beszédrészei, azoknak változásai, és a' velek való élésmódja a' foghatóságnak gráditsonként való kifejtődése szerint a' Siketnémának szeme előtt legyenek, 's nézhetőkké tevődjenek.

Hogyan kellessék a' Beszédrészeit előadni, azokat magyarázni, és minémű Kézijelekkkel élni, az tsak egyedül a' Tanítónak a' dolga, és nem tartozik a' Tanítványnak könyvébe, hanem más különös Könyvbe, melly a' Tanításmódját (Methodus) tsupán tsak a' Tanítónak számára foglalja magában.

E' szerint tehát kívántatik, hogy valamennyi Beszédrészei egy különös Kézikönyvben, és illendő renden foglaltassanak, hogy azokat a' Siketnémának szeme elejbe rakni és mérhetővé tenni lehessen.

Azu-

Azután kívántatik, hogy a' Tanításmódja is (Methodus) egy különös Könyvben foglaltasson, melly szerént nem külömben a' Tanító is eligazodhassék; hogy miképpen kellessék a' Beszédrészeit előadni, és magyarázni. Mivel pedig szükséges, hogy a' Tanúlmányok, az az a' Beszédrészei, és általjában, a' mit a' Siketnémának tanulni kelletik, elébb meghatározottassanak, és felosztódjanak, minekelötte arról valamit helyesen és világosan mondani lehetne; innen következik, hogy elébb a' Kézikönyv, mellyben a' Beszédrészei a' Siketnémának, illendő Renden előadódnak, és azután e' szerént, az a' Könyv, melly a' Tanításmódját magának a' Tanítónak számára foglalja magában, szerződjék 's elkészüljön. Végtére:

d, d) A' Siketnémának nintsen Hallása, és azért nem is gyakorolhatja magát az által úgy a' beszédben, mint a' halló és szólló Ember. Az egész gyakorlása többnyire tsak a' látásától függ, kivévén a' maga kimondását, mellyet tsak ugyan ő maga is érez. Ő szóll hozzánk, és mi értjük őtet; de ő nem hall minket, midön ő hozzánk szóllunk. És még is ő néki kell minket hallani 's érteni, hogy tőlünk tanulhasson. Itt tehát tsak igen tsekély és egyoldalú alkal-

kalmatossága vagyón magát gyakorolni. A' gondolatoknak költsönös 's legalkalmatossabb ő véle és vélünk való közlése tehát tsak az írásban áll, következésképpen a' gyakorlása többnyire tsak a' látásától függ. Vagynak ugyan a' Nyelvtanítókönyvben is példák, hogy azok által a' néki magyarázott képzeleteket eszében tartsa, 's magát gyakorolhassa; de azok még nem elegendők: mivel a' Nyelvtanítás közben az Egyeszerkesztetésnek minden Regulái 's kivételei a' Magyar Nyelvnek számos tulajdon Mondásaival együtt (Idiotismus) egyszerre nem adódhatnak elő. Ő mind eddig tsak tagonként felosztva tarthatta szeme előtt a' nyelvet és annak mindenik részét tsak így tanulhatta 's érthette meg: de már most szükségesek ő néki különös oktatás és gyakorlás, hogy a' tanult Beszédrészeit igazán hasznára fordítván azokkal jobban élni tudjon, az az: szükséges önéki tanúságos dolgokat kezébe adni, hogy azokat olvashassa, és azoknak példája szerént a' maga gondolatjait rendbe szedhesse, 's értelmesen kimondhassa, avagy leírassa. Erre való nézve szükséges önéki egy kézikönyv, melly az emberi társaságban megkívántatott 's elkerülhetetlen szükséges Tudományokat foglal magában. Ha ennek a' Könyvnek foglalatja már maga

nem

nem adódnékelő kérdésként; megkíván-
tatik, hogy a' végére helyes kérdések ra-
gasztódjanak, mellyekre magának a' Gyer-
meknek felelni 's úgy magát gyakorolni kel-
letik. Szinte ezen okból nem keveset se-
gíti ötet a' Vallásbélitanítás, melly tsupa
kérdésekből áll.

A' Segítőeszközök tehát, mellyek ál-
tal a' Siketnéma a' mi nyelvünket igazán
megtanúlhatja, következők: Egy Kézi-
könyv, mellyben a' Beszédrészel a' fogha-
tóságnak 's a' képzeleteknek grádítsonként
való kifejtődzése szerént nézhetőkké tevőd-
nek 's megmagyaráztatnak; azután egy Gya-
korlókönyv, mellyben a' Siketnéma a' ta-
nult Beszédrészeivel való élésmódjában szin-
te úgy a' látás által gyakorolhatja magát,
valamint a' halló 's beszéllő Ember a' hal-
lás által, és végtére egy Tanítókönyv,
mellyben magának a' Tanítónak számára
a' Tanításmódja foglaltatik, az az, hogyan
kéllessék minden Beszédrészeket előad-
ni 's magyarázni. — E' volna tehát az egész
Tanításmódja, melly szerént a' Siketnéma
a' mi nyelvünket megtanúlhatja, és kön-
nyen elhitethetné az Ember magával, hogy
inkább Systemának kellene nevezni; mert
mihelyt a' Siketnéma a' mi nyelvünket
igazán megtanulta, már megszűnt Néma
len-

lenni, 's következésképpen a' többi tudományokban nem mint Néma hanem mint nyelvtudó Ember azon az úton 's módon, mellyen mi, írás által oktatódhatik.

Ezekből megesmérhetjük a' Siketnémák Tanítójának szükségeit is, és melly nehéz legyen önéki tzelját elérni, ha az említett Segítőeszközök dolgából szükölködik. Nem elegendő, hogy a' Kézinyelvet értse, és annak segítségével a' közönséges, és tsak halló 's beszéllő Emberek számára készített Nyelvtanítókönyvekből tanítgassa a' Siketnémát, ha mindjárt volna is néki némelly utasítása a' Tanulmányoknak előadásamódjában. Mert ezen felyül még megkívántatik, hogy a' Beszédrészeit maga kiválogassa, és olly rendbe szedje, melly szerént a' Siketnémának gráditsonként 's értelmesen előadódhassak. E' pedig nem tsekély munka, és enélkül mind a' Tanító mind pedig a' Tanítvány mindég vakoskodni fog; kedvét, 's idejét elveszti; elsem kerülheti, hogy a' nyelvnek számos Reguláji 's kivételei közül némellyek ki ne maradjanak, és, mivel a' Tanító az igazi rendet nem követi, hanem azt a' Beszédrészeit, melly a' másikból következik, elébb előadja, a' Tanítványban zavarodást, és érthetetlenséget ne okozna. Továbbá,

bá, mivel a' Siketnéma többnyire csak a' Táblán oktatódik, kivévén egynehány írásban foglalt Jegyzéseket, és a' tanult dolgokat, mellyeket mindég szeme előtt nem tarthat; azért nem is tsuda, ha azokat mindjárt elfelejti. Egy szóval: a' Tanító-
nak nintsen jól elrendelt világos tanítás módja, és ő nem tudja, mi? mikor? hogyan? és melly rendben adódják elő? A' Tanítványnak pedig nintsenek jó rendbe szedett Regulái, mellyek szerént mind az Oskolában, mind pedig magános gyakorlásaiban maga magánigazán segíthetne, és a' Beszédrészeit értelmes mondásokba a' szerént elrendelhetné; a' mit pedig olvas, azt ugyan azon Regulákkal öszve hasonlíthatná, 's könnyebben megérthetné. Erre nézve nem lehet tsudálni, ha a' Siketnéma mindekkörig annyira nem mehet, hogy, jóllehet a' magános szavakat többnyire érti, még is gondolatjait hiba nélkül le nem írhatja, és magát elegendőképpen kinem fejezheti. Nem is tulajdoníthatja a' Tanító másnak unalmát, nyughatatlanságát, és minden nehézségeit, mellyeket tanítás közben tapasztal, mint annak, hogy a' megkívántatott Segítőeszközei nintsenek. Sőt maga a' Tanítvány is ez illyen kedvetlenségektől meg nem menekedhetik, ha ugyan azon okból a' tanulásideje kellett-

nél tovább elhúzódik, és ő minden iparkodása, és maga erőltetése mellett sem teheti meg a' megkívántatott előmenetelt. Innen következik, hogy a' Siketnémának hosszas oktatása 's maradása miatt más hasonló Szerentsétleneknek az intézetbe való felvételére egyhamar helyet engedni nem lehet. Vagyon tehát elegendő okunk, hogy a' Siketnémák Tanításmódját ezen felette hasznos Találmányt tökéletesítsük, és mind azon költségeket felsevegyük, mellyek ez illyen Igyekezetnek előmozdítására szolgálhatnak.

Hogy tehát az én Igazgatásom alatt lévő Siketnémák intézetének szükségeit némünéműképpen orvosoljam, iparkodtam előre is a' Siketnémának való Tanúlmányokat öszveszedégetni, és olly rendbe hozni, a' hogy gráditsonként egymásután következnek, és értelmesen előadódhatnak. Ezekből áll a' *Siketnémáknak Nyelvtanítókönyve*, és három Részre vagyon felosztva, minthogy ugyan annyi Osztályokra osztódnak fel a' Siketnémák, hogy így mindenik Siketnéma egyedül tsak az ő Osztályjához tartozandó Tanúlmányokat kaphassa kezébe, és tarthassa szeme előtt. Ha a' Tanítvány a' következő Osztályokba általmégyen, megmaradnak ő néki előb-

előbbeni Könyvei is, mellyek mind öszve végtére Szókönyv gyanánt is szolgálnak a' Siketnémának, a' mint azokból kitetszik. A' foghatósabb eszű Gyermekek egyszer-smind mindenik Részt hasznokra fordíthatják, mihelyt olvasni 's írni tudnak, és az Előértekezést igazán megtanúlták.

A' nehezebb Tanulmányok mellé Példák is adódtak, hogy a' midőn azokat a' Tanító Kézijelekkel magyarázni iparkodik, nem tsak könnyebb légyen munkája, hanem a' Tanuló a' néki magyarázott Képzleteket a' Példák által jobban eszében tartsa. Az ő hasznok tovább is terjed: mert, mivel általában értelmes foglalatú Mondások, tehát ő általok a' Siketnéma a' Nyelvtanulásban és a' Beszédrészeivel való Élés módjában igen gyakorolhatja magát. Ezekről mind az által azt kelletik megjegyezni, hogy nem lehetnek olly nehéz értelmű Mondások, mellyeket tsak a' tanult Olvasó érhet fel eszével: mert tsak most kezd a' Siketnéma igazán gondolkodni, és gondolatját annak rende szerént igazán és értelmesen kifejezni. Vagyon tehát ő néki már ezzel is elegendő dolga.

Ezen fellyül azok a' Beszédrészei, mellyek nem Magábanérthetők, akár legyenek
azok

azok a' Beszéd elején, akár pedig valami Pont után, minden különbség nélkül kis kezdőbetűvel íródnak. Ennek az oka az: hogy a' Siketnéma mindenütt a' Magában-érthetőt a' többi Beszédrészeitől különböztetni, és megesmérni tanulja. Már a' Gyakorlókönyvben szükséges a' helyesírást követni, és a' kezdőbetűket a' szerént mindenüt igazán és illendőképpen kitenni.

A' Tanúlmányoknak Rendje tehát következő:

I. OSZTÁLY.

1. A' Siketnéma kezdi a' Betűket írni, és kezével jelelni.

2. Mihelyt a' Betűket írni 's kezével jelelni tudja, azokat kimondani tanulja. A' kimondás a' Szóllőeszközöknek külömbféle alkatásai, állásai, és járásai szerént mesterségesen (mechanice) tanítódik. Tudnillik a' Siketnémának szinte azon Szóllőeszközei vannak, valamint minékünk, és egy természeti hangja, mellyet, midőn indulatjait kinyilatkoztatja (a' minők a' sirás, tsudálkozás, öröm, 's, t, e.) magától ad. Ezt a' hangot szinte annyiféle hangokra kelletik mesterségesen átalváltóztatni, a' hány betűk vannak az A B C rendjében. És mivel mindenik hangot mint Magánhangzót tanul kimondani, azonnal, mihelyt az A B C rendjének utolsó betűjét kimondani tanulta, mindjárt olvasni is tud. Tsak azon legyen a' Tanító, hogy a' Siketnéma most mindjárt mindenik hangot tisztán, és értelmesen kimondja.

A' Betűk, és egész Szavak kimondásában való gyakorlás a' Siketnémának a' Tanítás elején azért is főképpen szükséges, mi-

mivel most kezdi megfogni, hogy mi módon beszéljenek a' halló és szóló Emberek, és hogyan közlik egymással gondolatjaikat, és hogy ő is szinte ezen Nyelvünk Tudományára oktatódik. Valóban nem keveset ösztönözi ez ötlet, hogy annál nagyobb kedvvel folytassa tanulását, és magának a' Tanítónak munkáját szorgalmatosságával 's figyelmetességével elősegítse. Úgy nem különben az emlékezetnek is segedelmére vagon a' kimondásban való gyakorlás, a' mint ezt Horváth következőkkel igazán bizonyítja: *Vocabula, quatenus nobis tantum inserviunt, memoriae subsidio sunt. Cum enim a teneris Annis adveverimus cuilibet vocabulo ideam adfigere: nexus hic ideam inter et vocabulum, ut ut arbitrarius sit, ita invalescit successu temporis, ut in naturalem prope abeat. Hinc fit, ut nunquam fere vel taciti cogitemus sine vocabulorum usu, ac non raro prius vocabula ipsa menti occurrant, quam vocabulorum notiones.*

Igaz ugyan, hogy a' Siketnéma a' szavakat elejénte csak a' betük rende szerint fogja megismerni, és onnan is vagon, hogy a' betüket némelly szavakban, melyeket maga felír, egymással feltseréli, az az rossz rendbe helyhezteti: de idővel a'

gya-

gyakorlott kimondás az egész Szót mintegy egyszerre eszébe juttatja, úgy hogy azután a' betűk rendét egykönnyen el nem hibázhatja.

Az Olvasástanítása után következnek külömbféle szembetünnő és érezhető Tárgyaknak nevezetjéi, és ezek vagy Magábanérthetők, vagy Mássalérthetők vagy Ígék. E' szerént tehát

5. A' Siketnéma a' Magábanérthetőket tanulja, és azokat maga magán az az a' maga testén kezdi. Úgy tanulja ő legelőször a' testének részeit megnevezni, azután a' szükségait, és úgy mindég tovább mégyen. A' Magábanérthetők Nemekre vannak felosztva, hogy így a' Siketnéma azokat is egyszerre megérteni és megnevezni tanulja. Ezek későbbben segíteni fogják a' Némát, hogy a' szavakat a' magok neme alatt könnyebben felkereshesse. Egy Szókönyv, melly a' szavakat az A B C rendszerént foglalja magában, semmit sem használhat a' Siketnémának, mivel abban Kézijelek nem lehetnek, mellyek ő néki a' szavak értelmét megmagyaráznák. A' végén Embernevek is adódnak elő a' férjfiúi s aszszonyi nemben. Azoknak külömbsege csak az utolsó syllabában áll, és mindentűtt egy forma, azért igen is könnyű megtanulni. Ezzel a' Tanítvány már a' grammatikabéli Tudományokra előre elkészítődik.

Nem

Nem szükséges azonban, noha különben jó volna, hogy a' Siketnéma elébb a' Magábanérthetőket, mind megtanúlja, és azután a' Mássalérthetőket, 's Igéket. Ő ezeknél soká nem múlathat, ha tsak azt nem akarja az Ember, hogy a' pusztá szavaknak megtanulásával fejét törje 's kedvét elveszejtse. Azonkívül szeme előtt lesznek ezek későbbben is, a' midőn maid vélek igazán élni tanul.

4. A' Magábanérthetők után következnek a' Mássalérthetők. Ezek két sorban írótak, és egymásmellé tevődtek, a' szerint, a' mint egymással ellenkeznek könnyebben, 's hamarább is megfoghatja úgy a' Gyermekek: mert egyik Mássalérthető a' másikat magyarázza, és mihelyt az első sorban lévő Mássalérthetőt megértette a' Gyermekek, azonnal megérti ő a' másik sorban lévő, és ellenkező értelmű Mássalérthetőt is. Ez a' Tulajdonságoknak igen szembetűnő egymással való ellenkezése továbbá arra is segíti a' Gyermekeket, hogy a' Mássalérthetőt a' Magábanérthetőtől jobban 's világosabban különböztetni tanulja.

5. Az Igék nem következnek egymásután az A B C rende szerént: mivel az ilyen rend semmit sem használna a' Siketné-

némának, a' mint már feljebb mondódott. Leg jobb ezeket az értelmek hasonlatossága szerént felosztani, és egymásmellé tenni.

6. A' Kitsinyítők mindjárt az Igék után következnek: mivel könnyen megfogja a' Gyermekek, és azok által már most is a' grammatikabéli Tudományokra elkészítődik.

7. A' Számok egy Tabellán adódnak elő. Ha ezt tsak egyszer figyelmetesen megtekinti, 's általnézi a' Siketnéma, azonnal szarig olvashat. Ezeknek segítségével leginkább különböztetheti a' Siketnéma a' Magábanérthetőt a' többi Beszédrészeitől: mert tsak a' Magábanérthetőket lehet megolvasni.

Egy úttal előadódnak a' mássalérthető Számok is, úgymint: Rendelők, Egybefoglalók, és Osztók. A' Számoknak tanítása az első osztálybéli Tanulmányoknak a' végén azért is főképpen szükséges: mivel a' Tanítvány a' második Osztályban mindjárt a' hajtogatásokat, ejtéseket, 's több efféléket tanulni kezdi, a' hol szükséges, hogy az Egygyest és Többest előre értse.

II. OSZTÁLY.

A melly Szókat a' Siketnéma az első Osztályban egyenként, 's magánosan tanúlt, azokat ebben az Osztályban hajtogatni, ejtegetni, egymással öszvekötni és vélek élni tanul. De főgondja legyen a' Tanítónak, hogy olyan Tanúlmányt előre vegyen, mellynek értelmét mindjárt megnem magyarázhatja, a' millyenek az ejtések. Az első grammatikabéli Tanúlmánynak könnyű értelműnek, az az legeggyűgyűebb mondásnak kelletik lenni. A' mint azután ennek a' mondásnak segítségével a' többi Beszédrészei, és azoknak változásai megmagyaráztatnak, és a' képzelődések mindég jobban 's jobban kifejtődzenek, úgy szinte ezeknek hozzáadásával bővítettik.

Ez a' mondás tsak egy ígéből áll a' jelentő Módban. Mivel pedig az ige a' Személyesnévmássaival hajtogatódik: azért tehát ezeket előrebotsájtani kelletik. Így tehát:

1. Mint legelső grammatikabéli Tanúlmányt, a' Személyeket, avagy a' Személyesnévmássait tanulja a' Siketnéma. Ezekkel a' többi névmássai is egyszer'smint elő-

előadódnak: mivel a' harmadik Személyhez tartozandók, úgymint: Ő, vagy az az Ember, az az Aszszony, az a' Gyermekek; ez, emez, amaz, ilyen, olyan Ember, 's, t, e.

2. Azután következnek az Igék, úgymint a' Segítőigék és Tselegvőigék a' jelentő, és parantsoló Módban. A' Foglalomódot még nem lehet magyarázni: mivel feltételeket, és elvont képzeleteket (ideae abstractae) foglal magában, mellyek csak a' harmadik Osztályban adódhatnak elő, a' hol a' Siketnéma már néműnéműképpen a' többi Beszédrészeivel élni tud. Szinte úgy nem lehet a' szenvedőigét elébb magyarázni, míglen a' Siketnéma a' tselekvőigét, az ejtésekét és előlutóljárókat, minthogy egyedül csak ezekkel fordulhat elő a' szenvedőige, 's ezekkel lehet az értelmes, meg nem tanulta 's nem érti.

Továbbá, mivel a' Segítőige az ejtéseknek értelmét nem segíti úgy magyarázni, valamint a' tselekvőige, ellenben pedig szükséges, hogy a' Siketnéma annak segítségével a' magábanérthetőknek tulajdonságait felkeressen, és feltalálni tanulja: azért mindenek előtt a' mássalérthető a' magábanérthetővel a' Segítőige által

tal az egybehasonlításnak mind a' három gráditsaiban öszveköttetik. Meglévén ez az oktatás, tsak azután tanulhatja a' Siketnéma a' tselekvőigéket hajtogatni, a' magábanérthetőket mind magánosan, mind pedig a' mássalérthetőkkel együtt ejtegetni, és tsak azután lehet a' Siketnémának az ejtések értelmét a' tselekvőigék által megmagyarázni. Azért

3. Az Igék hajtogatása után következik a' névmássáinak, és magábanérthetőknek ejtegetése. És mindjárt reája:

4. A' Tselekvőigék és az a' végre választott példáknak segítségével megtanulja a' Siketnéma az ejtéseknek értelmét, úgy-mint:

a) Mivel a' második ejtés valaminek bírását jelenti, mellyről a' Siketnémának már a' maga kézinyelvében is némünémű képzelődése és jele vagyon; azért nem igen nehéz leszen annak értelmét megmagyarázni.

b) De a' harmadik ejtést még most jobban meg nem lehet magyarázni, mint tökéletlen mondások által, a' hol a' negyedik ejtés kihagyattatik, és a' Siketnéma maga észreveszi, hogy még valami hibázik.

c) Az, a' melly az előbbeni mondásokban avagy példákban hibázott, azt megtalálja a' Siketnéma az újra előhozott mondásokban, és az a' negyedik ejtés.

Valamint feljebb a' mássalérthetőnek a' magábanérthetővel való öszveköttetésénél, úgy itt is vissza lehet igazítani a' Siketnémát az első Részre, hogy ott olyan magábanérthetőket, és igéket maga felkeressen, mellyek a' negyedik ejtésnek magyarázatjára szolgálhatnak.

5. Az ejtések magyarázatja után következnek az Elölutóljárók: mivel ejtések gyanánt tevődnek a' magábanérthetőkhöz. Ezek következő kérdésekre vagynak felosztva: hol? honnan? hova? kivéven né-mellyeket, mellyek eszközt, okot, 's módot jelentenek. De már a' sorokban is úgy vagynak elrendelve, hogy azoknak egymással való ellenkezéseket a' Siketnéma észrevehesse, és így egyikét a' másik által könnyebben megérthesse.

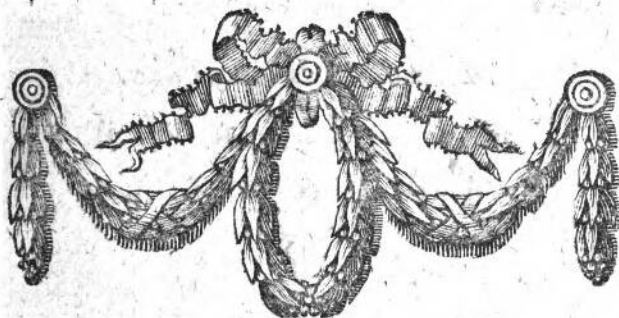
6. Az Elölutóljárók után következik a' tselekedtető, és szenvedő igéknek hajtogatása: mivel tsak mostanában fog a' Siketnéma azokkal az előlutóljáróknak segítségével élni tudni. Ilyen előlutóljárók ezek: *val, vel; tól, től; által.*

7. Mivel a' határozók legnehezebb magyarázatú Tanúlmányok közé valók, mellyek a' többi Beszédrészei, és egész mon-dá-

dások segítségével magyaráztatnak meg: azért csak most adódhatnak elő. Ezek pedig vagy helyet, időt, bizonyítást, tagadást, rendet, számot, vagy módot jelentenek.

Mivel pedig a' módot jelentő határozók többnyire csak más Beszédrészeitől származtatnak, és sokkal nehezebb megfogsúak; azért a' megfejtődés által némelly példák segítségével magyaráztatnak meg.

8. Ennek a' második Osztálynak a' végén következnek azok az igék, mellyek előlutóljárókkal, vagy határozókkal öszve-
ragasztódnak, és az értelmeket változtatni szokják. Csak most lehet, és most kell őket előadni; mivel a' Siketnéma az előlutóljárókat, és határozókat már megtanulta, és szükséges is, hogy az együgyű, és öszvetett igék között való különbséget megtanulja.

Az A B C Rendje.

A B C D E F G H I J K L M N O P
Q R S T U V X Y Z Ö Ü.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v
x y z ö ü.

· A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T U V X Y Z Ö Ü.

a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u
v x y z ö ü.

A.

A'

A Betük kimondása.

a e i y o u ö ü

á é í ó ú ő ű

b)

p)

d)

t)

f

l

m

n

s

z

sz

zs

v

h

g

k

r

qu

x

j

gy

ly

ny

ty

Magábanérthetők.

Az Ember Teste.

Fej
Fő
Agy

||Haj
||Halánték. Vakfzem.
||Fül

Hom-

Jegy: *qu* vagy *qv* annyit tesz, mint *kv*; *x* mint *ksz*; *j* vagy sebes *i* mindegy; *c* pedig csak idegen szavakban *k* helyett; Magyarban ismét *s-el* vagy *z-vel* öszvekapcsolván *t* helyett helytelenül fordul elő. Mindazáltal sokaknak tetszik a' *cs*, *cz*, a' tulajdon névekben pedig miúd a' kettő kelendő, valamint a' *ch* is.

Homlok
 Szent
 Szemmöldök
 Szemhéj
 Szemszőr
 Orr
 Orrlyuk
 Száj
 Ortza
 Pofa
 Ál
 Ajak
 Szakál
 Bajusz
 Pofaszőr
 Vendégszakál
 Vendéghaj
 Alkaptza
 Abrázat
 Fog
 Nyelv
 Szájpadrás
 Nyak
 Nyaktsap
 Torok
 Váll
 Hón
 Hónallya
 Laposzka
 Hát
 Oldal
 Oldalborda
 Könyök

Mely
 Tsípő
 Has
 Köldök
 Keresztsont
 Kéz
 Új
 Köröm
 Láb
 Tzomb
 Térd
 Lábszár
 Lábikra
 Boka
 Sarok. Sark.
 Talp
 Lábúj
 Tsont
 Szív
 Tüdő
 Gyomor
 Bél
 Máj
 Lép
 Vese
 Fodorháj
 Hús
 Vér
 Er
 Agyvelő
 Kövérség
 Zsir
 Nyálka

Mirigy
Nyál
Takony
Veréjték
Köny

Epe
Test
Rántz
Szömörts

A z É t e l

Liszt
Kenyér
Zsemlye
Szarvas
Peretz
Lepény
Kétszersült }
Tzvibak }
Piskóta }
Írósvaj }
Sajt }
Vaj }
Szalonna }

Zsir
Méz
Leves
Hús
Marhahús. Tehénhus.
Borjúhús
Sült
Petsenye
Hurka
Májas
Véres
Kolbász

A' H a l

Ponty
Tsuka
Hartsa
Fehérhal }
Keszeg }
Kárász }
Ketsege }
Tzompo }
Márna }

Viza
Tsík
Ángolna
Tökehal }
Stokfis }
Héring
Szardella
Ikra
Haltéj

Rák

Rák
Tekenősbéka

Béka

A' Főzelek.

Káposzta
Édeskáposzta
Savanyúkáposzta
Kelkáposzta
Saláta
Paréj }
Spenát }
Ugorka }
Uborka }
Tök
Dinnye
Sárga Dinnye
Görög Dinnye
Fehérrépa
Sárgarépa
Veresrépa
Karatábi
Zeller
Petrezselem
Retek
Torma
Vereshagyma
Foghagyma

Krumpli. Földialma
Borsó
Lentse
Bab
Árpakása
Sárgakása. Köleskása
Rishása
Dara
Tenkely
Tészta
Gombótz
Metélt
Haluska
Rétes
Stertz
Bukta
Pampuska }
Fánk }
Pástétom
Torta
Pép
Kása

A' Gyümöls.

Alma
Körtvély
Szilva

Nyáriszilva
Tseresnye
Medgy

Kaj-

Kajsziбаратк
 Öszibarатк
 Tzitrom
 Narants
 Füge
 Dió
 Mogyoró
 Mondola
 Mag
 Gesztenye
 Eper
 Szeder

Tengeriszöllő
 Egres
 Fenyőmag
 Szőlőfej
 Szőlőfürt
 Szőlőgerezd
 Szőlőszem
 Málna
 Aprószöllő
 Lé
 Marsolaszöllő

A Fűszerszám.

Só
 Tzúkor, Nádméz
 Bors
 Etzet
 Olaj
 Gyömbér
 Sáfrán
 Fahéj
 Szeretsendió

Szeretsendióvirág
 Szekfűbors
 Kömény
 Anis
 Kapor
 Mustár
 Kápri
 Paprika

Az Ital.

Víz
 Sör
 Bor
 Must
 Ürmősbor
 Pálinka, Égetbor
 Tép

Tépőrü
 Tépél
 Herbaté
 Kávé
 Tsokoládé
 Lemonádé
 Punt

A' Ruházat.

Kalap	Kotzperd
Sapka	Óra
Paróka. Vendég-haj	Páltza
Nyakra való	Pikszis
Gallér	Erszény
Ing. Ümög	Sarkantyú
Gatya. Lábra való	Kendő
Ruha	Szalup
Kaput	Váll
Mente	Rékli
Dolmány	Kötény
Lajbli	Előkötő
Nadrág	Legyező
Bugyogó	Kötöerszény
Zseb	Fejkötő
Köpönyeg	Tő
Hálóköpönyeg	Gombostő
Kesztyű	Varrótő
Stutzli. Karmantyú	Sótartó
Harisnya	Gyűszű
Strimfli	Gyöngy
Tzipő	Karkötő
Tszizma	Tsipke
Saru	Fátyol
Topánka	Függő
Paputs	Gyűrű
Bőr	Fedor
Talp	Tätzli
Sark	Paszománt
Keszkenő	Rojt
Kard	Tzafrang

Smuk

Smuk
 Tsat
 Gomb
 Öv
 Zsinor
 Kapots
 Paraplé

Kalpag
 Farkasbunda
 Juhászbunda
 Suba
 Guba
 Rongy
 Haptza

A' Lakás.

Ház
 Emelet
 Folyosó
 Fa
 Kő
 Mész
 Téglá
 Homok. Fővény
 Agyag
 Fal
 Házfedel
 Háztető
 Sindely
 Létz
 Szoba
 Kamara
 Szála. Palota
 Konyha
 Tűzhely
 Kémény }
 Kürtő }
 Korom
 Pintze

Pallás
 Árnyékszék
 Garádits }
 Léptső }
 Fogódzó
 Istáló
 Jászol
 Padlat
 Ajtó
 Zár
 Lakat
 Kilints
 Ablak
 Ablakráma
 Ablaktábla }
 Ablakfiók }
 Zsalu
 Szeglet }
 Rutzkó }
 Kementze
 Kályha
 Vasgátor

A Falú, Város.

Kortsma	Borbélyműhely
Vendégfogadó	Sátor
Tzégér	Kunyhó
Serház	Mészárszék
Városháza	Vágóhely
Áristom	Kávéház
Tömlöttz	Biliárd
Bilints	Bál
Lántz	Maskara
Nézőállás	Lárva
Akasztófa	Álortza
Bolt	Udvar
Patika	Kút
Orvosság	Útsza
Flastrom	Út
Retsept	Kotsiút
Ispita	Hid
Műhely	Theátrum. Játékszín.

A Templom, Kápolna.

Oltár	Kép
Főoltár	Kereszt
Segrestye	Misemondórúha
Prédikálószek	Kehely
Gyóntatószék	Viaszgyertya
Kórus. Kar.	Tsengőpersely
Orgona	Tsengetyű
Harang	Keresztelőkő
Torony	Szentmihálylova
Ora	Sír
Mutató	Koporsó

Ha-

Halott }
Holttest }

|| Temető

A Házi eszköz.

Üveg
Pohár
Palatzk
Butella
Korsó
Kantsó
Asztal
Szék
Fazék
Bőrszék
Zsámoly
Pad
Kanapé }
Ágyszék }
Kés
Vella
Kanál
Tányér
Tál
Sótartó
Abrosz
Szalvéta
Asztalkendő }
Ágy
Terítő
Paplan
Párna
Vánkos

Párnahaj
Dunya
Lepedő
Madrázt
Szalmazsák
Pakrózt
Bölső
Kárpit
Tükör
Almáriom
Fiók
Gyertya
Gyertyatartó
Hanyvévő }
Koppantó }
Méts
Serbli
Szükségszék
Bőrösláda }
Kuffer }
Kosár
Seprő
Lajtorja }
Létra }
Lámpás
Szita
Rosta
Iskátula

Zsák

Zsák
 Kötél
 Fonál
 Spagáta)
 Spárga)
 Tzérna
 Lántz
 Fejsze
 Balta
 Kapa
 Ásó
 Váló
 Teknő
 Nyújtódészka
 Nyújtófa
 Serpenyő

Fazék
 Födő
 Rézfazék
 Vasfazék
 Bográts
 Tepsi
 Szűrő
 Nyárs
 Dézsá
 Sajtár
 Tsípővas
 Vasmatska
 Vágódeszka
 Tuskó
 Törsök

A' Műszer.

Kalapáts
 Fejsze
 Nyél
 Fűrész
 Gyalu
 Véső
 Fúró
 Szeg
 Fogó
 Sróf
 Ráspoly
 Reszelő
 Tzirkalom
 Mérték)
 Formaöntő)

Mérték
 Enyv
 Köszörűkő
 Fúvó
 Kés
 Háló
 Pép
 Tsiríz
 Szurok
 Drót
 Kaptafa
 Olló
 Vasaló

Az Iróeszköz.

Ténta	} Irótoll	Tzédula	
Penna		Levél	(viasz
Kalamus		Petsétviasz. Spanyol,	
Pörzö		Ostya	
Téntatartó		Petsétnyomó	
Penitzilus		Könyv	
Lénia		Betű	
Tábla		Rend	
Kréta		Sor	

A Tűzszerszám.

Atzél	} Tűzszerszám	Láng
Kova		Elevenszén
Tűzkő		Holtzén
Tapló		Hamu
Szikra		Füst
Kéngyertya		

Az Utazóeszköz.

Szán	} Utazóeszköz	Kerék
Kotsi		Sinvas
Szekér		Löts
Hintó		Tengelyszeg
Tséza		Kerékötölántz
Póstatkotsi		Kötél
Taliga		Rúgó
Szekér		Bak
Kotsióldal		Kötőfék
Fedél		Kantár
Rúd		Zabola
Tengely		Gyeplü

Oster

Ostor	Ladik
Korbáts	Tsónak
Nyereg	Vasmacska
Hajó	Kötél
Komp	Evező
Dereglye	Kormány

A' V i z.

Forrás	Ferdő
Patak	Hab
Folyóvíz	Vizárja
Sziget	Örvény
Tó	

A z l d ő j á r á s.

Felhő	Harmat
Mendörgés	Köd
Villám	Dér
Esső	Szél
Tsepp	Forgószél
Sár	Szélvész
Hó	Jégesső
Jég	Felhőszakadás

A z É g.

Nap	Világ
Hold	Világosság
Tsillag	Árnyék
Tsillagtűnés	

A' F ő l d.

Hegy	Völgy
Domb	Síkság

Tér:

Térség
Üreg
Barlang

Hasadék
Nyílás

A' Mező.

Legelő
Rét
Szántó föld
Ganéj
Trágya

Nyomtatóhely }
Szűrű }
Gránárium
Hombár
Verem

A' mezei Növevény

Fű
Széna
Sarjú
Tisztabúza
Rozs
Árpa
Zab
Kukoritza
Tengeri búza
Török búza

Szár
Fűszár
Búzaszár
Szalma
Zsúp
Kender
Len
Mag

A' mezei Műszerek.

Eke
Szántóvas
Borona
Gereblye
Hasza

Sarló
Tséplő
Kapa
Ásó

Az Erdő.

Fa
Ág
Levél

Héjj }
Haj }
Fahéj }

Gyökér	}	Hajtás	}
Törzsök		Sarjadzás	
Faderék		Förgáts	
Bokor		Tövis	

A' Szőlő.

Szőlőtőke	}	Gödör	}
Szőlőveszsző		Lyuk	
Karó		Must	
Barázda		Törköly	
Arok			

A' Borosédény.

Kád	}	Dugó	}
Prés		Dugasz	
Sajtó		Akna	
Hordó		Töltésér	
Áslog		Lopqtök	
Tsap		Merítő	
Vaktsap		Kánna	

A' Virág.

Rózsa	}	Nartzis	}
Tulipán		Szarkaláb	
Szekfű		Majoránna	
Viola		Méhfű	
Liliom		Zsálya	
Gyöngyvirág		Izsóp	
Búzavirág		Rozmaring	
Napraforgó		Üröm	
Tányérvirág		Gyökér	

A' Háziállat.

Ló	Bárány
Tsikó	Ketske
Szamár	Bakketske
Öszvér	Disznó
Ökör	Malatz
Bika	Eb
Tehén	Kutya
Borjú	Matska
Juh	

A' Vadállat.

Szarvas	Farkas
Öz	Róka
Nyúl	Medve
Tengerinyúl	Hiúz
Vaddisznó	Nyest
Mókus	Görény
Majom	Vidra
Hörtsök	Menyét
Vakandok	Ször
Egér	Gyapjú
Patkány	Serte
Süldisznó	Fark.
Tüskésdisznó	Orrmány
Borz	Orny
Elefánt	Szarv
Oroszlány	Köröm
Tigris	Körmösláb.
Párdutz	Serény
Leopárd	

A' B a r o m f i.

Lúd		Kaplan
Katsa	}	Galamb
Kátsa		Pujka
Rétze		Póka
Kakas		Páva
Tyúk	}	
Tsirke		
Tsibe		

A z é n e k l ő M a d á r.

Patsirta		Kenderike
Seregély		Pirók
Húrosmadár		Barázdabéllegető
Feketerigó		Fülemüle
Veresbég		Tzinege
Pintyőke		Fetske
Tengelitze		Veréb
Kanárimadár		Sármány

A' m o t s á r o s M a d á r.

Gólya		Bibitz
Darú		Szalonka
Gém		Snef

A' r a g a d o z ó M a d á r.

Holló		Sás
Varjú		Orr
Szarka		Szárny
Tsóka		Fark
Bagoly		Búb
Keselyű		Tarék
Ölyv		Gelyva

Fészek
Tojás

|| Tyúkmony

A z A m f i b i u m.

Zöldbéka
Varasbéka
Gyík

|| Tekenősbéka
|| Kigyó

A' B o g a r a k.

Hangya
Méh
Bögöly
Légy
Balha
Trütsök
Sáska
Bogár
Szarvasbogár
Rák
Tetű
Tserebogár
Féreg
Lisztbogár

|| Mólý
|| Szúnyok
|| Fülbemászó
|| Hernyó
|| Pille }
|| Lepe }
|| Lepke }
|| Skorpió
|| Selyembogár
|| Pók
|| Szöktésér
|| Poloska }
|| Búdósféreg }
|| Darázs

A z É r t z.

Arany
Ezüst
Vas
Veresrész
Sárgarész
Fehérón }
Tzin }

|| Ón }
|| Olom }
|| Kényeső
|| Pléh
|| Bádóg

A' M é r t é k.

Font	Fertály
Verdung	Dritli
Lat	Harmadrész)
Kvintli	Öf
Mázsa	Láb
Mérő	Tzol
Fontoló	Hüvelyk)
Ittze	Linea
Meszszyly	Mérő
Pint	Posonyimérő
Akó	Pestimérő
Fizér	Köböl
Réf	Kila

A' F e g y v e r.

Puska	Kartáts
Pisztoly	Nyíl
Puskapor	Kardvasa
Golyóbis	Mardkolat
Serét	Hüvely
Ágyú	Dzsida
Mozsár	Dárda
Bomba	Fokos

A' B e t e g s é g.

Seb	Daganat
Var	Dagadás
Rüh	Pöfédék
Kelés	Tsomó
Pattanás	Gyülés
Himlő	Nátha

Tsömör
 Fejfájás
 Fogfájás
 Szemfájás
 Hasfájás
 Gyomorfájás
 Hasfájás
 Köhögés
 Hurut
 Fejszédülés
 Kólika
 Görts
 Rágás
 Szaggatás }

Hideglelés
 Forróhideg
 Felfúvás
 Gyulladás
 Gutatítés
 Hasmenés
 Vérhas
 Hasszorulás
 Fájdalom
 Kedvetlenség
 Únalom

A' J á t é k.

Kártya
 Kugli
 Golobits
 Teke
 Labda
 Széllapda }
 Balon }

Ostábla
 Kotzka
 Sakjáték
 Billiárd
 Loteria

A' Muzsika Műszer.

Hegedü
 Bögö. Brúgó
 Húr
 Flauta
 Klarinét
 Hoboe
 Trombita
 Postasip

Dob
 Kürt
 Hárfa
 Laut
 Tzitera
 Klávir
 Klávirszárny
 Duda

(piáno.
Forte-

Em-

E m b e r N e v e k.

Úr	Aszszony
Férj	Feleség
Hitvestárs	Hitvestárs
Atya	Anya
Apa	Leány
Fiú	Néne
Bátya	Húg
Ötse	Testvér
Testvér	Szolgáló
Szolga	Mostohaanya
Mostohaapa	Mostohaleány
Mostoha-fiú	Unokaleány
Unokaférjfi	
Rokon	Sógoraszszony
Atyafi	Nap
Sógor	Meny
Ip	Öreganya
Vő	Keresztanya
Öregapa. Nagyatya	Molnárné
Keresztapa	Pékné. Sütőné
Molnár	Mészárosné
Pék. Sütő	Vadászné
Mészáros	Kertészné
Vadász	Kereskedőné
Kertész	Kalmárné
Kereskedő	Szakátsné
Kalmár	Takátsné
Szakáts	Kalaposné
Takáts	Festőné
Kalapos	
Festő	

Szabó
 Varga
 Tsizmadia
 Szüts
 Tötsináló
 Szappanos
 Kőműves
 Áts
 Napszámos
 Asztalos
 Lakatos
 Kovács
 Üveges
 Kéményseprő
 Késtináló
 Óöntő
 Fazekas
 Kádár }
 Pintér }
 Bodnár }
 Rézműves
 Szitakötő
 Rézöntő
 Bádogos
 Aranyműves
 Órás
 Kötélgyártó
 Kerékgyártó
 Szijjgyártó
 Nyeregjártó
 Esztergályos
 Süveges

Szabóné
 Vargané
 Tsizmadiáné
 Szütsné
 Tötsinálóné
 Szappanosné
 Kőművesné
 Átsné
 Napszámosné
 Asztalosné
 Lakatosné
 Kovátsné
 Üvegesné
 Kéményseprőné
 Késtsinalóné
 Óöntőné
 Fazekasné
 Kádárné }
 Pintérné }
 Bodnárné }
 Rézművesné
 Szitakötőné
 Rézöntőné
 Bádogosné
 Aranyművesné
 Órásné
 Kötélgyártóné
 Kerékgyártóné
 Szijjgyártóné
 Nyeregjártóné
 Esztergályosné
 Süvegesné

Gombkötő
 Mesterember
 Mesterlegény
 Inas
 Musikás
 Szinjátékos
 Képiró
 Képfaragó }
 Képvágó }
 Rézremettző
 Tzúkorsüteményes
 Orgonatsináló
 Könyvnyomtató
 Könyvkötő
 Vendégfogadó
 Kortsmáros
 Gazda
 Kortsmároslegény }
 Kellner
 Kávés
 Markér
 Tanító
 Orvos }
 Doctor }
 Seborvos
 Patikáros
 Beteg
 Falusi
 Paraszt
 Pap
 Katona
 Tiszt

Gombkötőné
 Mesteremberné

 Musikásné
 Szinjátékosné
 Képiróné
 Képfaragoné }
 Képvágóné }
 Rézremettzőné
 Tzúkorsüteményesné
 Orgonatsinálóné
 Könyvnyomtatóné
 Könyvkötőné
 Vendégfogadósné
 Kortsmárosné
 Gazdaszszony

 Kellnerné
 Kávésné
 Markérné
 Tanítóné
 Orvosné }
 Doctorné }
 Seborvosné
 Patikárosné
 Betegaszszony } v.
 Falusiaszszony } Le-
 Parasztafzszony } any
 Pappné
 Katonáné
 Tisztne

Más-

M á s s a l é r t h e t ő k

fehér	halavány
fehéres	sáppadt
fekete	puszta
feketés	magános
veres	édes
vereses	savanyú
sárga	keserű
sárgás	fanyar
zöld	vak
zöldes	sanda
kék	kantsal
kékes	sihet
barna	néma
barnás	béna
tarka	sánta
fakó	mezételen
ősz	kopasz
szőke	

világos	homályos
vidám	setét
tiszta	zavaros
tsinos	komor
szép	tisztátalan
ékes	motskos
	tsúnya
	rút
	undek
	fertelmes
	otsmány
jó	rossz
	gonosz

szorgalmatos

hamar }
 scbes }
 ébredt
 egészséges

erős

öreg }
 vén }
 ó
 kövér
 ékes

szomjas
 eleven
 meleg
 langyos
 forró
 tüzes

nedves
 friss

nyers
 kemény
 merevénny

nyálós
 szívós

szoros
 tömört

lusta
 lanyha
 rest
 lomha

lassú
 álmos
 egészségtelen }
 beteg }
 beteges }

gyenge }
 fáradt }
 lankadt }

fiatal }
 ifjú }
 új
 sovány

jóllakott
 holt
 hideg
 hives

száraz
 hervadt

puha
 hajlós

lágú
 omló
 szabad

he-

hegyes
éles
vastag
egyenes
gömbölyű
sima

finom
advas
kivájott
nehéz

tele
hosszú
nagy
széles
bő
tágas
magos
mély
egész
egyenlő
hasonló
sok
elég
jobb
távúl
meszsze
idevaló
meredek

keresztülfekvő
egyenesenálló.

tompa
vékony
görbe
szegletes
borzas
szőrös
goromba

tömött
gyenge
tsekély
üres
rövid
kitsiny
keskeny
szük
szoros
alacsony
tsekély
fél
lyukas
külömböző

kevés
bal

közel
idegen
lapos
egyenes
dülős
ferde

érett

érett
termékeny
drága
kedves
vad
szilaj
takarékos

fösvény
kemény
hasznos

józan
merész
bátor
szemérmes
szemérmetes
emberséges
nyájas
vig. vidám.
jókedvű

békességes
békességstűrő

megelégedett

kész
engedelmes

érettlen
terméketlen
oltsó
kedvetlen
szelíd
jámbor
pazalló. pazarló.
tékozló
adakozó
gyenge
haszontalan
káros
részeg
félénk. félékeny.
bátortalan
szemtelen
ortzátlan
embertelen
goromba
komor. szomorú.
morgolodó
trutzos
nyakas
makats
veszekedő
nyughatatlan
békételen
megelégedetlen
kedvetlen
akaratlan
engedetlen
nyakas
akaratos

} igaz

igaz
 tisztaszivű
 egyenesszivű
 hív
 hűséges
 hálaadó
 igazságos
 illendő
 helyes
 alázatos

 mérges

 szegény
 szánakozó
 irgalmas
 nemes
 méltó
 érdemes
 alkalmatos
 értelmes
 eszes
 okos

 szerentsés
 lehetőség
 hatalmas
 hathatós
 haszonvehető

 szükséges
 ártalmas

hamis
 álnok
 ravasz. tsalárd.
 hűségtelen

 háládatlan
 igazságtalan
 illetlen
 helytelen
 kevély
 fenhéjáró
 szelid
 jámbor
 gazdag

 irgalmatlan
 nemtelén
 méltatlan
 érdemetlen
 alkalmatlan
 éretlen
 esztelen
 ohtalan
 gyáva
 bolond
 szerentsétlen
 lehetetlen
 erőtlen
 gyenge
 haszonvehetetlen
 haszontalan
 szükségtelen
 ártatlan

bűnös
 betsületes
 bátorságos
 bizonyos
 egyező
 jólelkű
 lelkiismeretes
 áhétatos
 ájtatos
 mulandó

halandó
 földi

büntelen
 betstelen
 bátorságtalan
 bizonytalan
 egyenetlen (kü.
 rosszszlelkű. hamislel-
 lelkiismeretlen
 áhétatlan

múlhatatlan
 végtelen. végetlen
 véghetetlen
 örökös
 halhatatlan
 mennyei

I g é k.

látni látogatni
 nézni nézegetni
 kukutsálni
 bámúlni
 kantsalítani. sajditani
 hunyorgatni
 tekénteni
 tekéngetni
 vakítani
 hallani
 hallgatodzni
 szagolni
 szagolgatni
 színi
 szivogatni

dohányozni
 dohányozgatni
 prüsszszenteni
 érezni
 érzeni
 érezgetni
 nevetni
 nevetgélni
 mosfologni. vigyorogni
 sirni
 sirdogálni
 tsuklani
 zokogni
 tréfálni
 tréfálgatni

szomorkodni
 fohászzkodni
 reszketni
 merevedni
 szállani
 beszélni
 beszélgetni
 hallgatni
 jelelni
 énekülni
 dalolni
 füttyölni
 fújni
 fújdogálni
 lármázni
 kapni
 kapdosni
 fogni
 fogdosni
 nyújtani
 nyúlani
 vakarni
 vakaródzni
 rángatni
 rántzigálni
 tsiklándani
 tsiklándozni
 viszketni
 tsipni
 tsipdezni
 köhögni
 köhenteni
 köhögtsélni

szédülni
 szédelegni
 esni
 nyújtózkodni
 enni
 kóstolni
 kóstolgatni
 torkoskodni
 nyalakodni
 harapni
 harapódzni
 rágni
 nyalni
 nyalogatni
 undorodni
 imeledni
 táplálni
 szopni
 szopogatni
 bőjtölni
 jóllakni
 éhezni
 inni
 iddogálni
 itatni
 szomjazni
 tölteni
 töltögetni
 üríteni
 üresíteni
 fölöstökömozni
 uzsonnálani
 menni

men-

mendegélni. ballagni.	sétálni
állani. járkálni.	sétálgatni
áldogálni	szaladni
ülni	szaladgálni
üldögélni	ugrani
feküdni	ugrosni
fektetni	sántítani
aludni	sántikálni
ébredni. serkenni	hágni
ásítózni	hágdosni
szundokálni. szundikál-	mászni
álmodni. szunnyadozni.	mászkalni
álmodozni	tsúszni
hortyogni	tsúszkalni
öltözni	hajúlni
öltözködni	fordúlni
fészülni	forgatni
hajporozni	forogni
mosdani	botlani
mosni	esni
mosogatni	mozogni
fördeni	mozgatni
förödni	tántorogni
söpörni	vitzkándozni
tisztítani	dobogni
tisztogatni	tapodni
ékesíteni	taposni
kefélni	taszítani
törülni	taszigálni
törülgetni	kopogni
jönni	kopogtatni
utazni	kotzogni
vándorlani.	kozogtatni

rázni
 rázogatni
 tolni
 tologatni
 tartani
 úszni
 úszkálni
 repülni
 repdesni
 nyomni
 nyomdosni
 fojtani
 fojtogatni
 aggatni
 akasztani
 buktatni
 sietni
 várni
 várakozni
 késni
 késedelmeskedni
 kotsizni
 lovagolni
 nyargalni
 hajókázni
 hozni
 vinni
 emelni
 adni
 adogálni
 venni
 keresni
 keresgélni

találni
 találgatni
 ajándékozni
 segíteni
 gátolni
 akadályoztatni
 háborítani
 háborgatni
 veszekedni
 verni
 verekedni
 ütni
 szenvedni
 gyógyítani
 gyógyulni
 játszani
 dobni
 hajigálni
 hagyítani
 hibázni
 tanítani
 tanítgatni
 tanulni
 tanulgatni
 olvasni
 olvasgatni
 írni
 irdogálni
 számlálni
 osztani
 rajzolni
 nyomtatni
 szűrni

szurkálni
 építeni
 tsinálni
 tenni
 majmolni, majmozni,
 követni
 gyakorlani
 dolgozni
 dolgoztatni
 henyélni
 heverni
 iparkodni
 tselekedni
 bérlelni
 tserélni
 tserélgetni
 váltani
 költsönözni
 takarítani
 uzsoráskodni
 mérni
 meritgetni
 tölteni
 töltögetni
 rakodni
 rakogatni
 rakni
 halászni
 vadászni
 lönni
 lövöldözni
 erányozni
 festeni

fehériteni
 meríteni
 irdogálni
 petsételni, sutúlni
 préselni, sajtolni
 enyvezni
 köszörülni
 pallérozni
 fényleni
 tündöklenni
 ragyogni
 villogni
 tsillogni
 fenni
 dörgölni
 kopni
 nyírni
 nyiregetni
 vágni
 vagdalni
 vagdosni
 kapálni
 kapálgatni
 hasítani
 hasogatni
 törni
 tördelni
 fűrészelni
 fűrni
 szegezni
 srófolni
 fonni
 kötni

kötözni
 metszeni
 metélni
 varrni
 foltozni
 foldani
 repeszteti
 szakadni
 szakadozni
 himezni
 kötni
 fonni
 szöni
 főzni
 forni
 sütni
 gőzölgeni
 gyúrni
 önteni
 öntözni
 öntözgetni
 füstölni
 szúrni
 szurkálni
 forrózni
 nyúzni
 hámozni
 koppasztani
 szántani
 boronálni
 ásni
 gereblyélni
 vetni

hinteni
 hintegetni
 szórni
 ültetni
 kaszálni
 őrizni
 őrzeti
 legelni
 hajtani
 kergetni
 üzni
 ostorozni
 korbácsolni
 fonnyadni
 etetni
 itatni
 hizlalni
 havazni
 villámlani
 zengeni
 fagyti
 virágzani
 várni
 várakozni
 gondolni
 gondoskodni
 gyógyítani
 gyógyulni
 élni
 halni
 rothadni
 verbuválni
 dobolni

dálkozásnak, szomorkodásnak; 's több efféléknek kijelentésében annyiból; hogy ez is az ő önnön magától kigondolt kézi-nyelvéhez tartozik; magát már elegendőképpen gyakorolta. Itten tsak azért következnek a' többi Beszédrészei után: mivel már e' nevezete is megmutatja; hogy elébb a' nyelvet értse a' Siketnéma, hogy aztán azokat a' beszédközben hasznára fordíthassa.

Illyen formán tehát már mindenféle Beszédrészei előadódtak a' Siketnémának, és szemei eleibe tevődtek. De még hátra vagyón; hogy a' Beszédrészeinek egybeszerkesztését, és annak Reguláit megtanúlja. Tudjuk azonban; hogy tsak azokban a' nyelvtanítókönyvekben, adódhatnak elő az egybeszerkesztésnek minden Reguláji, és kivételei, mellyek a' nyelvtudománynak nagyobb kipallérozására; és megesmértetésére szolgálnak; ellenben pedig azokban a' nyelvtanítókönyvekben, mellyekből valaki a' nyelvet tanulni kezdi, tsak a' legszükségesebb Regulák foglaltatnak; a' többiek pedig a' Tanulónak gyakorlására 's a' szokásra hagyattatnak; hogy így a' Reguláknak és kivételeknek sokasága miatt a' Tanulás nehezebb ne legyen, és maga a' Tanuló olly könnyen el ne tévedjen. Erte nézve nem helytelen az az állítás: Tsak

a' rajzolat, az az a' nevezetesebb Beszéd-részeinek és reguláknak foglalatja tevődjék a' Nyelvtanuló eleibe, hogy abban a' többi maga kipótolja, és nagyobb tökéletességre vigye. Ez annál szükségesebb a' Siketnémának; mivel ő néki semmit jobban nem magyarázhatni, hanem ha mindent szeme eleibe rakogatunk, és példákkal gyámolgatunk. Nem lehet ő véle úgy, valamint a' közönséges Nyelvtanítókönyvekben lenni szokott, mindenekről tsak általjában beszélni; hanem a' mit tanul, azt meghatározva és világosan kelletik néki előadni. Innen vagyon, hogy az egybeszerkeztetésnek tsak elkerülhetetlen szükséges reguláit, és azokat is többnyire tsak példák által adhatjuk elő, mellyek kétség kívül annyira vihetik a' Siketnémát, hogy akaratját írással, vagy szóval értelmesen kifejezhesse, és nem sokára a' nyelvbéli Tudományát az írásban, és olvasásban való szorgalmatos gyakorlása által maga is mindég nagyobb's nagyobb tökéletességre vihesse. Illyen Regulák e' következők:

4. Az egyik Igének a' másik határozatlan módban lévő Igével való öszveköttetése, vagy egybeszerkeztetése.

5. Az

III. OSZTÁLY.

Még hátra vannak e' következendő Beszéd-részei, mellyeket a' Siketnémának tanulni kelletek, úgymint: az Együvéfoglalók; a' tselekvő, és szenvedő Ige a' foglaló módban; és a' Közbevetők. Ezek közül előre botsájtatnak:

1. Az Együvéfoglalók. Ezeket a' jelenő módban lévő igéknek segítségével meg lehet magyarázni; de az géknek foglaló módját az együvéfoglalók nélkül meg nem lehet magyarázni. Azt már maga a' *Foglaló módnak* nevezetje bizonyítja. A' foglaló mód, főképpen annak aligmúlt, és régen múlt ideje tsak két mondásokban szokott előfordúlni, a' hól az egyikében a' feltétel (conditio) a' másikában a' feltevődött (conditionatum) foglaltatik. Mind a' két mondások együvéfoglaltatnak. Azért szükséges is, hogy a' Siketnéma elébb az együvéfoglalókat, és azután ezeknek segítségével a' foglaló módot megtanúlja.

Már magokban az előadott példákban megtalálhatja a' Tanító annak módját, melly szerént mindegyik együvéfoglalót érteni, előadni, és értelmesen magyarázni kellessék.

2. A' tselekvő, és szenvedő Igéknek hajtogatása, melly mindjárt az együvéfoglalók után következik, az együvéfoglalónak segítségével példák által magyaráztatik. Tudniillik: két együvéfoglalt mondasok tagokra felosztódnak, a' hol mind az első mondasban, mind a' másokban bizonyítás, és tagadás értetődik. A' Siketnémát arra kell főképpen figyelmetessé tenni, hogy a' feltételekről (conditio) helyes képzeteleket szerezzen magának

Mivel ez a' Tanúlmány a' legnehezebbek közé való; azért szükséges azt minden kigondolható példakkal a' feljebb előadott mód szerént megmagyarázni, és semmifele alkalmatosságot elnem mülasztani, melly annak bővebb 's világosabb magyarázatjára szolgálhat.

3. A' közbevetőket igen könnyű a' Siketnémának megmagyarázni: mivel ő a' szükségtől kényszerítetvén, az indulatoknak, úgymint örömekek, nevetésnek, tsu-
dál-

botozni
 birkozni
 küszködni
 rabolni
 ölni
 rontani
 ostromolni
 lántzolni
 szeretni
 kedvelleni
 gyűlölni
 betsülni
 dítsérni
 ditsekedni
 magasztalni
 hizelkedni
 köszönteni
 tsókolni
 tsókolgatni
 lotsogni
 fetsegni
 jelenteni
 hazudni
 kérdežni
 felelni
 susogni
 kívánni
 kérni
 erőltetni
 kénszeríteni
 imádkozni
 esedezni
 esdekleni. könyörögni.

gyönyörködni
 tsalogatni
 ingerleni
 feddeni
 gyalázní
 tsúfolni
 jegyzeni
 tudni
 gondolkodni
 ítélni
 választani
 szedni
 hinni
 vélni
 vélekedni
 kételkedni
 reményleni
 félni
 akarni
 inteni
 tanátsolni
 fenyegetni
 esküdni
 parantsolni
 tagadni
 követni
 engedelmeskedni
 futni
 távozni
 takarodni
 trutzolni
 morgolódni
 lopni. orozni.

panaszolkodni
káromkodni
áldani
használni

|| ártani
|| kerülni
|| ajánlani

K i t s i n y i t ő k.

Fej
Haj
Fül
Szem
Orr
Lyuk
Száj
All
Szakál
Bajusz
Abrazat
Fog
Nyelv
Nyak
Fa
Kéz

Fejestke
Hajatska
Fületske
Szemetske
Orrotska
Lyukatska
Szájatska
Allatska
Szakálotska
Bajúszotska
Abrazatska
Fogatska
Nyelvetske
Nyakatska
Fátska
Kezetske

A' mássalérthetőket is szoktuk kitsínyíte-
ni, úgymint: O, Ótska; nagy, nagyotska;
's a' t.

Sarkalatos Számok.

Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét,
nyóltz, kilentz, tiz, tizenegy, tizenkettő, ti-
zenhárom, tizennégy, tizenöt, tizenhat, tí-
zenhét, tizennyóltz, tizenkilentz

húsz,

húsz, húszonegy, huszonkettő, huszonhárom, huszonnégy, huszonöt, huszonhat, huszonhét, huszonnyoltz, huszonkilentz,

harmintz, harmintzegy, harmintzkettő, harmintzhárom, harmintznéggy, harmintzöt, harmintzhat, harmintzhét, harmintznyoltz, harmintzkilentz,

negyven, negyvenegy, negyvenkettő, negyvenhárom, negyvennégy, negyvenöt, negyvenhat, negyvenhét, negyvennyoltz, negyvenkilentz,

ötven, ötvenegy, ötvenkettő, ötvenhárom, ötvennégy, ötvenöt, ötvenhat, ötvenhét, ötvennyoltz, ötvenkilentz,

hatvan, hatvanegy, hatvankettő, hatvanhárom, hatvannéggy, hatvanöt, hatvanhat, hatvanhét, hatvannyoltz, hatvankilentz,

hetven, hetvenegy, hetvenkettő, hetvenhárom, hetvennégy, hetvenöt, hetvenhat, hetvenhét, hetvennyoltz, hetvenkilentz,

nyoltzvan, nyoltzvanegy, nyoltzvankettő, nyoltzvanhárom, nyoltzvannéggy, nyoltzvanöt, nyoltzvanhat, nyoltzvanhét, nyoltzvannyoltz, nyoltzvankilentz

kilentzven, kilentzvenegy, kilentzvenkettő, kilentzvenhárom, kilentzvennégy, kilentzvenöt, kilentzvenhat, kilentzvenhét, kilentzvennyoltz, kilentzvenkilentz

Száz, Ezer, Milliom, Billiom.

	Egy	Tíz	Húsz	Har- miniz	Negy- ven	Ötven	Hatvan	Hetven	Nyolcvan	Ki- lentz- ven
kettő	1	10	20	30	40	50	60	70	80	90
három	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9
négy	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9
öt	4	1	2	3	4	5	6	7	8	9
hat	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9
hét	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9
nyolcz	7	1	2	3	4	5	6	7	8	9
kilentz	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	9	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Száz	100	Ezer	1000	Milliom	1000000	10000000	100000000	1000000000	10000000000	100000000000

A' Törzsökszavak ugyan azok, mellyek az első Részben előadódtak, és ugyan azon rendben is következnek egymásután tsak ezeket lehetett választani: mivel mind eddig tsak ezek tanítottak. De feleslegvaló is volna, más, és több Törzsökszavakat elővenni, minthogy az előadott példák szerint könnyü lészen a' Siketnémának akár melly más szavakat származtatni.

Ezeknek hasznok igen nagy. A' Siketnéma egyszerre annyival több képzeletekkel, és azoknak neveivel az az szavakkal neveli, és bővíti a' nyelvtudományát, a' hányféle származtatások vannak. És még is hamarább elvégzi a' Tanító a' származtatásoknak magyarázatját, mintsem azt valaki első tekintettel magának képzelheti; mert mihelyt a' Siketnéma az első törzsökszótól, úgymint magábanérthetőtől, mássalérthetőtől, Ígétől, és határozótól való származtatásokat megtanulta, és azoknak értelmét megfogta, azonnal ugyan ezen első rendbéli származtatásoknak példája 's hasonlatossága (Analogia) szerint a' többi származtatásokat is megfogja érteni, Tsak azon legyen a' Tanító, hogy azok a' származtatások, mellyek elvont képzeleteket jelentenek, minden kitelhető módon értelmesen megmagyaráztassanak.

Ezek

Ezek a' származtatások az első, és második részben lévő törzsőkszavakkal, és öszvetett igékkel együtt szókönyv gyanánt segíteni fogják a' Siketnémát, hogy onnan a' maga szükségére, gondolatjainak kifejezésére, és gyakorlására elegendő szavakat találhasson.

Még hátra vagyon a' Gyakorlókönyv: de szándékom vagyon ezt is *May*, és *Pestalozzy* szerént elkészíteni, és kibotsátni.

Nóha nygan nem kétlem, hogy ennek a' nyelvtanítókönyvnek még némelly tökéletleaségei lehetnek, mellyeket jobbítani kellene; mivel nem volt egyéb útmutatóm, mint azon kezdőoktatás, mellyet a' Siketnémák Bétsi Tsászári K. intézetének érdemes igazgatójától *May Józseftől* az én hajdani Tanítómtól nyertem, és azon tapasztalásom, mellyet ezen édes Hazám intézetének felállításától fogva magamnak szereztem; ezen felyül pedig a' Siketnémák tanításmódja nem igen régi találmány, következésképpen a' többi hasonló intézetek tapasztalt Tanítóinak egyetértése, és együtt való munkálkodása is szükséges, hogy a' mi abban még titok, azt feltalálni,

ma-

5. Az egyik Igének a' másik Igével *hogy* együvéfoglaló által való egybeszerkesztése.

6. A' *vagyon* segítőige elrendelése.

7. Az igének a' magábanérthetővel való egybeszerkesztése mindenik ejtésben, és az előlutóljárókkal.

8. Az Igének az előlutóljárókkal való egybeszerkesztése ezekre a' kérdésekre: hol? honnan, honnét? hová?

9. Az árat, és időtájat jelentő szavaknak ragasztékjai ezekre a' kérdésekre: *hogy?* melly áron? mikor?

10. A' *való* segítőigének részesülőjével való élés ezekre a' kérdésekre: honnan való? hová való? mire való? minek való?

11. Némelly mássalérthetők, mellyek a' magábanérthetőkkel előlutóljárók által egybeszerkesztődnek.

12. A' közép, és harmadik gráditsban lévő mássalérthetőnek a' magábanérthetővel való egybeszerkesztése.

13. A'

13. A' sarkalatos számoknak a' magábanérthetővel való egybeszerkesztése ezekre a' kérdésekre: hány? hányan?

14. Példák a' visszahozó névmásaival mindenik ejtésben való élésről.

15. A' visszahozó névmásai előlutóljárókkal.

16. Az egyik magábanérthetőnek a' másik magábanérthetővel való egybeszerkesztése, vagy öszveköttetése.

17. Két magábanérthető, mellyeknek egygyike nem ejtődik.

Ezekután az egybeszerkesztésnek elkerülhetetlen szükséges regulái után következnek a' származtatások, mellyek táblánként adódnak elő, úgymint:

a) A' magábanérthetőktől való származtatások.

b) A' Mássalérthetőktől — —

c) Az Igéktől — — — —

d) A' Határozóktól — — —

A'

Felező Számok.

Másfél, harmadfél, negyedfél, ötödfél, hatodfél, hetedfél, nyoltzadfél, kilentzadfél, tizedfél, tizenegyedfél, tizenkettődfél, tizenháromadfél, tizennegyedfél, tizenötödfél, tizenhatodfél, tizenhetedfél, tizennyoltzadfél, tizenkilentzadfél. Húszadfél, harminzadfél, negyvenedfél, ötvenedfél, hatvanadfél, hetvenedfél, nyoltzvanadfél, kilentzvenedfél, századfél, ezredfél.

Mássalérthető Számok.

<i>Rendelők</i>	<i>Egybefoglalók</i>	<i>Osztók.</i>	<i>Osztók.</i>
első	eggyes	egyféle	egygyedül
második	kettős	kétféle	ketten
harmadik	hármás	háromféle	hármán
negyedik	négyes	négyféle	négyen
ötödik	ötös	ötféle	ötön
hatodik	hatos	hatféle	hatan
hetedik	hetes	hétféle	heten
nyoltzadik	nyoltzas	nyoltzféle	nyoltzan
kilentzedik	kilentzes	kilentzféle	kilentzen
tizedik	tíz	tízféle	tízen
húszadik	húszas	húszféle	húszan
harminzadik	harminzas	harminzféle	harminzán
negyvenedik	negyvenes	negyvenféle	negyvenen
ötvenedik	ötvenes	ötvenféle	ötvenen
hatvanadik	hatvanos	hatvanféle	hatvanan
hetvenedik	hetvenes	hetvenféle	hetvenen
nyoltzvanadik	nyoltzvanos	nyoltzvanféle	nyoltzvanon
kilentzvenedik	kilentzvenes	kilentzvenféle	kilentzvenen
századik	száz	százféle	százan
ezredik	ezres	ezerféle	ezren
sok, sokan	többes	többféle	többen
mind	—	mindenféle	mindnyájan

annyi	annyan	— —	annyiféle	annyin
kevés		— —	kevésféle	kevesen
senki		— —		— —
semmi		— —	semmiféle	— —

Az osztókkal, úgy is szoktunk élni: én, egyedül magam; én másod magammal 's a' t. te másod magaddal, 's a' t. ő másod magával 's a' t. De ezeket csak későbbben fogják megérteni a' Sikeknémák, t. i. a' Grammatikában,

---

FOGLALAT.

Az A B C Rende	1
A' Betűkkimondása	2

Magábanérthetők, és azoknak Nemei.

A z Ember Teste.	2
Az Étel.	4
A' Hal.	4
A' Főzelék.	5
A' Gyümölts	5
A' Fűszerszám.	6
Az Ital.	6
A' Ruházat.	7
A' Lakás.	8
A' Falú, Város, ...	9
A' Templom, Kápolna.	9
A' Háziesszköz.	10
A' Műszer.	11
Az Iróesszköz	12
A' Tűszerszám.	12
Az Útazóesszköz.	12
A' Víz.	13
Az Időjárás.	13
Az Ég.	13
A' Föld.	13
A' Mező.	14
A' mezei Növevény.	14
A' mezei Műszerek.	14
Az Erdő	14
A' Szőlő.	15
A' Borosdedény.	15
A' Virág.	15
A' Háziállat.	16

)

A'

FOGLALAT.

A' Vadállat.	16
A' Baromfi.	17
Az éneklő Madár.	17
A' motsáros Madár.	17
A' ragadozó Madár.	17
Az Amfibium.	18
A' Bogarak.	18
Az Értz.	18
A' Mérték.	19
A' Fegyver	19
A' Betegség.	19
A' Játék.	20
A' Muzsikaműszer.	20
Embernevek	21
Massalérthetők.	24
Igék.	29
Kitsinyítők.	36

A' Számok Tanítása.

Sarkalatos Számok.	36
Felező Számok.	39
Mássalérthető Számok.	39

MAGYAR
NYELVTANÍTÓ
KÖNYV

A'

SIKETNÉMÁK

SZÁMÁRA.

KÉSZÍTETTE

SCHVARTZER ANTAL

A' SIKETNÉMÁK K. MAGYARINTÉZETÉNEK IGAZGATÓJA
VÁTZON.

II. Osztály. II. Rész.

BUDÁN,
A' MAGYAR KIR. UNIVERSZI. BETŰIVEL:

1 8 1 7.

NÉVMÁSSAI

Egygyes

1 Személy én	2 Személy te	3 Személy ő
		ez, emez, imez, ezen. az, amaz, azon. egy. minden, mindenik, mindegyik. illy, illyen, imillyen. olly, ollyan, amol- lyan. egyillyen, egyollyan. efféle, afféle, min- denféle. valami', valamelly, valamellyik. bizonyos, egybizo- nyos. némelly, némellyik. más, a' másik. egynihány. valahány. annyi, ennyi, aman- nyi, semmi. a 2 ki-

---

kiki.
 akárki.
 senki.
 valaki, egyvalaki.
 egyszem, senkiszem,
 semmiszem.
 ki? mi?
 melly? mellyik?
 millyen? minémü?
 mitsoda? kitsoda?
 miféle? kiféle?
 mennyi? hány?

én magam, te magad, ő maga.

én önnön magam, te önnön magad, ő önnön maga.

csak én, csak te, csak ő.

én egyedül, te egyedül, ő egyedül.

én csak egyedül magam, te csak egyedül magad,
 ő csak egyedül maga.

éppen én, éppen te, éppen ő.

ugyan én, ugyan te, ugyan ő.

Tö b b e s.

1
 mi

2
 ti

3
 ök

ezek, emezek, imezek.
 azok, amazok.

il-

A' Tanítványokat már most is arra lehet emlékeztetni, hogy némelly Névmással, a' mellyek elébb előladódtak, mássalérthetők gyanánt magábanérthetők eleibe tevődnek, a' többiekkel pedig úgy élünk, valamint a' magábanérthetőkkel. A' kérdőnévmással is hol mássalérthetők, hol magábanérthetők.

illyek, illyenek, im-
 illyenek.
 ollyak, ollyanok, a-
 mollyanok.
 effélék, affélék, min-
 denfélék.
 némellyek,
 mások.
 egynihányak, egyni-
 hányan.
 valahányak, valahá-
 nyan.
 kik? mik?
 mellyek?
 millyenek? minémü-
 ek?
 kitsodák? mitsodák?
 kifélék? mifélék?

mi magunk, ti magatok, ők magok.

mi önnön magunk, ti önnön magatok, ők ön-
 nön magok.

tsak mi, tsak ti, tsak ők.

mi egyedül, ti egyedül, ők egyedül.

mi tsak egyedül magunk, ti tsak egyedül ma-
 gatok, ők tsak egyedül magok.

éppen mi, éppen ti, éppen ők.

ugyan mi, ugyan ti, ugyan ők.

Btrást jelentő Ragasztékok.

Egygyes.

én	te	ő
— m	— d	— a — e

Téb.

T ö b b e s.

én	te	ő
— im	— id	— i

Egygye s.

mi	ti	ők.
— nk	— tek	— ek.
— unk	— tok	— ok.
— ünk	— tök	— ök.
		— ük.

Töb b e s.

mi	ti	ők.
— ink	— itek	— ik.
	— itok	

A' Regulátlanok.

1.

Atyám	Atyád	Attya Attyok
Bátyam	Bátyád	Báttya Bátt yok
Ötsém	Ötséd	Öttse Öttsök
Anyám	Anyád	Ann ya Ann yok
Nénem	Nénéd	Nénye Nények,

2. ok,

Hosszas volna a' példákat mind előladni, és elegendő a' Tanítványoknak általjában megmagyarázni; hogy magánhangzon végződő szavak az első Egygyesben tsak *m d* Betüket a' harmadik személyben pedig *ja je* syllabát veszik magokhoz, ellenben ismét a' Mássalhangzónvégződő szavak a' ragaszték mássalhangzó betűn kívül még egy

*Ok, ol, om, on, or, ek, eg, em, er, öm.
ör syllabákkal végződő szavak.*

Torok.	Torkom,	Torkod,	Torka.
Pokol.	Poklom,	Poklod,	Pokla.
Malom.	Malmom,	Malmod,	Malma.
Vászon.	Vásznom,	Vásznod,	Vászna.
Gyomor.	Gyomrom,	Gyomrod,	Gyomra.
Lélek.	Lelkem,	Lelked,	Lelke.
Féreg.	Férgem,	Férged,	Férge.
Fejedelem.	Fejedelmem,	Fejedelmed,	Fejedelme.
Veder.	Vedrem,	Vedred,	Vedre.
Köröm.	Körömöm,	Körömöd,	Köröme.
Ökör.	Ökröm	Ökröd,	Ökre.

Kivevődtek.

Sátor,	Sátorom;	Homok,	Homokom.
Paraditsom,	Paraditsomom;	Sógor,	Sógorom.
Kántor,	Kántorom;	Tábor,	Táborom.
Öröm,	Örömöm;	Érdem,	Érdemem.
Ének,	Énekem.		

3.

Hó.	Havam,	Havad,	Hava.
Ló.	Lovam,	Lovad,	Lova.
			Hő-

magánhangzót kívánnak, melyet magyarázásból és gyakorlásból is könnyen meglehet tanulni. Többnyire a' *b, p, d, t, g, k.* betűkön végződő szavak az első Egygyesnek harmadik személyében *ja* és *je* syllabákat veszik magokhoz, egygyuhányat kivéven. Arra is kell a' Tanítványi figyelmetessé tenni, hogy ha *a* vagy *e-vel* végződik valamely szó, tehát ezek meghúzódnak, hozzájok adván a' ragasztékokat.

Kő.	Kövem,	Köved,	Köve.
Fű.	Füvem,	Füved,	Füve.
Fő.	Fejem,	Fejed,	Feje.

4.

Kanál	Kanalam,	Madár	Madaram.
Szamár	Szamaram,	Kenyér	Kenyerem.
Levél	Levelem,	Egér	Egerem

Példák.

A' Táblám, Táblád, Táblája.

Az én Táblám, a' te Táblád, az ő Táblája.

A' Tekém, Tekéd, Tekéje.

Az én Tekém, a' te Tekéd, az ő Tekéje.

Az Órrom, Órrod, Órra.

Az én Órrom, a' te Órrod, az ő Órra.

A' Szemem, Szemed, Szeme.

Az én Szemem, a' te Szemed, az ő Szeme.

A' Hasam, Hasad, Hasa.

Az én Hasam, a' te Hasad, az ő Hasa.

A' Könyvem, Könyved, Könyve.

Az én Könyvem, a' te Könyved, az ő Könyve.

A' Fogam, Fogad, Foga.

Az én Fogam, a' te Fogád, az ő Foga.

S e g í t ő I g e.

Jelentő Mód.

Jelenváló Idő.

én vagyok.

te vagy.

ő nagyon, van.

mi vagyunk.
 ti vagytok.
 ők vagynak, vannak.

Alig múlt Idő.

én valék.
 te valál.
 ő vala.

mi valánk.
 ti valátok.
 ők valának.

Múlt Idő.

én voltam.
 te voltál.
 ő volt.

mi voltunk.
 ti voltátok.
 ők voltak.

Régen múlt Idő.

én voltam vala.
 te voltál vala.
 ő volt vala.

mi voltunk vala.
 ti voltátok vala.
 ők voltak vala.

Jövendő Idő.

én leszek,
te léssesz, leszel.
ő léssen, léssz.

mi leszünk.
ti lesztek.
ők lesznek.

én lenni fogok,
te lenni fogsz.
ő lenni fog.

mi lenni fogunk.
ti lenni fogtok.
ők lenni fognak.

Parantsoló M ó d.

Légy, v. legyél te.
legyen ő.

legyetek ti.
legyenek ők.

*S e g í t ő I g e.**Jelentő M ó d.**Jelenváló I d ő.*

én leszek.
te léssesz, leszel.
ő léssen.

mi

mi leszünk.
 ti lesztek.
 ők lesznek.

Alig múlt Idő.

én levék.
 te levél.
 ő leve.

mi levénk.
 ti levétek.
 ők levének.

Egészen múlt Idő.

én lettem.
 te lettél.
 ő lett.

mi lettünk.
 ti lettetek.
 ők lettek, lettének.

Régen múlt Idő,

én lettem volt.
 te lettél volt.
 ő lett volt.

mi lettünk volt.
 ti lettetek volt.
 ők lettek volt.

Jövendő Idő.

én leszek.
 te léssesz, leszel.
 ő lésszen.

mi leszünk.
 ti lesztek.
 ők lesznek.

M á s o d i k.

én lenni fogok.
 te lenni fogsz.
 ő lenni fog.

mi lenni fogunk.
 ti lenni fogtok.
 ők lenni fognak.

Parantsoló Mód.

légy, v. legyél te.
 légyen ő.

legyetek ti.
 legyenek ők.

*Tehető segítő Ige.**Jelentő Mód.**Ielenváló Idő.*

én lehetek.
 te lehetsz.
 ő lehet.

mi

mi lehetünk.
 ti lehetek.
 ők lehetnek.

Aligmúlt Idő.

én leheték.
 te lehetél.
 ő leheté.

mi leheténk.
 ti lehetétek.
 ők lehetének.

Egészzen múlt Idő.

én lehettem.
 te lehettél.
 ő lehetett.

mi lehettünk.
 ti lehettetek.
 ők lehettek.

Régen múlt Idő.

én lehettem volt.
 te lehettél volt.
 ő lehetett volt.

mi lehettünk volt.
 ti lehettetek volt.
 ők lehettek volt.

Jövendő Idő.

én lehetek jövendőben.
 te lehetsz jövendőben.
 ő lehet jövendőben.

mi lehetünk jövendőben.
 ti lehetetek jövendőben.
 ők lehetnek jövendőben.

Parantsoló Mód.

lehess te.
 lehessen ő.

lehessünk mi.
 lehessetek ti.
 lehessenek ők.

*A' Mássalérthetőnek a' Magábanérthetővel
 való öszveköttetése a' segítő Ige által.*

{ lenni ; úgy , igenis }

én nagy vagyok.
 te nagy vagy.
 ő nagy.

mi nagyok vagyunk.
 ti nagyok vagytok.
 ők nagyok.

én nem voltam nagy.
 én kitsiny voltam.

te nem voltál nagy.
 te kicsiny voltál.
 ő nem volt nagy.
 ő kicsiny volt.

mi nem voltunk nagyok.
 mi kicsinyek voltunk.
 ti nem voltatok nagyok.
 ti kicsinyek voltatok.
 ők nem voltak nagyok.
 ők kicsinyek voltak.

én öreg leszek.
 te öreg leszel.
 ő öreg leszén.

mi öregek leszünk.
 ti öregek lesztek.
 ők öregek lesznek. *

*A' Névmássai, és Magábanérthetők a' Más-
 salérthetővel a' harmadik személyben.*

a' Fa zöld.
 a' zöld Fa magos.
 a' zöld magos Fa sűrű.
 a' zöld magos sűrű Fa szép.
 ez a' rózsza veres.
 ez a' veres Rózsza szép.

az

---

* Eszerént a' Tanítványokat az egészen múlt, és régen múlt időben, és a' parantsoló módban is ide 's to-
 va kellett gyakorolni. A' *leszek* segítő igének értelmét úgy kellett megmagyarázni, hogy nem bizonyítást hanem támadást jelent.

az a' Levél zöld.

az a' zöld Levél gömbölyű.

az a' zöld gömbölyű Levél puha.

az a' zöld gömbölyű puha Levél gyenge.

's, a', t. *

Az Egybehasonlításnak Gráditsai.

leg-bb

bb

leg-bbik

bbik

én nagy vagyok; te nagyobb vagy; ő legnagyobb.

ez az Új kicsiny; ez kisebb; ez legkisebb.

ez a' Tábla fekete; az feketébb, amaz legfeketébb.

ez a' Könyv vastag; az vastagabb; amaz legvastagabb.

a' nagy; nagyobb, legnagyobb Gyermekek.

a' nagy, nagyobbik, legnagyobbik Gyermekek.

a' fekete, feketébb, legfeketébb Tábla.

a' fekete, feketébbik, legfeketébbik Tábla.

a' fehér, fehérebb, legfehérebb Papiros.

a' fehér, fehérebbik, legfehérebbik Papiros.

Regulátlanok.

sok,

több,

legtöbb.

szép,

szebb,

legszebb.

bá-

* Hogy a' magábanérthetőt, a' mássalérthetőtől különböztetni, és azokkal igazán élni tanuljon a' Gyermekek legjobb, ha különbözle tárgyat, az az magábanérthetőt mutatunk neki, hogy annak Tulajdonságait maga feltalálja, és melléje írja.

bátor,	bátrabb,	legbátrabb.
gyakor,	gyakrabban,	leggyakrabban.
könnyű,	könnyebb,	legkönnyebb.
ifjú,	ifjabb,	legifjabb.
hoszszú,	hoszszabb,	leghoszszabb.
	's. a' t.	

Az első Gráditsot nevelő szótskák.

igen; felette; nagyon.

igen szép, igen lusta; igen nagy,
feletté szép; felette lusta; felette nagy.
nagyon szép; nagyon lusta; nagyon nagy.

A' harmadik Gráditsot nevelő szótska

legesleg.

leges legszebb; leges legkissebb; leges legnagyobb.

I. P É L D A.

T S E L E R V Ö I G E.

Jelentő Mód.

Jelenváló Mód.

Határozatlan. Határozó. Tsonka.

én fogok.	én fogom.	én foglak.
te fogsz.	te fogod.	te fogol.
ő fog.	ő fogja	

b

mi

mi fogunk.	mi fogjuk.
ti fogtok.	ti fogjátok.
ők fognak.	ők fogják.

Aligmúlt Idő.

én fogék.	én fogám.	én fogalak.
te fogál.	te fogád.	te fogál.
ő foga.	ő fogá.	

mi fogánk.	mi fogánk.
ti fogátok.	ti fogátok.
ők fogának.	ők fogák.

Egészszemúlt Idő.

én fogtam.	én fogtam.	én fogtalak.
te fogtál.	te fogtad.	te fogtál.
ő fogott.	ő fogta.	

mi fogtunk.	mi fogtuk.
ti fogtatok	ti fogtátok.
ők fogtak.	ők fogták.

Régenmúlt Idő.

én fogtam volt.	én fogtam volt.	én fogtalak volt.
te fogtál volt.	te fogtad volt.	te fogtál volt.
ő fogott volt.	ő fogta volt.	

mi fogtunk volt.	mi fogtuk volt.
ti fogtatok volt.	ti fogtátok volt.
ők fogtak volt.	ők fogták volt.

Jövendő Idő.

én fogni fogok.	én fogni fogom.	én fogni foglak.
te fogni fogsz.	te fogni fogod.	te fogni fogol.
ő fogni fog.	ő fogni fogja.	
mi fogni fogunk.	mi fogni fogjuk.	
ti fogni fogtok.	ti fogni fogjátok.	
ők fogni fognak.	ők fogni fogják.	

Parantsoló Mód.

fogj te.	fogjad te.	fogjál.
fogjon ő.	fogja ő.	
fogjunk mi.	fogjuk mi.	
fogjatok ti.	fogjátok ti.	
fogjanak ők.	fogják ők.	

*II. P É L D A.**Jelentő Mód.**Jelenváló Idő.*

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én kérek.	én kérem.	én kérlek.
te kérsz.	te kéred.	te kérsz.
ő kér.	ő kéri.	

mi kérünk.	mi kérjük.
ti kértek.	ti kéritek.
ők kérnek.	ők kérik.

Alig múlt Idő.

én kérek.	én kérem.	én kérelek.
te kérel.	te kéred.	te kérel.
ő kére.	ő kére.	

mi kérénk.	mi kérünk.
ti kéretek.	ti kéretek.
ők kérenek.	ők kérek.

Egészzen múlt Idő.

én kértem.	én kértem.	én kértelek.
te kértél.	te kérted.	te kértél.
ő kért.	ő kérte.	

mi kértünk.	mi kértük.
ti kértetek.	ti kértétek.
ők kérték.	ők kérték.

Régen múlt Idő.

én kértem volt.	én kértem volt.	én kértelek volt.
te kértél volt.	te kérted volt.	te kértél volt.
ő kért volt.	ő kérte volt.	

mi kértünk volt.	mi kértük volt.
ti kértetek volt.	ti kértétek volt.
ők kérték volt.	ők kérték volt.

Jöveendő Idő.

én kéni fogok. én kéni fogom. én kéni foglak.
 te kéni fogsz. te kéni fogod. te kéni fogol.
 ő kéni fog. ő kéni fogja.

mi kéni fogunk. mi kéni fogjuk.
 ti kéni fogtok. ti kéni fogjátok.
 ők kéni fognak. ők kéni fogják.

Parantsoló Mód.

kérj te.	kérjed te.	kérjél te.
kérjen ő.	kérje ő.	kérjen ő.

kérjünk mi.	kérjük mi.
kérjétek ti.	kérjétek ti.
kérjenek ők.	kérjék ők.

*I P É L D A.**TEHETŐ TSELEKVŐ IGE.**Jelentő Mód.**Jelenváló Idő.*

<i>Határozatlan. Határozó.</i>	<i>Tscnka.</i>
én foghatok. én foghatom.	én foghatlak.
te foghatsz. te foghatod.	te foghatol.
ő foghat. ő foghatja.	

mi

mi foghatunk.	mi foghatjuk.
ti foghattok.	ti foghatjátok.
ők foghatnak.	ők foghatják.

Aligmúlt Idő.

én foghaték.	én foghatám.	én foghatálak.
te foghatál.	te foghatád.	te foghatál.
ő foghata.	ő foghatá.	

mi foghatánk,	mi foghatánk.
ti foghatátok.	ti foghatátok.
ők foghatának.	ők foghaták.

Egészszemúlt Idő.

én foghattam.	én foghattam.	én foghattálak.
te foghattál.	te foghattad.	te foghattál.
ő foghatott.	ő foghatta.	

mi foghattunk.	mi foghattuk.
ti foghattatok.	ti foghattátok.
ők foghattak.	ők foghatták.

Régenmúlt Idő.

én foghattam volt.	én foghattam volt.	én foghatlak volt.
te foghattál volt.	te foghattad volt.	te foghattál volt.
ő foghatott volt.	ő foghatta volt.	

mi foghattunk volt. mi foghattuk volt.
 ti foghattatok volt. ti foghattátok volt.
 ők foghattak volt. ők foghatták volt.

Jövendő Idő.

én foghatok jövendőben. én foghatom jövendőben.
 én foghatlak jövendőben.
 te foghatsz jövendőben. te foghatod jövendőben.
 te foghatol jövendőben.
 ő foghat jövendőben. ő foghatja jövendőben.

mi foghatunk jövendőben. mi foghatjuk jövendőben.
 ti foghattok jövendőben. ti foghatjátok jövendőben.
 ők foghatnak jövendőben. ők foghatják jövendőben.

Parantsoló Mód.

foghass te. foghassad te. foghassalak.
 foghasson ő. foghassa ő. foghassál.

foghassunk mi. foghassuk mi.
 foghassatok ti. foghassátok ti.
 foghassanak ők. foghassák ők.

II. PÉLDA.

Jelentő Mod.

Jelenváló Mód.

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én kérhetek.	én kérhetem.	én kérhetlek.
te kérhetsz.	te kérheted.	te kérhetel.
ő kérhet.	ő kérheti.	

mi kérhetünk.	mi kérhetjük.
ti kérhettek.	ti kérhetitek.
ők kérhetnek.	ők kérhetik.

Aligmúlt Idő.

én kérheték.	én kérhetém.	én kérhetélek.
te kérhetél.	te kérhetéd.	te kérhetel.
ő kérhete.	ő kérheté.	

mi kérheténk.	mi kérheténk.
ti kérhetétek.	ti kérhetétek.
ők kérhetének.	ők kérheték.

Egészzenmúlt Idő.

én kérhettem.	én kérhettem.	én kérhettelek.
te kérhettél.	te kérhetted.	te kérhettél.
ő kérhetett.	ő kérhette.	

mi kérhettünk.	mi kérhettük.
ti kérhettetek.	ti kérhettétek.
ők kérhettek.	ők kérhették.

I. PÉL.

I. PÉLDA.

AZ IGÉK HAJTOGATÁSA,

Melleyek szom szem syllabával végződnek.

Jelentő Mód.

Jelenváló Idő.

Határozatlan.

Határozó.

én iszom.

én iszom.

te iszol.

te iszod.

ő iszik.

ő iszsza.

mi iszunk.

mi iszezuk.

ti isztok.

ti iszszátok.

ők isznak.

ők iszszak.

Aligmúlt Idő.

én ivék.

én ivám.

te ivál.

te ivád.

ő ivék.

ő ivá.

mi ivánk.

mi ivánk.

ti ivátok.

ti ivátok.

ők ivának.

ők ivák.

Egészszennmúlt Idő.

én ittam.

én ittam.

te ittál.

te ittad.

ő ivott.

ő itta.

mi

mi ittunk,
ti ittatok.
ők ittak.

mi ittuk.
ti ittátok.
ők itták.

Régen múlt Idő.

én ittam volt.
te ittál volt.
ő ivott volt.

én ittani volt.
te ittad volt.
ő itta volt.

mi ittunk volt.
ti ittatok volt.
ők ittak volt.

mi ittuk volt.
ti ittátok volt.
ők itták volt.

Jövendő Idő.

én inni fogok.
te inni fogsz.
ő inni fog.

én inni fogom.
te inni fogod.
ő inni fogja.

mi inni fogunk.
ti inni fogtok.
ők inni fognak.

mi inni fogjuk.
ti inni fogjátok.
ők inni fogják.

Parantsoló Mód.

igyál te.
igyék ő.

igyad te.
igya ő.

igyunk mi.
igyatok ti.
igyanak ők.

igyuk mi.
igyátok ti.
igyák ők.

II. P É L D A.

Jelentő Mód.

Jelenvaló Mód.

Határozatlan.

én eszek,
te eszel.
ő eszik.

mi eszünk,
ti esztek.
ők esznek.

Határozó.

én eszem,
te eszed.
ő eszi.

mi eszszük,
ti eszitek.
ők eszik.

Aligmúlt Idő.

én evék.
te evél.
ő eve.

mi evénk.
ti evétek.
ők evének.

én evém.
te evéd.
ő evé.

mi evénk.
ti evétek.
ők evék.

Egészszeműlt Idő.

én ettem.
te ettél.
ő evett.

én ettem.
te etted.
ő ette.

mi ettünk.
ti ettetek.
ők ettek.

mi ettük.
ti ettétek.
ők ették.

Ré-

Régenmúlt Idő.

én ettem volt.
te ettél volt.
ő evett volt.

én ettem volt.
te etted volt.
ő ette volt.

mi ettünk volt.
ti ettetek volt.
ők ettek volt.

mi ettük volt.
ti ettétek volt.
ők ették volt.

Jövendő Idő.

én enni fogok.
te enni fogsz.
ő enni fog.

én enni fogom.
te enni fogod.
ő enni fogja.

mi enni fogunk.
ti enni fogtok.
ők enni fognak.

mi enni fogjuk.
ti enni fogjátok.
ők enni fogják.

Parantsoló Mód.

egyél te.
egyek] ő.

egyed te.
egye ő.

együnk mi.
egyetek ti.
egyenek.ők.

együk mi.
egyétek ti.
egyék ök.

Ide tartoznak: alszom, haragszom, nyúgszom, fekszem, esküszöm, 's. a' t.

Mint tehető Igék: alhatok, haragudhatok, nyúghatok, fekhettek, esküdhettek.

kivevődtek.

mászok, madarászok, vadászok, halászok,
 mászhatok, madarászhatok, vadászhatok, ha-
 jászhatok.

*MÉGYEK, ÉS JÖVŐK.**IGÉK HAJTOGATÁSA.**Jelentő Mód.**Jelenváló Idő.*

én megyek.	én jövök.
te mégy, méysz,	te jösz.
ő megy, mégyen.	ő jön.

mi megyünk.	mi jövünk.
ti mentek.	ti jöttök.
ők mennek.	ők jönnek.

Aligmúlt Idő.

én menék.	én jövék.
te menél.	te jövé.
ő mene.	ő jöve.

mi menénk.	mi jövének.
ti menétek.	ti jövétek.
ők menének.	ők jövének.

Egész-

Egészszeműlt Idő.

én mentem.
te mentél.
ő ment.

én jöttem.
te jöttél.
ő jött.

mi mentünk.
ti mentetek.
ők mentek.

mi jöttünk.
ti jöttetek.
ők jöttek.

Régenmúlt Idő.

én mentem volt.
te mentél volt.
ő ment volt.

én jöttem volt.
te jöttél volt.
ő jött volt.

mi mentünk volt.
ti mentetek volt.
ők mentek volt.

mi jöttünk volt.
ti jöttetek volt.
ők jöttek volt.

Jövendő Idő.

én menni fogok.
te menni fogsz.
ő menni fog.

én jönni fogok.
te jönni fogsz.
ő jönni fog.

mi menni fogunk.
ti menni fogtok.
ők menni fognak.

mi jönni fogunk.
ti jönni fogtok.
ők jönni fognak.

Parantsoló Mód.

mennj te.
mennjen ő.

jöjj te.
jöjjön ő.

menn-

mennjünk mi.	jöjjünk mi.
mennjete ti.	jöjjetek ti.
mennjenek ők.	jöjjenek ők.

mint tehető Igék: én mehetek, én jöhetek.

AZ IGÉK HAJTOGATÁSA,

Mellyek vom. és vök. syllabával végződnek.

I. P É L D A.

Jelentő Mód.

Jelenváló Idő.

én hívok.	én hívom.
te hisz.	te hívod.
ő hí.	ő hívja.

mi hívunk.	mi hívjuk.
ti hittok.	ti hívjátok.
ők hínak.	ők hívják.

Aligmúlt Idő.

én hívék.	én hívám.
te hívál.	te hívád.
ő híva.	ő hívá.

mi hívánk.	mi hívánk.
ti hívátok.	ti hívátok.
ők hívának.	ők hívák.

Egész-

Egészszenmúlt Idő.

én hittam.
te hittál.
ő hitt.

én hittam.
te hittad.
ő hitta.

mi hittunk.
ti hittátok.
ők hittak.

mi hittuk.
ti hittátok.
ők hitták.

Régenmúlt Idő.

én hittam volt.
te hittál volt.
ő hitt volt.

én hittam volt.
te hittad volt.
ő hitta volt.

mi hittunk volt.
ti hittátok volt.
ők hittak volt.

mi hittuk volt.
ti hittátok volt.
ők hitták volt.

Jövendő Idő.

én hini fogok.
te hini fogsz.
ő hini fog.

én hini fogom.
te hini fogod.
ő hini fogja.

mi hini fogunk.
ti hini fogtok.
ők hini fognak.

mi hini fogjuk.
ti hini fogjátok.
ők hini fogják.

Parantsoló Mód.

híj te.
híjjon ő.

híjad te.
híjja ő.

híj-

híjjunk mi.
híjjátok ti.
híjjanak ők.

híjjuk mi.
híjjátok ti.
híjják ő.

II. P É L D A.

Jelentő Mód.

Jelenvaló Idő.

én lövök,
te lösz.
ő lö.

én lövöm.
te lövöd,
ő lövi.

mi lövünk.
ti löttök.
ők lönek.

mi löjük.
ti lövitek.
ők lövik.

Aligmúlt Idő.

én lövék,
te lövél.
ő löve.

én lövém.
te lövéd.
ő lövé.

mi lövénk.
ti lövétek.
ők lövének.

mi lövénk.
ti lövétek.
ők lövék.

Egészszemúlt Idő.

én löttem.
te löttél.
ő lött.

én löttem.
te lötted.
ő lötte.

mi löttünk.
 ti löttetek.
 ők löttek.

mi löttük.
 ti löttétek.
 ők lötték.

Régen múlt Idő.

én löttem volt.
 te löttél volt.
 ő lött volt.

én löttem volt.
 te lötted volt.
 ő lötte volt.

mi löttünk volt.
 ti löttetek volt.
 ők löttek volt.

mi löttük volt.
 ti löttétek volt.
 ők lötték volt.

Jövendő Idő.

én löni fogok.
 te löni fogsz.
 ő löni fog.

én löni fogom.
 te löni fogod.
 ő löni fogja.

mi löni fogunk.
 te löni fogtok.
 ők löni fognak.

mi löni fogjuk.
 ti löni fogjátok.
 ők löni fogják.

Parantsoló Mód.

lőjj te.
 lőjjön ő.

lőjjeđ te.
 lőjje ő.

lőjjünk mi.
 lőjjetek ti.
 lőjjenek ők.

lőjjük mi.
 lőjjetek ti.
 lőjjék ők.

Ezek

Ezek szerint hajtogatódnak ezek is: rívak,
fúvak, szívak, szövök, növök. 's a' t.

hatok. hetek.

hihatok, löhetek, rihatok, fúhatok, szíhatok
szöhetek, nőhetek.

A' személyes Névmdssai ejtegetése.

Egygyes.

1. Személy	2. Személy	3. Személy
1 én.	te.	ő.
2 enyim.	tiéd.	övé.
3 nekem.	néked.	néki.
4 engemet.	tégedet.	ötet.

Töb b e s.

1 mi, mink.	ti, tik.	ők.
2 miénk.	tiétek.	övék.
3 nekünk.	néktek.	nékik.
4 minket.	titeket.	öket.

*A' többi Névmdssai, Magábanérthetők, és
Massalérthetők ejtései.*

Egygyes.

1. —
2. é
3. nak, nek,
4. t.

Többes.

- 1. —
- 2. é
- 3. nek nek.
- 4. t

I. P E L D A

1. 2. 3. 4. — é — e, ö, ü.

Egygyes.

- 1. K.ima
- 2. K.imae
- 3. K.imáimnak
- 4. K.imáit

Egygyes.

- 1. Kefe.
- 2. Keféé.
- 3. Kefének.
- 4. Kefét.

Többes.

- 1. K.imái
- 2. K.imáik
- 3. K.imáimnak
- 4. K.imáit

Többes.

- 1. Kefék.
- 2. Keféke.
- 3. Keféknek.
- 4. Keféket.

II. PÉL-

Köszönet megmutatja a Gyermekek az ejtegetést, ha
 a Helyi iskolai megismerésük igazán megtanulta: mert itt
 a nyelvvel megismerik, hogy:
 a) az a szó a nyelv megismerésnek, mel
 melytől megismerik, az ejtegetés
 a) az a Helyi iskolai megismerés
 a) az a Helyi iskolai megismerés
 a) az a Helyi iskolai megismerés
 a) az a Helyi iskolai megismerés

II. P É L D A.

b, d, g, h, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z.

<i>Egygyes.</i>	<i>Egygyes.</i>	<i>Egygyes.</i>
1 Kalap.	1 Fonál.	1 Veréb.
2 Kalapé.	2 Fonálé.	2 Veréhé.
3 Kalapnak.	3 Fonálnak.	3 Verébnék.
4 Kalapot.	4 Fonalat.	4 Verebet.

<i>Többes.</i>	<i>Többes.</i>	<i>Többes.</i>
1 Kalapok.	1 Fonalak.	1 Verebek.
2 Kalapoké.	2 Fonalaké.	2 Verebeké.
3 Kalapoknak.	3 Fonalaknak.	3 Verebeknek.
4 Kalapokat.	4 Fonalakat	4 Verebeket.

Kivevődtek.

I.

legtöbb l, n, r, s, t. hangon végződő szavak.

Angyal,	Angyalt,	Angyalok.
Asztal,	Asztalt,	Asztalok.
Aszszony,	Aszszonyt,	Aszszonyok.
Kappan,	Kappant,	Kappanak,
Arany,	Aranyat,	Aranyok.
Király,	Királyt,	Királyok.
Tsászár,	Tsászárt,	Tsászárok.
Magyar,	Magyart,	Magyarok.
		Borok.

... rások. 's u. t.

II. ok,

Egészszeműlt Idő.

én mentem.
te mentél.
ő ment.

én jöttem.
te jöttél.
ő jött.

mi mentünk.
ti mentetek.
ők mentek.

mi jöttünk.
ti jöttetek.
ők jöttek.

Régenmúlt Idő.

én mentem volt.
te mentél volt.
ő ment volt.

én jöttem volt.
te jöttél volt.
ő jött volt.

mi mentünk volt.
ti mentetek volt.
ők mentek volt.

mi jöttünk volt.
ti jöttetek volt.
ők jöttek volt.

Jövendő Idő.

én menni fogok.
te menni fogsz.
ő menni fog.

én jönni fogok.
te jönni fogsz.
ő jönni fog.

mi menni fogunk.
ti menni fogtok.
ők menni fognak.

mi jönni fogunk.
ti jönni fogtok.
ők jönni fognak.

Parantsoló Mód.

mennj te.
mennjen ő.

jöjj te.
jöjjön ő.

menn-

mennjünk mi.	jöjjünk mi.
mennjete ti.	jöjjetek ti.
mennjenek ők.	jöjjenek ők.

mint tehető Igék: én mehetek, én jöhetek.

AZ IGÉK HAJTOGATÁSA,

Mellyek vom. és vök. syllabával végződnek.

I. P É L D A.

Jelentő Mód.

Jelenváló Idő.

én hívok.	én hívom.
te hísz.	te hívod.
ő hí.	ő hívja.

mi hívunk.	mi hívjuk.
ti hittok.	ti hívjátok.
ők hínak.	ők hívják.

Aligmúlt Idő.

én hívék.	én hívám.
te hívál.	te hívád.
ő híva.	ő hívá.

mi hívánk.	mi hívánk.
ti hívátok.	ti hívátok.
ők hívának.	ők hívák.

Egész-

Egészszenmúlt Idő.

én hittam.
te hittál.
ő hitt.

én hittam.
te hittad.
ő hitta.

mi hittunk.
ti hittatok.
ők hittak.

mi hittuk.
ti hittátok.
ők hitták.

Régenmúlt Idő.

én hittam volt.
te hittál volt.
ő hitt volt.

én hittam volt.
te hittad volt.
ő hitta volt.

mi hittunk volt.
ti hittatok volt.
ők hittak volt.

mi hittuk volt.
ti hittátok volt.
ők hitták volt.

Jóvendő Idő.

én hini fogok.
te hini fogsz.
ő hini fog.

én hini fogom.
te hini fogod.
ő hini fogja.

mi hini fogunk.
ti hini fogtok.
ők hini fognak.

mi hini fogjuk.
ti hini fogjátok.
ők hini fogják.

Parantsoló Mód.

hijj te.
hijjon ő.

hijjad te.
hijja ő.

hij-

híjjunk mi.
híjjátok ti.
híjjanak ők.

híjjuk mi.
híjjátok ti.
híjják ő.

II. P É L D A.

Jelentő Mód.

Jelenvaló Idő.

én lövök,
te lösz.
ő lö.

én lövöm.
te lövöd,
ő lövi.

mi lövünk.
ti löttök.
ők lönek.

mi löjük.
ti lövitek.
ők lövik.

Aligmúlt Idő.

én lövék,
te lövél.
ő löve.

én lövém.
te lövéd.
ő lövé.

mi lövénk.
ti lövétek.
ők lövének.

mi lövénk.
ti lövétek.
ők lövék.

Egészszennmúlt Idő.

én löttem.
te löttél.
ő lött.

én löttem.
te lötted.
ő lötte.

mi löttünk.
ti löttetek.
ők löttek.

mi löttük.
ti löttétek.
ők lötték.

Régen múlt Idő.

én löttem volt.
te löttél volt.
ő lött volt.

én löttem volt.
te lötted volt.
ő lötte volt.

mi löttünk volt.
ti löttetek volt.
ők löttek volt.

mi löttük volt.
ti löttétek volt.
ők lötték volt.

Jövendő Idő.

én löni fogok.
te löni fogsz.
ő löni fog.

én löni fogom.
te löni fogod.
ő löni fogja.

mi löni fogunk.
te löni fogtok.
ők löni fognak.

mi löni fogjuk.
ti löni fogjátok.
ők löni fogják.

Parantsoló Mód.

lőjj te.
lőjjon ő.

lőjjeđ te.
lőjje ő.

lőjjünk mi.
lőjjetek ti.
lőjjenek ők.

lőjjük mi.
lőjjetek ti.
lőjjék ők.

Ezek

Ezek szerint hajtogatódnak ezek is: rívok,
fúvok, szívok, szövök, nővök. 's a' t.

hatok. hetek.

hihatok, löhetek, rihatok, fúhatok, szíhatok
szöhetek, nőhetek.

A' személyes Névmássai ejtegetése.

Egygyes.

1. Személy	2. Személy	3. Személy
1 én.	te.	ő.
2 enyim.	tiéd.	övé.
3 nékem.	néked.	néki.
4 engemet.	tégedet.	ötet.

Többes.

1 mi, mink.	ti, tik.	ők.
2 miénk.	tiétek.	övék.
3 nekünk.	néktek.	nékik.
4 minket.	titeket.	öket.

*A' többi Névmássai, Magábanérthetők, és
Massalérthetők ejtései.*

Egygyes.

1. —
2. é
3. nak, nek,
4. t.

Többes.

1. —
2. é
3. nak nek.
4. t.

I. P É L D A.

a, o, u. — i. — e, ö, ü.

Egygyes.

- 1 Alma
- 2 Almáé
- 3 Almának
- 4 Almát

Egygyes.

- 1 Kefe.
- 2 Keféé.
- 3 Kefének.
- 4 Kefét.

Többes.

- 1 Almák
- 2 Almáé
- 3 Almáknak
- 4 Almákat

Többes.

- 1 kefék.
- 2 keféké.
- 3 keféknek.
- 4 keféket.

II. P É L.

Könnyen megtanúlja a' Gyermekek az ejtegetést, ha a' Bírást jelentő ragasztékokat igazán megtanulta: mert itt is arra kell vigyázni, hogy:

1. Az *a* és *e* rövid magánhangzok, mellyekkel valamely szó végződik, az ejtésben meghúzódnak.

2. ha a' Névnek utolsó tagjában *a*, *o*, *u* magánhangzó van; *nak* és *kat* ejtést kívánja; ha pedig *e*, *ö*, *ü*. van abban; tehát *nek* és *ket-tel* ejtegetődik.

3. az *i* előtt való magánhangzó szokta többnyire meghatározni, ezek közül mellyik ejtéssel éljünk.

II. P É L D A.

b, d, g, h, k, l, m, n, p, r, s, t, v, z.

<i>Egygyes.</i>	<i>Egygyes.</i>	<i>Egygyes.</i>
1 Kalap.	1 Fonál.	1 Veréb.
2 Kalapé.	2 Fonálé.	2 Verébé.
3 Kalapnak.	3 Fonálnak.	3 Verébnék.
4 Kalapot.	4 Fonalat.	4 Verebet.

<i>Többes.</i>	<i>Többes.</i>	<i>Többes.</i>
1 Kalapok.	1 Fonalak.	1 Verebek.
2 Kalapoké.	2 Fonalaké.	2 Verebeké.
3 Kalapoknak.	3 Fonalaknak.	3 Verebeknek.
4 Kalapokat.	4 Fonalakat	4 Verebeket.

Kivevődtek.

I.

legtöbb l, n, r, s, t. hangon végződő szavak.

Angyal,	Angyalt,	Angyalok.
Asztal,	Asztalt,	Asztalok.
Aszszony,	Aszszonyt,	Aszszonyok.
Kappan,	Kappant,	Kappanok,
Arany,	Aranyat,	Aranyok.
Király,	Királyt,	Királyok.
Tsászár,	Tsászárt,	Tsászárok.
Magyar,	Magyart,	Magyarok.
Bor,	Bort,	Borok.
Garas,	Garast,	Garasok. 's u. t.

II. ok,

II.

ok, ol, om, on, or, ek, eg, em, er, öm, ör,

Torok, Torkot; Pokol, Poklot; Malom, Malmot; Vászón, Vásznot; Gyomor, Gyomrot Gyomort; Lélek, Lelket; Fereg, Férget; Fejedelem, Fejedelmet, Veder, Vedret Vedert; Höröm, Hörmöt; Ökör, Ökröt, Ökort.

III.

Ló, Lovat; Tó, Tavat; Hó, Havat; Hamú, Hamvat, Hamut, Tő, Tövet; Tső, Tsövet, Fű, Fűvet; Könyv, Könyvet; Kő, Követ; Mű, Művet.

IV.

Bogár, Bogarat; Kanál, Kanalat; Madár, Madarat; Nyár, Nyarat; Sár, Sarat; Szamár, Szamarat; Fonál, Fonalat.

A' Mássalérthetőnek a' Magábanérthetővel együtt való ejtegetése.

Egygyes.

a' kis Gyermekek, a' kissebb Gyermekek, a' legkissebb Gyermekek,
 a' kis Gyermekeké, a' kissebb Gyermekeké, a' legkissebb Gyermekeké,
 a' kis Gyermekeknek, a' kissebb Gyermekeknek, a' legkissebb Gyermekeknek

a' kis Gyermeket, a' kisebb Gyermeket, a'
leg kisebb Gyermeket.

Többes.

a' kis Gyermekék, a' kisebb Gyermekék, a'
legkisebb Gyermekék

a' kis Gyermekeké, a' kisebb Gyermekeké,
a' legkisebb Gyermekeké.

a' kis Gyermekeknek, a' kisebb Gyermekek-
nek, a' legkisebb Gyermekeknek.

a' kis Gyermekeket, a' kisebb Gyermekeket,
a' legkisebb Gyermekeket.

*A' második, harmadik, és negyedik ejté-
seknek magyarázataja.*

2. *Ejtés.*

enyém, tiéd; övé,
miénk, tiétek, övék.

Mássalérthető nélkül.

ez a' Könyv az enyém; ez az én Könyvem,
emez a' Könyv a' tiéd; emez a' te Könyved,
amaz a' Könyv az N-é; amaz a' Könyv az övé;
amaz az ő Könyve.

ez a' Tábla a' miénk; ez a' mi Táblánk;
ez a' Tábla a' tiétek; ez a' ti Táblátok;
amaz a' Tábla az övék; az az ő Táblájok.

Más-

Több példából a' Táblán megtudhatja a' Gyermek,
hogy mindég úgy kellek a' mássalérthetővel élni.

Mássalérthetővel.

a' Könyv levele vékony, a' Könyvnek a' levele vékony; a' Könyv Fedele vastag, a' Könyvnek a' Fedele vastag; az Ablak Táblája világos, az Ablaknak a' Táblája világos; a' Szoba Fala fehér, a' Szobának a' Fala fehér; az Ember Szeme gömbölyű, az Embernek a' Szeme gömbölyű; a' Fej Haja fekete, szőke, veres, a' Fejnek a' Haja fekete, szőke, veres, a' Szoba Ajtaja magas, a' Szobának az Ajtaja magas, 's a' t.

3. Ejtés.

nekem.	neked.	néki.
nekünk.	nektek.	nehik.

én adok néked.

én ajándékozok néked.

én hagyok néked.

te hozzál nékem.

keressetek nékem.

az az Úr ajándékozott néktek Siketnémáknak.

az N: irt az Attyának, Anyának, a' Szülőinek.

én mutatok néktek.

a' Szabó varr nektek.

a' Suszter (Varga) tsinál néktek.

a' Kalapos készít nektek.

a' Mosóné mos néktek.

a' Szakátsné főz néktek.

én kívánok néktek.

te kívánsz nékem.

mi mindnyájan kívánunk nekünk (magunknak.)

4. Ejtés.

4. Ejtés.

én adok néked egy Krajtzárt.
 én adom néked ezt a' Krajtzárt.
 én ajándékozok néked egy Krajtzárt.
 én ajándékozom néked ezt a' Krajtzárt,
 te hozzá nékem egy Táblát.
 te hozd nékem azt a' Táblát.
 az az Úr ajándékozott néktek Forintokat.
 az az Úr ajándékozta néktek ezeket a' Forin-
 tokat.
 az N. irt az Attyának, Annyának a' Szülőinek
 egy Levelet.
 én mutatok néktek Képet, Órát.
 én mutatom néktek ezt a' Képet, Órát.
 a' Szabó varr néktek Ruhát.
 a' Szabó varrja néktek a' Ruhát.
 a' Varga tsinál néktek Topánkákat, Tzipőket.
 a' Varga tsinálja néktek a' Topánkákat, Tzi-
 pőket.
 a' Kalapos készít néktek Kalapot.
 a' Kalapos készíti néktek a' Kalapot,
 a' Szakátsné főz néktek ételt.

a'

A' negyedik ejtésnek bővebb magyarázatjára válasz-
 szon a' Tanító példákat azon Igékből, mellyek a' harma-
 dik részben vagy ennek e' Könyvnek a' végén foglaltat-
 nak, és ottan is tsupán tsak az igének a' magábanérthető-
 vel a' negyedik ejtésben való egybeszerkesztelésére leíró-
 tak. Itten a' Tanító leghamarébb eléri tzieljét, ha olyan
 példákkal fog élni, a' mellyekben mind az első és mind
 a' negyedik Ejtés személyes nevek ejtései. Alájában pedig
 tsak azon legyen a' Tanító, hogy megértse a' Gyerme-
 k, mellyik legyen a' művelő és mellyik a' szenvedő Magában-
 érthető avagy Beszédrésze.

a' Szakátsné főzi néktek az ételt,
 én kívánok néktek egészséget.
 én kívánom néktek az egészséget.
 te kívánsz nékem Egészséget.
 te kívánod nékem az Egészséget.
 mi mindnyájan kívánunk nékünk Egészséget.
 mi mindnyájan kívánjuk magunknak az Egészséget.

Személytelen Igék.

nékem vagyok.

nékem vagyok, van.	nékem nints.
néked vagyok, van.	néked nints.
néki vagyok, van.	néki nints.

nékünk vagyok, van.	nékünk nints.
néktek vagyok, van.	néktek nints.
nékik vagyok, van.	nékik nints.

nékem vala.	nékem nem vala.
nékem volt.	nékem nem volt.
nékem léssen.	nékem nem léssen.

Kell.

nékem kell, néked kell, néki kell.
 nékünk kell, néktek kell, nékik kell.
 nékem kellett, néked kellett, néki kellett.
 nékünk kellett, néktek kellett, nékik kellett.
 nékem fog kellenni, néked fogkellenni, neki fog
 kellenni.
 nékünk fogkellenni, néktek fog kellenni, nékik
 fog kellenni.

t e t t s z i k.

nékem tetszik, néked tetszik, néki tetszik.
 nekünk tetszik, néktek tetszik, nekik tetszik.
 nékem tetszett, néked tetszett, néki tetszett.
 nekünk tetszett, néktek tetszett, nekik tetszett.
 nékem tetszeni fog, néked tetszeni fog, néki
 tetszeni fog.
 nekünk tetszeni fog, néktek tetszeni fog, né-
 kik tetszeni fog.

f á j.

nékem fáj, néked fáj, néki fáj.
 nekünk fáj, néktek fáj, nekik fáj.
 nekünk fájt, néked fájt, néki fájt.
 nekünk fájt, néktek fájt, nekik fájt.
 nékem fájni fog, néked fájni fog, néki fájni fog.
 nekünk fájni fog, néktek fájni fog, nekik fáj-
 ni fog.

s z a b a d.

nékem szabad, néked szabad, néki szabad.
 nekünk szabad, néktek szabad, nekik szabad.
 nékem szabad volt, néked szabad volt, néki
 szabad volt.
 nekünk szabad volt, néktek szabad volt, né-
 kik szabad volt.
 nékem szabad leszen, néked szabad leszen,
 néki szabad leszen.
 nekünk szabad leszen, néktek szabad leszen,
 nekik szabad leszen.

i l l i k.

nékem, hozzám illik, néked, hozzád illik, néki,
hozzája illik.

nékünk, hozzánk illik, néktek, hozzátok illik,
nekik, hozzájok illik.

nékem, hozzám illet, néked, hozzád illet, né-
ki hozzá illet.

nékünk, hozzánk illet, néktek, hozzátok illet,
nekik hozzájok illet.

nékem, hozzám illeni fog, néked, hozzád ille-
ni fog, néki, hozzá illeni fog.

nékünk, hozzánk illeni fog, néktek, hozzátok il-
leni fog, nekik, hozzájok illeni fog.

Elölutóljárók.

<i>hol?</i>	<i>honnán?</i>	<i>hová.</i>
ban, ben, n-kivül.	ból, ből, ——	ba, be; ——
n, on, en, ön.	——	——
nál, nél,	tól, től, ról, ről,	hoz, hez. ra, re.
mellett, előtt,	mellől, elől,	mellé. elejbe.
után	——	——
megett, között,	megül, közül,	megé. közé.
alatt,	alól,	alá.
		fe-

A' rövidség kedvéért csak az Egygyesben adódtak elő
a' személytelen lgék. A' többest, úgymint: nékem van-
nak, nékem kellenek, nékem tetszenek, 's ú, t. a' Gyer-
mek a' Táblán is könnyen megtanúlja.)

<i>hól ?</i>	<i>honnán ?</i>	<i>hová ?</i>
felett,	—	—
n-felül,	—	föle, fölibe.
körül	—	—
tájján,	—	—
n-innen — n-túl,	—	—
n-keresztül.	—	—
n-által.	—	—
	tól-fogva	ig.
	tól-fogva	
	olta	
		ellen
		nak
		nek
		felé.

Eszközt, Okot, 's Módot jelentő Elölutól-járók.

által.

val, val.

val-együtt, vel-együtt.

ért.

miatt.

helyett.

gyanánt.

eránt.

szerént.

nélkül.

P É L D Á K.

ban, ben.

a' Könyvben Betük vannak.

a' Hútban Viz vagyon.

a'

a' Deák az Oskolában tanul; a' Mesterember a' Műhelyben dolgozik; a' Szakács a' Konyhában főz; a' Kertész a' Kertben műveli a' Földet.

ból, böL

a' Könyvből olvasunk, tanulunk.
a' Kútból Vízet meritünk.

ba, be.

a' Könyvbe nézünk.
a' Kútba a' Vedret eresztjük.
a' Deák az Oskolába, a' Mesterember a' Műhelybe, a' Szakács a' Konyhába, a' Kertész a' Kertbe megyen.

n - kívül.

az Oskolán kívül tsavarog a' rossz Gyermekek.
a' Városon kívül vannak a' Szántóföldek.
ezen kívül még sokat kell néktek tanulni,
vagy tanulnotok.

n, on. en, ön.

a' Kő a' Kővön, a' Fal a' Falon, a' Födél
a' Házon, a' Sindely a' Házfedelén vagyon.
az Ember a' Földön, a' Madár a' Fán, a'
Hajó a' Vizen jár.

nál, nél.

a' Tablánál állunk, az Asztalnál ülünk, a'
Tüznél fő az Étél; a' Kályhánál melegszik

az

az Ember; a' Siketnéma a' Mesterembernél
dolgozik; az egyik a' Szabónál, a' másik a'
Vargánál, a' harmadik a' Könyvnyomtatónál.

tól, től.

a' Tablától elmegyünk.

az Asztaltól felkelünk.

a' Deák a' Tanítójától, az Inas a' Mesterem-
bertől tanul, a' Férjfi az Aszszonytól, a' Ló
a' Szamártól, a' Kutya a' Matskától, a' Ve-
réb a' Tűzoktól, a' Kotsi a' Taligától külö-
bözik.

a' Nyúl a' Kutyától, a' Kutya a' Páltzától fél.

hoz, hez.

a' Táblához megyünk.

az Asztalhoz ülünk.

a' Kanálhoz nyúlunk.

a' Szakátsné Fazekat tesz a' Tűzhez.

ról, ről.

a' Székről felkelünk; a' Fáról leszálunk,
a' Tábláról és Papirosról az Írást letöröljük.

a' Madár a' Fáról elrepül.

a' Fejről a' Kalapot leveszszük.

a' Kézről a' motskot lemossuk. 's, ú. t.

ra, re:

a' Táblára és Papirosra írunk; a' Székre ülünk;
a' Fára mászunk; az Ágyra dulunk; a' Tűz-

re

re Fát rakunk; a' gonosz Emberre ütünk, a'
Madár a' Fára szál. 's, ú, t.

mellett.

a' Katona a' Katona mellett áll.
ti most egymás mellett álltok.
a' Betűk egymás mellett vannak.

mellől.

én most az Asztal mellől vagy az Ajtó mel-
lől elmegyek; te a' Tábla mellől elmégy.

mellé.

a' Katona a' Katona mellé, egyik Néma a'
másik mellé áll; a' Templomban egyik Em-
ber a' másik mellé ül.

előtt.

az Úr az Inas előtt jár.
az Asztalnál egyik Gyermekek a' másik előtt ül.
te most a' Tábla előtt állsz.

elől.

egyik Gyermekek a' másik elől elmégyen; te
most a' Tábla elől elmégy.

elejbe.

egyik Gyermekek a' másik elejbe mégyen; az
Asztalnál egyik a' másik elejbe ül.

után.

után.

az Inas az Úr után jár.
az Asztalnál egyik Gyermekek a' másik után ül.

megett.

te a' Hátam megett megállj.
a' Tábla megett vagy a' Könyv.

megül.

te a' Hátam megül menny el.
a' Tábla megül vedd el a' Könyvet.

megé.

te a' Hátam megé menny.
a' Tábla megé tedd a' Könyvet.

között.

az Ujjaim között tartom ezt a' Papirost.
a' Lábam között szalad a' Kutya.
a' Virág között a' Rózsa legszebb.

közül.

az Ujjaim közül elveszem a' Papirost.
a' Lábam közül elüzöm a' Kutya.

közé.

az Ujjaim közé dugom ezt a' Papirost.
a' Lábam közé búj a' Kutya. 's, ú, t.

d

alatt

alatt.

- az Asztal alatt vagynak a' Lábaink.
 a' Vakandok a' Föld alatt jár.
 a' Tyúk a' Tsirkéket a' Szárnya alatt tartja.

a l ó l.

- a' Vakandok a' Föld alól kibúj.
 a' Tsirkék a' Tyúk Szárnyai alól kibújnak.

a l á.

- a' Lábainkat az Asztal alá teszük.
 a' Könyvet a' Hón alá dugjuk.
 a' Tsirkék a' Tyúk Szárnyai alá bújnak.

felett, n-felül.

- az Asztal felett tartjuk a' Kezeinket.
 a' Fejünk felett vagyon a' Padlás.

föle, fölibe.

- az Asztal fölé teszük a' Kezeinket.
 egyik képet a' másik felé aggatunk.

k ö r ü l.

- az Ablak körül vagyon a' Ráma.
 a' Kalap körül Pántlika vagyon; a' Test körül Öv, a' Mente körül Perém.

t á j j á n.

- a' Szemem tájján, az Órrom tájján támadt
 a' Pattanás; a' Szemem körül, az Órrom körül támadt a' pattanás.

a' Piatz tájján lakik az N.
 a' Piatz körül lakik az N.

n-innen, — n-túl.

az Asztalon innen az N. ül; az Asztalón túl
 az N. ül.

Dunán innen Pest Várossa vagyon; Dunán
 túl Buda Várossa vagyon.

n-által, n-keresztül.

a' Vizen által Hid vagyon; az Árkon által
 a' grunk; az Ablakon általlátunk.

a' Golyóbis a' Deszkán keresztül megyen.

tól-fogva, től-fogva-ig.

az A Betütől fogva az utolsó Z betüig
 írjuk az Abécérendét.

egytfogva százig számlálj.

ettől a' Háztól fogva ammadig a' Házig szok-
 tál menni.

ó l t a:

kevés Idő ólta jól viseli magát az N.

kevés Időtől fogva jól viseli magát az N ;
 egykét Hettől fogva, egykét Hónaptól fogva ;
 egykét Esztendőtől fogva.

az N. a' Verésólta jól viseli magát.

ellen; nek; nek.

a' Katona az Ellenség ellen megyen;

a' Katona az Ellenségnek megyen;

d a

a'

a' Katona neki mégyen az Ellenségnek.
 az Orvosság a' Betegség ellen, a' Kenyér az
 Éhség ellen, a' Víz a' Szomjúság ellen, a'
 Bunda a' Hideg ellen vagyon.

én neki megyek az Asztalnak, a' Falnak.

f e l é.

az az Úr vagy az az Aszszony a' Házunk
 felé jön.

a' Templom felé, a' Kortsma felé, a' Hegy-
 felé, a' Duna felé megyünk.

á l t a l.

ti a' Tanító által, Mesterember által lesztek
 okos és hasznos Emberek.

az Úr az Inassa által küldöz és izenget.

val, vel — nélkül.

a' Deák Krétával vagy Tollal ír;

a' Deák Kréta nélkül vagy Toll nélkül nem
 írhat.

Kanállal Levest eszünk; Kanál nélkül Le-
 vest nem ehetünk.

Késsel Kenyeret vágunk; Kés nélkül Kenye-
 ret nem vágatunk.

val-együtt, vel-együtt

a' Tolvaj a' Pénzt Erszénnyel együtt elveszi,
 az az: a' Tolvaj a' Pénzt is, és az Erszényt
 is elveszi.

a' Gyermekek Székkel együtt feldül, az az: a'
 Gyermekek is, és a' Szék is feldül.

ért.

Tudni kell a' Gyermekeknek, hogy *val, vel*, Elöl-
 utóljáróknál a' *v* elmarad, ha Mássalbangzón végződik
 a' Név, és a' helyett kettőztetjük a' Magánhangzót, mel-
 lyen a' Név végződik.

é r t.

a' Mesterember és a' Napszámos Pénzért dolgozik.

Vízért a' Kúthoz, Bórért a' Kortsmába, Seréért a' Serházba megyünk.

eregy, menny, és hozd el ezt vagy azt, vagy amazt; eregy, menny ezért, azért, amazért.

miatt.

Melegség miatt izzadunk; Hideg miatt a' Szobát befűtjük, a' Bundát magunkra veszszük.

a' Beteg Gyengesége miatt fekszik, és Betegsége miatt bevesz.

helyett.

Penna helyett Plajbászszal írunk.

Vészsző helyett Páltzával verünk.

Zsemlye helyett Kenyeret eszünk.

gyanánt.

a' Kávét Orvosság gyanánt iszsza a' Beteg
a' Kalmár a' rossz Portékát jó Portéka gyanánt adja el.

a' Kávét valamint az Orvosságot iszsza a' Beteg. a' Kalmár a' rossz Portékát valamint a' jó Portékát adja el.

eránt.

én valamiről valamifelől valamieránt fogok véled beszélni.

az Atyád a' felszabadulásod eránt irt néked.

sze-

szerént.

a' Beteg az Orvosnak Rendelése szerént él,
 a' jó Gyermekek a' Tanítónak Parantsolatja
 szerént tselekszik vagy viseli magát.

ELŐLUTÓLJARÓK
 Személyes Névmassaival.

<i>én.</i>	<i>te.</i>	<i>ő.</i>
<i>mi.</i>	<i>ti.</i>	<i>ők.</i>
belőlem.	belőled.	belőle.
belőlünk.	belőletek.	belőlök.
belém.	beléd.	beléje.
belénk.	belétek.	beléjek.
bennem.	benned.	benne.
mi bennünk.	ti bennetek.	ő benne.
rajtam.	rajtad.	rajta.
rajtunk.	rajtatok.	rajtok.
alattam.	alattad.	alatta.
alattunk.	alattatok.	alattok.
nálam.	nálad.	nála.
nálunk.	nálatok.	nálok.
tőlem.	tőled.	tőle.
tőlünk.	tőletek.	tőlök.
mellettem.	melletted.	mellette.
mellettünk.	mellettetek.	mellettek.
mellém.	melléd.	melléje.
mellénk.	mellétek.	melléjek.
hozzám.	hozzád.	hozzája.
hozzánk,	hozzátok.	hozzájok.

felettem.	felleted.	felette.
felettünk.	felettetek.	felették.
felülem.	felüled.	felüle.
felülünk.	felületek.	felülük.
fölém.	föléd.	fölibe.
fölénk.	fölétek.	fölikbe.
alólam.	alólad.	alóla.
alólunk.	alólatok.	alólok.
alám.	alád.	alája.
alánk.	alátok.	alájok.
előttem.	előtted.	előtte.
előttünk.	előttetek.	előttök.
előmbe. }	elődbe.	elejbe.
előnkbe }	előtökbe.	elejekbe.
utánnam.	utánnad.	utánna.
utánnunk.	utánnatok.	utánnok.
velem.	veled.	vele.
velünk.	veletek.	velek.
nálam nélkül.	nálad nélkül.	nála nélkül.
nálunk nélkül.	nálatok nélkül.	nálak nélkül.
reám.	reád.	reája.
reánk.	reátok.	reájok.
rólam.	rólad.	róla.
rólunk.	rólatok.	rólok.
közöttem.	közötted.	közötte.
közöttünk.	közöttetek.	közöttök.
közém.	közéd.	közéje.
közénk.	közétek.	közéjek.
közülem.	közüled.	közüle.
közülünk.	közületek.	közülök.
ellenem.	ellened.	ellene.
ellentünk.	ellenetek.	ellenek.
felém.	feléd.	feleje.

felénk.	felétek.	feléjük.
erántam.	erántad.	eránta-
erántunk.	erántatok.	erántok.
értem.	érted.	érte.
értünk.	értetek.	értek.
miattam.	miattad.	miatta.
miattunk.	miattatok.	miattok.
körülöttem.	körülötted.	körülötte.
körülöttünk.	körülöttetek.	körülöttük.
helyettem.	helyetted.	helyette.
helyettünk.	helyettetek.	helyettek.

TSELEKEDTETŐ IGÉK.

I.

*Jelentő Mód.**Jelenváló Idő.*

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én iratok.	én iratom.	én iratlak.
te iratsz.	te iratod.	te iratol.
ő irat.	ő iratja,	
mi iratunk.	mi iratjuk.	
ti irattok.	ti iratjátok.	
ők iratnak.	ők iratják.	

Aligmúlt Idő.

én iraték.	én iratám.	én irattalak.
te iratál.	te iratád.	te iratál.
ő irata.	ő iratá.	
mi iratánk.	mi iratánk.	
ti iratátok.	ti iratátok.	
ők iratának.	ők iraták.	

Egészszennmúlt Idő.

én irattam.	én irattam.	én irattalak.
te irattál.	te irattad.	te irattál.
ő iratott.	ő iratta.	

mi

mi irattunk.	mi irattuk.
ti irattatok.	ti irattátok.
ők irattak.	ők iratták.

Régen múlt Idő.

én irattam volt. én irattam volt. én irattalak volt.
te irattál volt. te irattad volt. te irattál volt.
ő iratott volt. ő iratta volt.

mi irattunk volt. mi irattuk volt.
ti irattatok volt. ti irattátok volt.
ők irattak volt. ők iratták volt.

Jövendő Idő.

én iratni fogok. én iratni fogom. én iratni foglak.
te iratni fogsz. te iratni fogod. te iratni fogok.
ő iratni fog. ő iratni fogja.

mi iratni fogunk. mi iratni fogjuk.
ti iratni fogtok. ti iratni fogjátok.
ők iratni fognak. ők iratni fogják.

Parantsoló Mód.

irass te.	irassad te.
irasson ő.	irassa ő.

irassunk mi.	irassuk mi.
irassatok ti.	irassátok ti.
irassanak ők.	irassák ők.

II.

*Jelentő Mőd.**Jelenváló Idő.*

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én kéretek.	én kéretem.	én kéretelek.
te kérepsz.	te kéreted.	te kéretel.
ő kéret.	ő kéreti.	
mi kéretünk.	mi kéretjük.	
ti kérettek.	ti kéretitek.	
ők kéretnek.	ők kéretik.	

Aligmúlt Idő.

én kéreték.	én kéretém.	én kéretélek.
te kéretél.	te kéreted.	te kéretél.
ő kérete.	ő kéreté.	
mi kéreténk.	mi kéreténk.	
ti kéretétek.	ti kéretétek.	
ők kéretének.	ők kéreték.	

Egészzenmúlt Idő.

én kérettem.	én kérettem.	én kérettelek.
te kérettél.	te kéretted.	te kérettél.
ő kéretett.	ő kérette.	
mi kérettünk.	mi kérettük.	
ti kérettetek.	ti kérettétek.	
ők kérették.	ők kérették.	

Régenmúlt Idő.

én kérettem volt. én kérettem volt. én kéret-
telek volt.
te kérettél volt. te kéretted volt. te kérettél volt.
ő kéretett volt. ő kérette volt.

mi kérettünk volt. mi kérettük volt.
ti kérettetek volt. ti kérettétek volt.
ők kérettek volt. ők kérették volt.

Jövendő Idő.

én kéretni fogok. én kéretni fogom. én kéret-
ni foglak.
te kéretni fogsz. te kéredni fogod. te kéretni
fogol.
ő kéretni fog. ő kéretni fogja.

mi kéretni fogunk. mi kéretni fogjuk.
ti kéretni fogtok. ti kéretni fogjátok.
ők kéretni fognak. ők kéretni fogják.

Parantsoló Mód.

kéress te.
kéressen ő.

kéressed te.
kéresse ő.

kéressünk mi.
kéressetek ti.
kéressenek ők.

kéressük mi.
kéressétek ti.
kéressék ők.

P É - L D Á K.

val, vel; által.

én iratok veled Levelet.
 én iratok te általad Levelet.
 én iratom veled ezt a' Levelet.
 én iratom te általad ezt a' Levelet.
 én hozatok az N-vel Vizet.
 én hozatok az N-által Vizet.
 a' Szabó varrat veled Rühát.
 a' Szabó varrat te általad Rühát.
 a' Szabó varratott veled Nadrágot.
 a' Szabó varratta veled ezt a' Nadrágot.
 én emeltetek veled Padot.
 én emeltetem veled ezt a' Padot. 's, ú, t.

SZENVEDŐ IGÉK.

I.

*Jelentő Mód.**Jelenváló Idő.*

én irattatok.	én irattatom.
te irattatsz.	te irattatol.
ő irattat.	— —

mi irattatunk.
 ti irattattok.
 ők irattatnak.

Aligmúlt Idő.

én irattatéék.	én irattatám.
te irattatál.	— —
ő irattata.	ő irattatéék.

mi

mi irattatánk.
 ti irattatátok.
 ők irattatának.

Egészzenmúlt Idő.

én irattattam.
 te irattattál.
 ő irattatott.

mi irattattunk.
 ti irattattok.
 ők irattattak.

Régenmúlt Idő.

én irattattam volt.
 's. ú. t.

mi irattattunk volt.
 's. ú. t.

Jövendő Idő.

én irattatni fogok.
 te irattatni fogsz.
 ő irattatni fog.

mi irattatni fogunk.
 ti irattatni fogtok.
 ők irattatni fognak.

II.

*Jelentő Mód.**Jelenvaló Idő.*

én kérttetek.	én kérttetem.
te kérttetsz.	te kérttetél.
ő kérttetik.	— —

mi kérttetünk.
 ti kérttetek.
 ők kérttetnek.

Alig múlt Idő.

én kértteték.	én kérttetém.
te kérttetél.	— —
ő kérttete.	ő kértteték.

mi kértteténk.
 ti kérttetétek.
 ők kérttetének.

Egészzen múlt Idő.

én kérttettem.
te kérttettél.
ő kérttetett.

mi kérttettünk.
 ti kérttettetek.
 ők kérttettek.

Régen múlt Idő.

én kérttettem volt.

s. ú. t.

mi

mi kérettünk volt.
's. ú. t.

Jövendő Idő.

én kértetni fogok.
te kértetni fogsz.
ő kértetni fog.

mi kértetni fogunk.
ti kértetni fogtok.
ők kértetni fognak.

III.

Jelentő Mód.

Jelenvaló Idő.

én iródom.
te iródol.
ő iródik.

én kérödöm.
te kérödöl.
ő kérődik.

mi iródunk.
ti iródtok.
ők iródnak.

mi kérödünk.
ti kérödtök.
ők kérödnek.

Aligmúlt Idő.

én iródám.
te iródál.
ő iródek.

én kérödém.
te kérödél.
ő kérödék.

mi iródánk.
ti iródtok.
ők iródnak.

mi kérödénk.
ti kérödétek.
ők kérödének.

Egész-

Egészszeműlt Idő.

én íródtam.	én kérődtem.
te íródtál.	te kérődtél.
ő íródott.	ő kérődött.
mi íródtunk:	mi kérődtünk.
ti íródtatok.	ti kérődtetek.
ők íródtak.	ők kérődtek.

Régettműlt Idő.

én íródtam volt.	én kérődtem volt.
's. ú. t.	's. ú. t.
mi íródtunk volt.	mi kérődtünk volt.
's. ú. t.	's. ú. t.

Jövendő Idő.

én íródni fogok.	én kérődni fogok.
te íródni fogsz.	te kérődni fogsz.
ő íródni fog.	ő kerődni fog.
mi íródni fogunk.	mi kérődni fogunk.
ti íródni fogtok.	ti kérődni fogtok.
ők íródni fognak.	ők kérődni fognak.

P É L D Á K.

tól, töl.

én az N-től iródom, íródtam, íródni fogok.
 én az N-től kérettetek, te az N-től verettéteél.
 ez a' Viz az N-től hozattatott; ezt a' Vizet az
 N. hozta. 's. ú. t.

*H a t á r o z ó k.**H o l?*

itt.	—	ott.
ittén.	—	ottan.
éppenitt.	—	éppenott.
imitt.	—	amott.
másutt.)	—	
máshol.)	—	
valahol.	—	
akárhól.	—	
mindenütt.	—	sehol.
elől.	—	hátsúl.
belül.	—	kívül.
felül.	—	alól.
meszsze.	—	közél.
távúl.	—	

H o v á? M e r r e?

ide.	—	oda.
imide.	—	amóda.
másuva.	—	
valahová.	—	
akárhová.	—	
mindenüvé.	—	sehová.
be.	—	ki.
le.)	—	fel.
alá.)	—	
balra.	—	jobbra.
erre.	—	arra.
emerre.	—	amarra.
valamerre.	—	akármerre.

elő-

előre. — hátra
— vissza.

Mellyfelé?

befelé. — kifelé.
felfelé. — lefelé.
jobbkezfelé. — balkezfelé.
előfelé. — visszafelé.
— hátrafelé.
másfelé. —
mindenfelé. —

Hogyan? Miképpen?

így. — úgy.
így. — amúgy.
ekképpen. — azonképpen.
valamiképpen. — semmiképpen.
akármiképpen. —
mindenképpen. —
hasonlóképpen. —

M i k o r?

Jelenvaló Idő.

most.
éppen most.
mindjárt.
tüstént.
azonnal.
ma.
az idén.
idején.

*M i k o r ?**Múlt Idő.*

tegnap.
 tegnapelőtt.
 ezelőtt.
 azelőtt.
 ennekelőtte.
 régen.
 hajdan.
 valaha.
 tavaly.
 harmadíve.

*M i k o r ?**J ö v e n d ő I d ő.*

holnap.
 holnapután.
 majd.
 nem sokára.
 ezután.
 azután.
 ezentúl.
 jövőendőben.
 idővel.
 egy Hét múlva.
 egy Hónap múlva.
 egy Esztendő múlva.

Mikor? bizonytalan Idő.

korán.)	— későn.
jókor.)	—

est-

estve.	— reggel.
éjjel.	— nappal.
ejtzaka. } viradtig. néha.	— napestig.
ritkán.	— sokszor. } — gyakran. } — gyakorta. }
	— mindég.
	— mindenkor.
már.	— még sem.
még.	— nem még.

Bizonyítás, és Tagadás.

igen.	— nem.
igen is.	— nemigen.
úgy.	— éppen nem.
azértis.	— azértsem.
valóban.	— soha.
igazán.	— sohasem.
bizony.	— sohatöbbé.
kétségkívül.	— híjjába.
bizonyosan.	— lehetetlen.
bizonyára.	—
minden bizonynyal.	—
ügyám.	—

R e n d.

elsősor. v. először. v. elsőben.
 másodszor.
 harmadszor. 's. ú. t.
 tovább.

ezu-

ezután.
 azután.
 ennekutánna.
 egymásután.
 végre. }
 végtére. }
 utólszor. }
 utóljára. }

H á n y s z o r ?

egyszer.
 kétszer.
 háromszor. 's. ú. t.

H á n y a n ?

ketten.
 hárman.
 négyen. 's. ú. t.

H á n y a n k é n t ?

egyenként.
 kettőnként.
 hármanként. 's. ú. t.
 ketten ketten.
 hárman hárman. 's. ú. t.

k ü l ö m b f é l e.

ismét. }
 megint. }
 még egyszer. }

talám, talán, tám.
 alég.
 bizvást.
 derekasan,
 előre — hátra.
 igen.
 felette.
 felettébb.
 igen nagyon.
 különben.
 egyetemben.
 együtt.
 elég.
 inkább.
 főképpen.
 alattomban.
 általellenben.
 irányában.
 annyira.
 ellenben.
 gyalog.
 önként.
 helyesen.
 jelen.
 ingyen.
 nyilván.
 untig.
 viszont.
 veszteg.
 irányában.
 irányába.
 titkon.
 lopva.
 orozva.

Módot jelentő Határozók, és azoknak Példákkal való Magyarázata megfejtés által.

én szép Irást, szép Betűket írok.

én szépen írok.

én sebes lépéseket megyek.

én sebesen megyek.

én egyenes Járást járok.

én egyenesen járok.

én szorgalommal dolgozok.

én szorgalmasan dolgozok.

én sok Pénzt adok Portékákért.

én drága Portékákat veszek.

én drágán veszek.

te komor Tekéntettel nézel.

te komoran nézel.

te ülsz, te nyugodt vagy.

te nyugottan ülsz.

a' Nap süt, a' Nap forró.

a' Nap forróan sut.

*Az Egybehasznításnak második Gráditsá-
ban.*

én szebben írok.

én sebesebben megyek.

én szorgalmasabban dolgozok.

én drágábban veszek.

te komorabban nézel.

Az

Kitelhetőképpen meg kell magyarázni; hogy ezek a' Határozók a' Tselekedetnek módját jelentik, következésképpen mintegy Mássalérthetője (adjectivum) az Igéknek.

*Az Egybehasonlításnak harmadik Gráditá-
ban.*

én legszebben írok,
 én legsebesebben megyek,
 én legszorgalmasabban dolgozok,
 én legdrágábban veszek,
 te legkomorabban nézel,

's, ú, t,

IGÉK

Mivel számtalan sok a' Határozó, kiváltképpen a' Módot jelentő Határozó, azért nem is lehetett itten mindenikhez Példát adni, valamint az Előljáróknál. De kipótoltatja a' Tanító maga annak módja szerint, a' mint a' Határozókat magyarázni fogja.

Az Egybehasonlításnak második és harmadik gráditában lévő Határozókat akkor, a' midőn az Egyátfoglalókat tanulni fogja a' Gyermekek, még világosabban megérti.

I G É K.

el és meg Ragasztékokkal.

adni, eladni,	égni, elégni.
ajándékozni, elajándé-	élni, elélni.
kozni.	emésztteni, elemésztteni.
állani, elállani.	engedni, elengedni.
aludni, elaludni.	enni, elenni,
ámitani, elámitani.	eredni, eleredni.
árúlni, elárúlni.	érni, elérni.
ásni, elásni.	eresztteni, eleresztteni.
ázni, elázni.	érkezni, elérkezni.
ballagni, elballagni.	érteni, elérteni.
bámúlni, elbámúlni.	ismérni, elismérni.
beszélni, elbeszélni.	esni, elesni.
bírni, elbírni.	fagyni, elfagyni.
bizni, elbizni.	fakadni, elfakadni.
bomlani, elbomlani.	fáradni, elfáradni.
bontani, elbontani.	fárasztani, elfárasztani.
botsátani, elbotsátani.	faragni, elfaragni.
bújni, elbújni.	fejtteni, elfejtteni.
bútsúzni, elbútsúzni.	felejtteni, elfelejtteni.
darabolni, eldarabolni.	fesleni, elfesleni.
feldarabolni.	fogadni, elfogadni.
dölni, eldölni.	fogni, elfogni.
dönteni, eldönteni.	fogatni, elfogatni.
dugni, eldugni.	foglalni, elfoglalni.
égetni, elégetni.	fogyni, elfogyni.

foly-

folyni, elfolyni.	hordozni, elhordozni.
fonnyadni, elfonnyadni	hozni, elhozni.
fordítani, elfordítani.	húzni, elhúzni.
fordulni, elfordulni.	hülni, elhülni.
forgatni, elforgatni.	igazítani, eligazítani.
főzni, elfőzni.	ijedni, elijedni.
főni, elfőni.	indítani, elindítani.
fújni, elfújni.	indulni, elindulni.
futni, elfutni.	kaparni, elkaparni.
gázolni, elgázolni.	kapni, elkapni.
gondolni, elgondolni.	kelni, elkelni.
győzni, elgyőzni.	keresni, elkeresni.
hagyítani, elhagyítani.	kergetni, elkergetni.
hagyni, elhagyni.	kérni, elkérni.
hajtani, elhajtani.	kerülni, elkerülni.
halgatni, elhalgatni.	késérni, elkésérni.
hányni, elhányni.	késni, elkésni.
harapni, elharapni.	készíteni, elkészíteni.
hasadni, elhasadni.	keverni, elkeverni.
hasítani, elhasítani.	kezdeni, elkezdeni.
hempelygetni, elhem-	kezdődni, elkezdődni.
pelygetni.	kopni, elkopni.
hengeríteni, elhengeri-	költeni, elkölteni.
teni.	költözni, elköltözni.
hervadni, elhervadni.	követni, elkövetni.
hibázni, elhibázni.	küldeni, elküldeni.
hinni, elhinni.	küldözni, elküldözni.
hinteni, elhinteni.	lépni, ellépni.
hirdetni, elhirdetni.	lesni, ellesni.
hirlelni, elhirlelni.	lódulni, ellódulni.
hitetni, elhitetni.	lopni, ellopni.
híni, elhíni.	lőni, ellőni.
hordani, elhordani.	maradni, elmaradni.

mar-

marni, elmarni.	osztani, elosztani.
mászni, elmászni.	ölni, elölni.
mázolni, elmázolni.	önteni, elönteni.
menni, elmenni.	öntözni, elöntözni.
meríteni, elmeríteni.	pazarolni, elpazarolni.
merülni, elmerülni.	pirúlni, elpirúlni.
metszeni, elmetszeni.	potyogatni, elpotyog-
mendani, elmondani.	gatni.
mosni, elmosni.	prédálni, elprédálni.
mosogatni, elmosogatni.	pusztítani, elpusztítani.
mosolyogni, elmoso-	rabolni, elrabolni.
lyogni.	ragadni, elragadni.
motskolni, elmotskolni.	rágni, elragni.
mozdítani, elmozdítani.	rakodni, elrakodni.
mozdúlni, elmozdúlni.	rántani, elrántani.
múlni, elmúlni.	rázni, elrázni.
mulatni, elmulatni.	rejteni, elrejteni.
nézni, elnézni.	rekedni, elrekedni.
nyelni, elnyelni.	rekeszteni, elrekeszteni.
nyerni, elnyerni.	rémíteni, elrémíteni.
nyesni, elnyesni.	rémülni, elrémülni.
nyírni, elnyírni.	rendelni, elrendelni.
nyomni, elnyomni.	repedni, elrepedni.
nyúgodni, elnyúgodni.	repezteni, elrepezteni.
nyújtani, elnyújtani.	reszelni, elreszelni.
nyúlni, elnyúlni.	rohadni, elrohadni.
oldozni, eloldozni.	romlani, elromlani.
olvadni, elolvadni.	rongyolni, elrongyolni.
olvasni, elolvasni.	rontani, elrontani.
omlani, elomlani.	rothadni, elrothadni.
ontani, elontani, kion-	rúgni, elrúgni.
tani.	seperni, elseperni.
oszlani, eloszlani.	sietni, elsietni.

sikkasztani, elsikkasztani.	takarni, eltakarni.
simítani, elsimítani.	takarodni, eltakarodni.
sivalkodni, elsivalkodni.	találni, eltalálni.
süketülni, elsüketülni.	tapodni, eltapodni.
süllyedni, elsüllyedni.	tartani, eltartani.
süllyeztetni, elsüllyeztetni.	taszítani, eltaszítani.
sülni, elsülni.	távozni, eltávozni.
sütni, elsütni.	távoztatni, eltávoztatni.
szabadítani, elszabadítani.	tekerni, eltekerni.
szabadulni, elszabadulni.	tékozlani, eltékozlani.
szaggatni, elszaggatni.	temetni, eltemetni.
szakadni, elszakadni.	tenni, eltenni.
szakasztani, elszakasztani.	tépni, eltépni.
szaladni, elszaladni.	terjedni, elterjedni.
szaporodni, elszaporodni.	terjeszteni, elterjeszteni.
száradni, elszáradni.	teríteni, elteríteni.
szedni, elszedni.	tévedni, eltévedni.
szegni, elszegni.	tévelyedni, eltévelyedni.
szenderedni, elszenderedni.	téveszteni, eltéveszteni.
szennyezni, elszennyezni.	tiltani, eltiltani.
szenvedni, elszenvedni.	titkolni, eltitkolni.
szokni, elszokni.	tolni, eltolni.
szoktatni, elszoktatni.	tölteni, eltölteni.
szórni, elszórni.	törülni, eltörülni.
szökni, elszökni.	törni, eltörni.
	tsábitani, eltsábitani.
	tsalni, eltsalni.
	tsapni, eltsapni.
	tsavarni, eltsavarni.
	tsendesedni, eltsendesedni.
	tsepegni, eltsepegni.
	tserélni, eltserélni.

tsíp.

tsípni, eltsípni.
 tsúszni, eltsúszni.
 tűnni, eltűnni.
 tűrni, eltűrni.
 tzepegni, eltzepegni.
 ugrani, elugrani.
 únni, elúnni.
 úszni, elúszni.
 útálni, elútálni.
 utazni, elutazni.
 ültetni, elültetni.
 ütni, elütni.
 üzni, elüzni.
 vadítani, elvadítani.
 vagdalni, elvagdalni.
 vágni, elvágni.
 vakarni, elvakarni.
 válni, elválni.
 választani, elválasztani.
 váltani, elváltani.
 változtatni, elváltoztatni.
 változni, elváltozni.
 várakozni, elvárakozni.
 várni, elvárni.
 végezni, elvégezni.
 venni, elvenni.
 verni, elverni.
 veszni, elveszni.
 veszteni, elveszteni.
 vesztegetni, elvesztegetni.
 vetni, elvetni.

vétetni, elvétetni.
 vinni, elvinni.
 viselni, elviselni.
 vonni, elvonni.
 zárni, elzárni.
 zsibbadni, elzsibbadni.

m e g.

adni, megadni.
 ajándékozni, megajándékozni.
 akadni, megakadni.
 akasztani, megakasztani.
 alázni, megalázni.
 áldani, megáldani.
 alkudni, megalkudni.
 állani, megállani.
 állítani, megállítani.
 aludni, megaludni.
 apadni, megapadni.
 áradni, megáradni.
 aratni, megaratni.
 ásni, megásni.
 ártani, megártani.
 aszalni, megszalni.
 átkozni, megátkozni.
 ázni, megázni.
 áztatni, megáztatni.
 bánni, megbánni.
 bántani, megbántani.
 békélleni, megbékélleni.
 bé.

bélelni, megbélelni.	égni, megégni.
beszélni, megbeszél- leni.	egyenesíteni, megegye- nesíteni.
betegedni, megbeteged- ni.	egyengetni, megegyen- getni.
betsülni, megbetsülni.	egyezni, megegyezni.
bizonyítani, megbizo- nyítani.	egyeztetni, megegyez- tetni.
bátorítani, megbátorí- tani.	éhezni, megéhezni.
homlani, megbomlani.	ejteni, megejteni.
bontani, megbontani.	ékelni, megékelni.
boszszonkodni, meg- boszszonkodni.	elégedni, megelégedni.
botlani, megbotlani.	elégíteni, megelégiteni.
botolni, megbotolni.	élemedni, megélemedni.
botránkozni, megbo- tránkozni.	élesíteni, megélesíteni.
bontránkoztatni, meg- botránkoztatni.	élesztetni, megélesztetni.
botsátani, megbotsáta- ni.	elevenedni, megeleve- nedni.
bötsülni, megbötsülni.	eleveníteni, megeleve- níteni.
bukni, megbukni.	elleni, megelleni.
büntetni, megbüntetni.	élni, megélni.
dagadni, megdagadni.	emelni, megemelni.
dagasztani, megdagasz- tani.	emésztetni, megemész- teni.
darálni, megdarálni.	emlékezni, megemlé- kezni.
dítsérni, megdítsérni.	emlékeztetni, megem- lékeztetni.
dobni, megdobni.	említani, megemlítani.
dorgálni, megdorgálni.	engedni, megengedni.
döglenni, megdöglenni.	engesztelni, megengeszt- olni.
égetni, megégetni.	enni, megenni.

enyhíteni, megenyhíteni.	feredni, megferedni.
enyhülni, megenyhülni	fereszteni, megfereszte-
epedni, megapedni.	ni.
epeszteni, megepeszteni	festeni, megfesteni.
építeni, megépíteni.	fésülni, megfésülni.
épülni, megépülni.	feszíteni, megfeszíteni.
érdemelni, megérde-	feszülni, megfeszülni.
melni.	fizetni, megfizetni.
ereszteni, megereszteni.	fogadni, megfogadni.
érkezni, megérkezni.	fogni, megfogni.
érni, megérni.	fogyni, megfogyni.
érteni, megérteni.	fojtani, megfojtani.
esküdni, megesküdni.	foldani, megfoldani.
esni, megessen.	fonni, megfonni.
étetni, megétetni.	fordítani, megfordítani.
fagyni, megfagyni.	fordulni, megfordulni.
fakadni, megfakadni.	forgatni, megforgatni.
fakasztani, megfakasz-	forralni, megforralni.
tani.	fosztani, megfosztani.
fáradni, megfáradni.	főni, megfőni.
faragni, megfaragni.	förödni, megförödni.
fárasztani, megfáraszt-	főzni, megfőzni.
tani.	fúladni, megfúladni.
fázni, megfázni.	fúlasztani, megfúlasz-
feddeni, megfeddeni.	tani.
fejelni, megfejelni.	fúrni, megfúrni.
fejni, megfejni.	füstölni, megfüstölni.
fejteni, megfejteni.	gátolni, meggátolni.
felelni, megfelelni.	gázolni, meggázolni.
fenni, megfenni.	gebedni, meggebedni.
fenyegetni, megfenyeg-	gereblélni, meggere-
getni.	blélni.
fenyíteni, megfenyíteni.	gondolni, meggondolni.
	gör-

görbiteni, meggörbi-	haragudni, meghara-
teni.	gudni.
görbülni, meggörbülni.	haragítani, megharagítani.
gyalázni, meggyalázni.	hasadni, meghasadni.
gyalúlni, meggyalúlni.	hasítani, meghasítani.
gyógyítani, meggyó-	hegyezni, meghegyezni.
gyítani.	hinni, meghinni.
gyógyulni, meggyó-	hínteni, meghínteni.
gyulni.	hízni, meghízni.
gyónni, meggyónni.	hívni, meghívni.
győzni, meggyőzni.	hozni, meghozni.
gyöződni, meggyöződ-	húzni, meghúzni.
ni.	hűlni, meghűlni.
gyújtani, meggyújtani.	meghűteni.
gyülni, meggyülni.	igazítani, megigazítani.
gyülni, meggyülni.	igazulni, megigazulni.
háborítani, meghábori-	igérni, megigérni.
tani.	indítani, megindítani.
háborodni, meghábo-	indulni, megindulni.
rodni.	inteni, meginteni.
hágni, meghágni.	írni, megírni.
hagyni, meghagyni.	ismérni, megismérni.
hajítani, meghajítani.	irtózni, megirtózni.
hajlani, meghajlani.	ítélni, megítélni.
hajtani, meghajtani.	izenni, megizenni.
hálálni, meghálálni,	izzadni, megizzadni.
hallani, meghallani.	járni, megjárni.
hallgatni, meghallgat-	jegyezni, megjegyezni.
ni.	jelelni, megjelelni.
hálni, meghálni.	jelenni, megjelenni.
halni, meghalni.	jobbítani, megjobbítani.
hámozni, meghámozni.	jobbúlni, megjobbúlni.
hányni, meghányni.	jönni, megjönni.

kapni, megkapni.	látni, meglátni.
kaszálni, megkaszálni.	látogatni, meglátogatni.
kelni, megkelni.	lelni, meglelni.
kémélleni, megkémél- leni.	lesni, meglesni.
kenni, megkenni.	lepni, meglepni.
keresni, megkeresni.	lopni, meglopni.
kergetni, megkergetni.	lőni, meglőni.
kérni, megkérni.	magyarázni, megma- gyarázni.
kerülni, megkerülni.	maradni, megmaradni.
késérteni, megkésérteni.	marni, megmarni.
készíteni, megkészíteni.	mártani, megmártani.
készülni, megkészülni.	menekedni, megmene- kedni.
keverni, megkeverni.	menteni, megmenteni.
kémlelni, megkémlelni.	meredni, megmeredni.
kinálni, megkinálni.	mérni, megmérni.
kinzani, megkinzani.	meríteni, megmeríteni.
kivánni, megkivánni.	merülni, megmerülni.
kopni, megkopni,	meszelní, megmeszelní.
koppasztani, megkop- pasztani.	metélni, megmetélni.
kóstolni, megkóstolni.	metszeni, megmetszeni.
könyvezni, megköny- vezni.	mívelni, megmívelni.
köszönteni, megköszön- teni.	mondani, megmondani.
köszörülni, megköszö- rülni.	mosdani, megmosdani.
kötni, megkötni.	motskolni, megmots- kolni.
kötözni, megkötözni.	mozdítani, megmozdi- tani.
követni, megkövetni.	mozdúlni, megmozdúl- ni.
lakni, meglakni.	mutatni, megmutatni.
lankadni, meglankadni.	mutogatni, megmuto- gatni.
lapítani, meglapítani.	

hézni, megnézni.	oszlani, megoszlani.
nevetni, megnevetni.	osztani, megosztani.
nevezni, megnevezni.	osztozni, megosztozni.
nőni, megnőni.	ölelni, megölelni.
nyalni, megnyalni.	ölni, megölni.
nyerni, megnyerni.	önteni, megönteni.
nyergelni, megnyergel-	öntözni, megöntözni.
ni.	örízni, megörízni.
nyesni, megnyesni.	örlni, megörlni.
nyilatkozni, megnyilat-	örülni, megörülni.
kozni.	őszülni, megőszülni.
nyilni, megnyilni.	parantsolni, megparan-
nyírni, megnyírni.	tsolni.
nyitni, megnyitni.	perzselni, megperzsel-
nyomni, megnyomni.	ni.
nyomtatni, megnyom-	petsételni, megpetsétel-
tatni.	ni.
nyúgódni, megnyúgód-	pihenni, megpihenni,
ni.	piritani, megpiritani.
nyugtatni, megnyugtat-	pirongatni, megpiron-
ni.	gatni.
nyúlni, megnyúlni.	pirúlni, megpirúlni.
nyújtani, megnyújtani.	próbálni, megpróbálni.
nyúzni, megnyúzni.	ragadni, megragadni.
oldani, megoldani.	rágni, megrágni.
oldozni, megoldozni.	rakni, megrakni.
oltani, megoltani.	rakodni, megrakodni.
olvadni, megolvadni,	rángatni, megrángatni.
olyasni, megolvasni.	rántani, megrántani.
olvasztani, megolvasz-	rázni, megrázni.
tani.	rekedni, megrekedni.
ójni, megójni. (ni.	rekeszteni, megrekesz-
orvosolni, megorvosol-	teni.

rémíteni, megrémíte-	sepreni, megsepreni.
ni.	sérteni, megsérteni.
rémülni, megrémülni.	sérülni, megsérülni.
repedezni, megrepedez-	simogatni, megsimo-
ni.	gatni.
repedni, megrepedni,	sínleni, megsínleni.
részegedni, megrésze-	síratni, megsíratni.
gedni.	sózni, megsózni.
reszelni, megreszelni.	spékelní, megspékelní.
reszketni, megreszketni.	súgni, megsúgni.
rettenni, megrettenni.	sülni, megsülni.
rijadni, megrijadni.	sütni, megsütni.
riasztani, megriaszta-	szabadítani, megszaba-
ni.	dítani.
ríkatni, megríkatni.	szagolni, megszagolni.
ritkítani, megritkítani.	szakadni, megszakadni.
ritkúlni, megritkúlni.	szállani, megszállani.
rohadni, megrohadni.	számlálni, megszámlál-
rongálni, megrongálni.	ni.
rongyolani, megron-	száradni, megszáradni.
gyolani.	szedni, megszedni.
róni, megróni.	szegezni, megszegezni.
rontani, megrontani.	szegni, megszegni.
rostálni, megrostálni.	szelni, megszelni.
rothadni, megrothadni.	szemlélni, megszemlél-
rögzeni, megrögzeni.	ni.
rúgni, megrúgni.	szeretni, megszeretni.
ruházni, megruházni.	szerezni, megszerezni.
rútítani, megrútítani.	szidni, megszidni.
rútúlni, megrútúlni.	szítálni, megszítálni.
segíteni, megsegíteni.	szívelni, megszívelni.
senyvedni, megseny-	szokni, megszokni.
vedni.	szolgálni, megszolgálni.
	szól-

szóllítani, megszóllítani.	tartóztatni, megtartóztatni.
szomorodni, megszomorodni.	taszigálni, megtaszigálni.
szomorítani, megszomorítani.	taszítani, megtaszítani.
szorítani, megszorítani.	tekerni, megtekerni.
szórni, megszórni.	tekinteni, megtekinteni.
szorúlni, megszorúlni.	telni, megtelni.
szökni, megszökni.	tépni, megtépni.
szöni, megszöni.	teremni, megteremni.
szűrni, megszűrni.	teríteni, megteríteni.
szűkülni, megszűkülni.	térni, megtérni.
születni, megszületni.	tetézni, megtetézni.
szünni, megszünni.	tetszeni, megtetszeni.
szüretelni, megszüretelni.	tévedni, megtévedni.
szűrni, megszűrni.	tiltani, megtiltani.
tagadni, megtagadni.	tiporni, megtiporni.
tágítani, megtágítani.	tisztelni, megtisztelni.
tágúlni, megtágúlni.	tisztítani, megtisztítani.
takarítani, megtakarítani.	tisztulni, megtisztulni.
találni, megtalálni.	tölteni, megtölteni.
támasztani, megtámasztani.	törlení, megtörlení.
tanítani, megtanítani.	törní, megtörní.
tántorítani, megtántorítani.	törödni, megtörödni.
tántorodni, megtántorodni.	törülni, megtörülni.
tanúlni, megtanúlni.	tsalni, megtsalni.
tapodni, megtapodni.	tsalódní, megtsalódní.
tartani, megtartani.	tsapni, megtsapni.
	tselekedni, megtselekedni.
	tserélni, megtserélni.
	tsínální, megtsínální.
	tsípni, megtsípni.

tsókolni, megtsókolni.	várni, megvárni.
tsóválni, megtsóválni.	varrni, megvarrni.
tsudálni, megtsudálni.	védelmezni, megvédel-
tsúfolni, megtsúfolni.	mezni.
tudni, megtudni.	venni, megvenni.
tudakozni, megtuda-	verekedni, megvereked-
kozni.	ni.
túrni, megtúrni.	verni, megverni.
tüzni, megtüzni.	vérezni, megvérezni.
únni, megúnni.	vésni, megvésni.
úszni, megúszni.	veszni, megveszni.
útálni, megútálni.	vesztegetni, megveszte-
úlni, megúlni.	getni.
útni, megútni.	vetni, megvetni.
vágni, megvágni.	vinni, megvinni.
vakarni, megvakarni.	viradni, megviradni.
választani, megválasz-	viselni, megviselni.
tani.	visgálni, megvisgálni.
válni, megválni.	vonni, megvonni.
vallani, megvallani.	zavarni, megzavarni.
váltani, megváltani.	zendülni, megzendülni.
változni, megváltozni.	zúzni, megzúzni.
változtatni, megváltoz-	
tatni.	

b é, b e.

adni, beadni.	állítani, béállítani.
aggatni, béaggatni.	aratni, béaratni.
ajánlani, béajánlani.	árkolni, béárkolni.
akasztani, béakasztani.	árúlni, béárúlni.
állani, béállani.	ásni, béásni.

áz-

áztatni, béáztatni.	férni, beférni.
avatni, béavatni.	festeni, befesteni.
borítani, béborítani.	fetskendezni, befetsken-
boronálni, béboronál-	dezni.
ni.	fizetni, befizetni.
botsátni, bébotsátni.	fogadni, befogadni.
bújni, bébújni.	fogatni, befogatni.
bukni, bébukni.	foglalni, befoglalni.
buktatni, bébuktatni.	fogni, befogni.
dagadni, bedagadni.	folyni, befolyni.
dagasztani, bedagasz-	fonni, befonni.
tani.	fordulni, befordulni.
dobni, bedobni.	forratni, beferratni.
döfni, bedöfni.	fúni, befúni.
dugni, bedugni.	fúrni, befúrni.
emelni, béemelni.	futni, befutni.
ereszteni, béereszteni.	fülni, befülni.
érni, béérni.	fürészelni, befürészel-
esküdni, béesküdni.	ni.
esni, béesni.	füstölni, befüstölni.
estvéledni, béestvéled-	füteni, befüteni.
ni.	füzni, befüzni.
evezni, béevezni.	gombolni, begombol-
fagyni, befagyni.	ni.
falni, befalni.	görbitni, begörbitni.
fedni, befedni.	görbülni, begörbülni.
fedezni, befedezni.	gyógyítani, begyógyi-
fejezni, béfejezni.	tani.
fejéritni, béfejéritni.	gyógyulni, begyógyul-
feketíteni, befeketíteni.	ni.
feküdni, befeküdni.	gyújtani, begyújtani.
fenekezni, befenekezni,	gyülekezni, begyüle-
béférkezni.	kezni.
	gyül-

gyűlni, bégyűlni.	illeni, béilleni.
hágni, béhágni.	inni, béinni.
hajgálni, béhajgálni.	íratni, béíratni.
hajítani, béhajítani.	irni, béirni.
hajporozni, béhajporozni.	izezni, béizezni.
hajtani, béhajtani.	járni, béjárni.
hajtogatni, béhajtogatni.	jegyezni, béjegyezni.
hamvazni, béhamvazni.	jelenteni, béjelenteni.
hányni, béhányni.	jönni, béjönni.
hasítani, béhasítani.	jutni, béjutni.
hatni, béhatni.	kallózni, békallózni.
helyheztetni, béhelyheztetni.	kapálni, békapálni.
hímezni, béhímezni.	kaparni, békaparni.
hinteni, béhinteni.	kapni, békapni.
hívni, béhívni.	karózni, békarózni.
homályosodni, béhomályosodni.	kenni, békenni.
hordani, béhordani.	keríteni, békeríteni.
hordozkodni, béhordozkodni.	kerülni, békerülni.
horpadni, béhorpadni.	keverni, békeverni.
hozni, béhozni.	kormozni, békormozni.
hörpölni, béhörpölni.	költözni, béköltözni.
húllani, béhúllani.	kötni, békötni.
húnyni, béhúnyni.	kötözni, békötözni.
hurtzolni, béhurtzolni.	küldeni, béküldeni.
húzni, béhúzni.	látni, bélátni.
hűteni, béhűteni.	lopózkodni, bélopózkodni.
iktatni, béiktatni.	lopni, bélopni.
	mártani, bé mártani.
	mászni, bé mászni.
	mázolni, bé mázolni.
	menni, bé menni.
	meszelní, bé meszelní.
	me-

metzeni, bémetszeni.	sétálni, bésétálni.
mondani, bémondani.	setétedni, hésetétedni.
motskolni, bémotskolni.	sietni, bésietni.
mutatni, bémutatni.	sózni, bésózni.
nöni, bönöni.	srófolni, bésrófolni.
nyelni, bényelni.	súgni, bésúgni.
nyomni, bényomni.	súlyeszteni, bésúlyesz-
nyomúlni, bényomúl-	teni.
ni.	szakadni, bészakadni.
nyújtani, bényújtani.	szállani, bészállani.
oltani, béoltani.	szállítani, bészállítani.
omlani, béomlani.	szappanyozni, bészap-
páztolni, bépáztolni.	panyozni.
petsételni, bépetsételni.	szedni, bészedni.
pólyázni, bepólyázni.	szegézni, bészegézni.
préselni, hépréselni.	szegni, bészegni.
ragadni, béragadni.	szegődni, bészegőd-
ragasztani, béragasz-	ni.
rakni, bérakni. (tani.)	szennyezni, bészen-
rántani, bérántani.	nyezni.
rekedni, bérekedni.	szentelni, bészentelni.
rekeszteni, bérekeszte-	szerezni, bészerezni.
repülni, bérepülni. (ni.)	szivni, bészivni.
rohanni, bérohanni.	szolgáltatni, bészolgál-
rontani, bérontani.	tatni.
rostélyozni, bérosté-	szóllítani, bészóllítani.
lyozni.	szopni, bészopni.
rozsdásodni, bérozsdá-	szorítani, bészorítani.
sodni.	szökni, bészökni.
sántzolni, bésántzolni.	takarni, bétakarni.
sározni, bésározni.	takaródzni, bétakaródz-
savanyítani, bésavanyít-	ni.
ni.	tapodni, bétapodni.
	ta-

taszítani, bétaszítani.	tsúszni, bétsúszni.
tekerni, bétékerni.	tűzni, bétűzni.
tekinteni, bétékinteni.	úszni, béúszni.
telni, bételni.	ülni, béülni.
tellyesedni, bétellye- sedni.	ültetni, béültetni.
tellyesíteni, bétellyesít- ni.	üzni, béüzni.
tenni, bétenni.	zárni, bézárni.
tódúlni, bétódúlni.	vádolni, bévádolni.
tólni, bétólni.	vágni, bévágni.
tölteni, bétölteni.	vakolni, bevakolni.
tsalni, bétsalni.	vallani, bévallani.
tsapni, bétsapni.	váltani, béváltani.
tsatalni, bétsatalni,	vásárlani, bévásárlani.
tsavarni, bétsavarni.	venni, bévenni.
tsepegni, bétsepegni.	vérti, bévérti.
tsinálni, bétsinálni.	vetni, bévetni.
tsukni, bétsukni.	vezetni, bévezetni.
	vinni, bévinni.
	vonni, bévonni.

b e l é , b e l e .

adni, beléadni.	botsátani, belebotsáta- ni.
akadni, beléakadni.	botsátkozni, belebotsát- kozni.
akasztani, beléakasz- tani.	bökni, belebökni.
állani, beléállani.	bújni, belebújni.
állítani, beléállítani.	dörgölni, belédörgölni.
aprítani, beléaprítani.	dúgni, belédugni.
avatkozni, beleavatkoz- ni.	dülni, belédülni.
avatni, beléavatni.	enyvezni, beléenyvezni.

eresz-

ereszteni, beléereszteni.	merülni, belemerülni.
esni, beléesni.	morzsolni, belemor-
fagyni, beléfagyni.	zsolni.
feküdni, beléfeküdni.	nyomni, belényomni.
férni, beléférni.	nyúlni, belényúlni.
foglalni, beléfoglalni.	oltani, beléoltani.
fojtani, beléfojtani.	önteni, beléönteni.
folyni, beléfolyni.	pökni, belépökni.
forrasztani, beléforrasz-	ragadni, beléragadni.
tani.	rakni, beléarakni.
főni, beléfőni.	rahodni, belérahodni.
főzni, beléfőzni.	rántani, belérántani.
fúni, beléfúni.	rekeszteni, belérekesz-
gázolni, belégázolni.	teni.
hágni, beléhágni.	repülni, belérepülni.
halni, beléhalni.	srófolni, belésrófolni.
hányni, beléhányni.	sülni, belésülni.
hinteni, beléhinteni.	szakadni, belészakadni.
húzni, beléhúzni.	számlálni, belészámlál-
illeni, beléilleni.	ni.
írni, beléírni.	száradni, belészáradni.
kapni, belékapni.	szegezni, belészegezni.
kerülni, belékerülni.	szeretni, belészeretni.
keveredni, belékevered-	szóllani, belészóllani.
ni.	szorítani, belészorítani.
keverni, belékeverni.	szőni, belészőni.
kezdeni, belékezdeni.	szűrni, belészűrni.
köpni, beléköpni.	szűrni, belészűrni.
kötni, belékötni.	takarni, belétakarni.
lőni, belélőni.	tanúlni, belétanúlni.
mártani, belémártani.	taszítani, belétaszítani.
menni, belemenni.	telni, belételni.
meríteni, belemeríteni.	tenni, belétenni.

térni, belétérni.	únni, beléúnni.
tölteni, belétölteni.	ülni, beléülni.
tömni, belétömni.	vágni, belévágni.
törni, belétörni.	varni, belévarni.
tördelni, belétördelni.	verni, beléverni.
tsalni, belétsalni.	vésni, belévésni.
tsapni, belétsapni.	veszni, beléveszni.
tsepegni, belétsepegni.	veszteni, beléveszteni.
tsinálni, belétsinálni.	vetni, helévetni.
tsiptetni, belétsiptetni.	vinni, belévinni.
türni, belétürni,	vonni, belévonni.
ugrani, beléugrani.	

k i.

adni, kiadni.	fakadni, kifakadni.
állani, kiállani.	fakasztani, kifakasztani.
apadni, kiapadni.	fáradni, kifáradni.
áradni, kiáradni.	faragni, kifaragni.
ásni, kiásni.	fatsarni, kifatsarni.
beszélleni, kibeszélleni.	fesleni, kifesleni.
bimbózni, kibimbózni.	fejezni, kifejezni.
botsátani, kibotsátani.	fitzamlani, kifitzamlani.
dülni, kidülni.	
düllesztani, kidüllesztani.	fogni, kifogni.
dülledni, kidülledni.	folyni, kifolyni.
ejteni, kiejteni.	fordítani, kifordítani.
elégíteni, kielégíteni.	fordulni, kifordulni.
érni, kiérni.	forgatni, kiforgatni.
esmérni, kiesmérni.	fúrni, kifúrni.
esni, kiesni.	futni, kifutni.
	fújni, kifújni.

gözölgeni, kigözölgeni.	lotsogni, kilotsogni.
gyomlálni, kigyomlálni.	lotsolni, kilotsolni.
hagyni, kihagyni.	lőni, kilőni.
halni, kihalni.	magyarázni, kimagya- rázni.
hányni, kihányni.	maradni, kīmaradni.
hajgálni, kihajgálni.	mászni, kímászni.
hinteni, kihinteni.	menni, kimenni.
hirdetni, kihirdetni.	menteni, kimenteni.
hívni, kihívni.	meríteni, kimeríteni.
hordani, kihordani.	menni, kimenni.
hozni, kihozni.	mérni, kimérni.
húzni, kihúzni.	metszeni; kimetzeni.
inni, kiinni.	mondani, kimondani.
írni, kiírni.	mosni, kimosni.
irtani, kiirtani.	mozdítani, kimozdíta- ni.
jegyezni, kijegyezni.	mozdulni, kimozdułni.
jelelni, kijelelni.	múlni, kimúlni.
jelenteni, kijelenteni.	mutatni, kimutatni.
jönni, kijönni.	nézni, kinézni.
kapni, kikapni.	nyilatkoztatni; kinyi- latkoztatni.
kelni, kikelni.	nyomni, kinyomni.
kérni, kikérni.	nyomtatni, kinyomtat- ni.
keresni, kikeresni.	nyújtani, kinyújtani.
kiáltani, kikiáltani.	okádni, kiokádni.
kotorni, kikotorni.	oldani, kioldani.
költözni; kiköltözni.	oltani, kioltani.
költözködni, kiköltöz- ködni.	olvasztani, kiolvaszta- ni.
kötni, kikötni.	ontani, kiontani.
kurkászni, kikurkász- ni.	öblít-
küldeni, kiküldeni.	
lépni, kilépni.	

öblíteni, kiöblíteni.

önteni, kiönteni.

ragadni, kiragadni.

ragasztani, kiragasztani.

rágni, kirágni.

rakni, kirakni.

rakodni, kirakodni.

rántani, kirántani.

rázni, kirázni.

rekeszteni, kirekeszteni.

rohanni, kirohanni.

repülni, kirepülni.

sétálni, kísétálni.

szabadítani, kiszabadítani.

szabadulni, kiszabadulni.

szaggatni, kiszaggatni.

szakadni, kiszakadni.

szakasztani, kiszakasztani.

szaladni, kiszaladni.

szállani, kiszállani.

számlálni, kiszámlálni.

száradni, kiszáradni.

szedegetni, kiszedegetni.

szedni, kiszedni.

szélesíteni, kiszélesíteni.

szivárogni, kiszivárogni.

szívni, kiszívni.

szóllítani, kiszóllítani.

szopni, kiszopni.

szórni, kiszórni.

szökni, kiszökni.

szűrni, kiszűrni.

találni, kitalálni.

tapodni, kitapodni.

tapogatni, kitapogatni.

taszítani, kitalasztani.

tekerni, kitekerni.

telni, kitelni.

tenni, kitenni.

tépni, kitépni.

térni, kitérni.

terjedni, kiterjedni.

tiltani, kitiltani.

tisztítani, kitisztítani.

tölteni, kitölteni.

törlni, kitörlni.

törni, kitörni.

tsapni, kitsapni.

tsirázni, kitsirázni.

tudni, kitudni.

tudakozni, kitudakozni.

tudódni, kitudódni.

ugrani, kiugrani.

üresíteni, kiüresíteni.

ütni, kiütni.

üzni, kiüzni.

vágni, kivágni.

vakarni, kivakarni.

választani, kiválasztani.	vésni, kivésni.
válogatni, kiválogatni.	vetni, kivetni.
végezni, kivégezni.	vonni, kivonni.
venni, kivenni.	zárni, kizárni.
verni, kiverni.	

a l á.

esni, aláesni.	hengeríteni, aláhenge- ritni.
függeni, aláfüggeni.	
futni, aláfutni.	hordani, aláhordani.
hágni, aláhágni.	írni, aláírni.
hajlani, aláhajlani.	jönni, alájönni.
hajolni, aláhajolni.	nézni, alánézni.
hajtani, aláhajtani.	

r e á. r a.

adni, reáadni.	fogni, reáfogni.
akadni, reáakadni,	hágni, reáhágni.
állani, reáállani.	hagyni, reáhagyni.
beszélni, reábeszélni.	hajlani, reáhajlani.
	hajtani, reáhajtani.
bírni, reábírni.	hallgatni, reáhallgatni.
borúlni, reáborúlni.	igazítani, reáigazítani.
bízni, reábízni.	kénszeríteni, reákénsze- riteni.
emlékezni, reáemlékez- ni.	kiáltani, reákiáltani.
	költeni, reákölteni.
feküdni, reáfeküdni.	lehelni, reálehelni.
figyelmezni, reáfigyel- mezni.	menni, reámenni.
	mondani, reámondani.
	néz-

nézni, reánézni.	tolni, reátolni.
nevetni, reánevetni.	únni, reáúnni.
rohanni, reárohanni.	üttni, reáüttni.
szánni, reászánni.	vágni, reávágni.
szedni, reászedni.	vágyódni, reávágyódni.
szegezni, reászegezni.	vakarni, reávakarni.
szokni, reászokni.	vallani, reávallani.
szoktatni, reászoktatni.	várákozni, reávárákoz-
szorúlni, reászorúlni.	ni.
találni, reátalálni.	venni, reávenni.
támaszkodni, reátá-	vetni, reávetni.
maszkodni.	vigyázni, reávigyázni.
tartani, reátartani.	zárni, reázárni.

által. v. át.

adni, általadni.	látni, általlátni.
ásni, általásni.	látszani, általlátszani.
botsátani, általbotsá-	lépni, általlépni.
tani.	likasztani, általlikaszt-
bújni, általbújni.	tani.
ereszteni, általereszteni.	lőni, általlőni.
esni, általesni.	menni, általmenni.
folyni, általfolyni.	metszeni, általmetszeni.
fúrni, általfúrni.	nyúlni, általnyúlni.
gázolni, általgázolni.	nyújtani, általnyújtani.
hágni, általhágni.	olvasni, általolvasni.
hasítani, általhasítani.	repülni, általrepülni.
hordani, általhordani.	szökni, általszökni.
járni, általjárni.	szűrni, általszűrni.
jutni, általjutni.	szűrni, általszűrni.
költözni, általköltözni.	ugrani, általugrani.
	úsz-

úszni, általúszni.	venni, általvenni.
útazni, általútazni.	verni, általverni.
varrni, általvarrni.	viinni, általviinni.

ellen, ellene, ellent.

állani, elleneállani.	ellenkedni.
ellentállani.	ellenkezni.
mondani, ellenmondá-	ellenségeskedni:
ni.	ellenzeni. *
ellenemondani.	
ellentmondani.	
szóllani, ellenszóllani.	
elleneszóllani.	
ellentszóllani.	

i é.

adni, leadni.	ereszkedni, leereszked-
állani, leállani.	ereszteni, leereszte- (ni.
aratni, learatni.	esni, leesni. (ni.
ásni, leásni.	fejteni, lefejteni.
borulni; leborulni.	fektetni, lefektetni.
beretválni, leberetválni.	feküdni, lefeküdni.
dörgölni, ledörgölni.	folyni, lefolyni.
dülni; ledülni.	fordítani, lefordítani.
	g for-

* Mivel *keresztül* és *körül* nem igen változtatják az Igének Értelmét; azért hosszas volna azokat az Igéket mindelőladni, a' mellyekkel öszvetevődnek. Ugyan az értetődik a' *Határozókról* is, a' mellyekkel az Igék öszvetevődnek; kivévén *le*; *fel*; *ki*; *alá*; *elő*; *étől előre*; *bé*; *belé*.

fordulni, lefordulni.
 forrázni, leforrázni.
 fosztani, lefosztani.
 futni, lefutni.
 fújni, lefújni.
 függeni, lefüggeni.
 gázolni, legázolni.
 gyalázni, legyalázni.
 gyalulni, legyalulni.
 hágni, lehágni.
 hajgálni, lehajgálni.
 hajítani, lehajítani.
 hajlani, lehajlani.
 hajolni, lehajolni.
 hajtani, lehajtani.
 hallani, lehallani.
 hámozni, lehámozni.
 hányni, lehányni.
 hasadni, lehasadni.
 harapni, leharapni.
 hasítani, lehasítani.
 hengeredni, lehenge-
 redni.
 hengeríteni, lehengerít-
 ni.
 hívni, lehívni.
 hordani, lehordani.
 hozni, lehozni.
 hallani, lehallani.
 húzni, lehúzni.
 írni, leírni.
 jönni, lejönni.
 kapni, lekapni.

kaszálni, lekaszálni.
 kötni, lekötni.
 látni, lelátni.
 lőni, lelőni.
 lépni, lelépni.
 mászni, lemászni.
 menni, lemenni.
 metszeni, lemetzeni.
 mondani, lemondani.
 morzsolni, lemorzsolni.
 mosni, lemosni.
 nyesni, lenyesni.
 nyírni, lenyírni.
 nyomni, lenyomni.
 nyúlni, lenyúlni.
 nyúzni, lenyúzni.
 nyújtani, lenyújtani.
 oldani, leoldani.
 omlani, leomlani.
 pattogni, lepattogni.
 ragadni, leragadni.
 ragasztani, leragasztani.
 rágni, lerágni.
 rakni, lerakni.
 rántani, lerántani.
 rázni, lerázni.
 repülni, lerepülni.
 rogyni, lerogyni.
 rontani, lerontani.
 süllyedni, lesüllyedni.
 szaggatni, leszaggatni.
 szakasztani, leszakasz-
 tani.

szállani, leszállani.	tölteni, letölteni.
szedni, leszedni.	tördelni, letördelni.
szegni, leszegni.	törni, letörni.
szegezni, leszegezni.	tsepegni, letsepegni.
szórni, leszórni.	tsorogni, letsorogni.
tapodni, letapodni.	tsúszni, letsúszni.
tartóztatni, letartóztat-	ugrani, leugrani.
ni.	ülni, leülni.
tászáítani, letaszítaítani.	ütni, leütni.
tenni, letenni.	vágni, levágni.
térdepelni, letérdepel-	verni, leverni.
ni.	vetkezni, levetkezni.
teríteni, leteríteni.	vetni, levetni.
tépni, letépni.	vinni, levinni.
tiporni, letiporni.	vonni, levonni.
tölteni, letölteni.	zárni, lezárni.

f e l.

adni, feladni.	dagadni, feldagadni.
aggatni, felaggatni.	darabolni, feldarabol-
akadni, felakadni.	ni.
akasztani, felakasztani.	dönteni, feldönteni.
áldozni, feláldozni.	dörgölni, feldörgölni.
állani, felállani.	dugni, feldugni.
állítani, felállítani.	duzzadni, felduzzadni.
apritani, felapritani.	dúlteni, feldúlteni.
ásni, felásni.	dülni, feldülni.
bomlani, felbomlani.	düteni, feldüteni.
bontani, felbontani.	ébredni, felébredni.
borzadni, felborzadni.	ébreszteni, felébresz-
biztatni, felbiztatni.	te-
bölgöni, felbölgöni.	égetni, felégetni.

ékesíteni, felékesíteni.	gombolyítani, felgombolyítani.
éledni, feléledni.	göndörödni, felgöndörödni.
élesztteni, felélesztteni.	görbíteni, felgörbíteni.
eleveníteni, feleleveníteni.	gyógyulni, felgyógyulni.
emelkedni, felemelkedni.	gyűjtani, felgyűjtani.
emelni, felemelni.	gyúladni, felgyúladni.
enni, felenni.	gyúlasztani, felgyúlasztani.
épiteni, felépiteni.	gyúltni, felgyúltni.
ereszteni, felereszteni.	gyűlni, felgyűlni.
érni, felérni.	gyűjteni, felgyűjteni.
fakadni, selfakadni.	habarni, felhabarni.
falni, selfalni.	háborodni, felháborodni.
fedezni, selfedezni.	hágni, felhágni.
fesleni, selfesleni.	hagyni, felhagyni.
feszíteni, selfeszíteni.	hajtni, felhajtni.
fejteni, selfejteni.	hajtani, felhajtani.
fordítani, selfordítani.	hányni, felhányni.
fogadni, selfogadni.	harapni, felharapni.
fogni, selfogni.	hasadni, felhasadni.
fonni, selfonni.	hasítani, felhasítani.
forgatni, selforgatni.	hizni, selfizni.
forralni, selforralni.	hívni, felhívni.
foani, selfoani.	hordani, felhordani.
fújni, selfújni.	hozni, felhozni.
futni, selfutni.	húzni, selfúzni.
függeszteni, selfüggeszteni.	jegyzeni, feljegyzeni.
fűzni, selfűzni.	indítani, felindítani.
gereblyélni, felgereblyélni.	indulni, felindulni.
gerjedni, felgerjedni.	irni,

írni, felírni.

jární, feljární.

jönni, feljönni.

jutni, feljutni.

kantározni, felkantá-
rozni.

kaparni, felkaparni.

kapni, felkapni.

kartzolni, felkartzolni.

kavarni, felkavarni.

kelni, felkelni.

keresni, felkeresni.

kergetni, felkergetni.

készíteni, felkészíteni.

készülni, felkészülni.

költeni, felkölteni.

kötni, felkötni.

küldeni, felküldeni.

látni, fellátni.

lenni, fellenni.

lépni, fellépni.

lökni, fellökni.

magasztalni, felmagasz-
talni.

maradni, felmaradni.

mászni, felmászni.

melegíteni, felmelegi-
teni.

menni, felmenni.

meredni, felmeredni.

mérni, felmérni.

merni, felmerni.

metélni, felmetélni.

mondani, felmondani.

mosni, felmosni.

mutatni, felmutatni.

nevekedni, felneveked-
ni.

nevelni, felnevelni.

nézni, felnézni.

nöni, felnöni.

nyalni, felnyalni.

nyilni, felnyilni.

nyitni, felnyitni.

nyomni, felnyomni.

nyújtani, felnyújtani.

nyúlni, felnyúlni.

oldani, feloldani.

oldozni, feloldozni.

olvadni, felolvadni.

olvasni, felolvasni.

olvasztani, felolvaszta-
tani.

oszlani, feloszlani.

oszlalni, feloszlalni.

osztani, felosztani.

öltözni, felöltözni.

önteni, felönteni.

pattani, felpattani.

porozni, felporozni.

puffadni, felpuffadni.

puffasztani, felpuffasz-
tani.

ragadni, felragadni.

ragasztani, felragasz-
tani.

rak-

rakni, felrakni.	taszítani, feltaszítani.
rakodni, felrakodni.	tekerni, feltekerni.
rázni, felrázni.	tekinteni, feltekinteni.
repedni, felrepedni.	tenni, feltenni.
róni, felróni.	teríteni, felteríteni.
rúgni, felrúgni.	tisztulni, feltisztulni.
segíteni, felsegíteni.	tolni, feltolni.
serkenni, felserkenni.	tölteni, feltölteni.
sétálni, felsétálni.	törteni, feltörteni.
sietni, felsietni.	tsapni, feltsapni.
sodorni, felsodorni.	tsépelni, feltsépelni.
szabadítani, felszaba- dítani.	tserélni, feltserélni.
szakadni, felszakadni.	tsinálni, feltsinálni.
szakasztani, felszakasz- tani.	tsirázni, feltsirázni.
szaladni, felszaladni.	tsúszni, feltsúszni.
szállani, felszállani.	türni, feltürni.
számlálni, felszámlálni.	türni, feltürni.
szántani, felszántani.	tűrődni, feltűrődni.
száradni, felszáradni.	tüzelni, feltüzelni.
szedni, felszedni.	ugrani, felugrani.
szegezni, felszegezni.	zabálni, felzabálni.
szentelni, felszentelni.	zavarni, felzavarni.
színi, felszíni.	zendülni, felzendülni.
szűrni, felszűrni.	vágni, felválni.
takarni, feltakarni.	vagdalni, felvagdalni.
találni, feltalálni.	vájni, felvájni.
támadni, feltámadni.	vakarni, felvakarni.
támasztani, feltámasz- tani.	választani, felválaszta- ni. felvállalni.
tartani, feltartani.	váltani, felváltani.
tartóztatni, feltartóztat- ni.	varrni, felvarrni.
	venni, felvenni.
	verni, felverni.

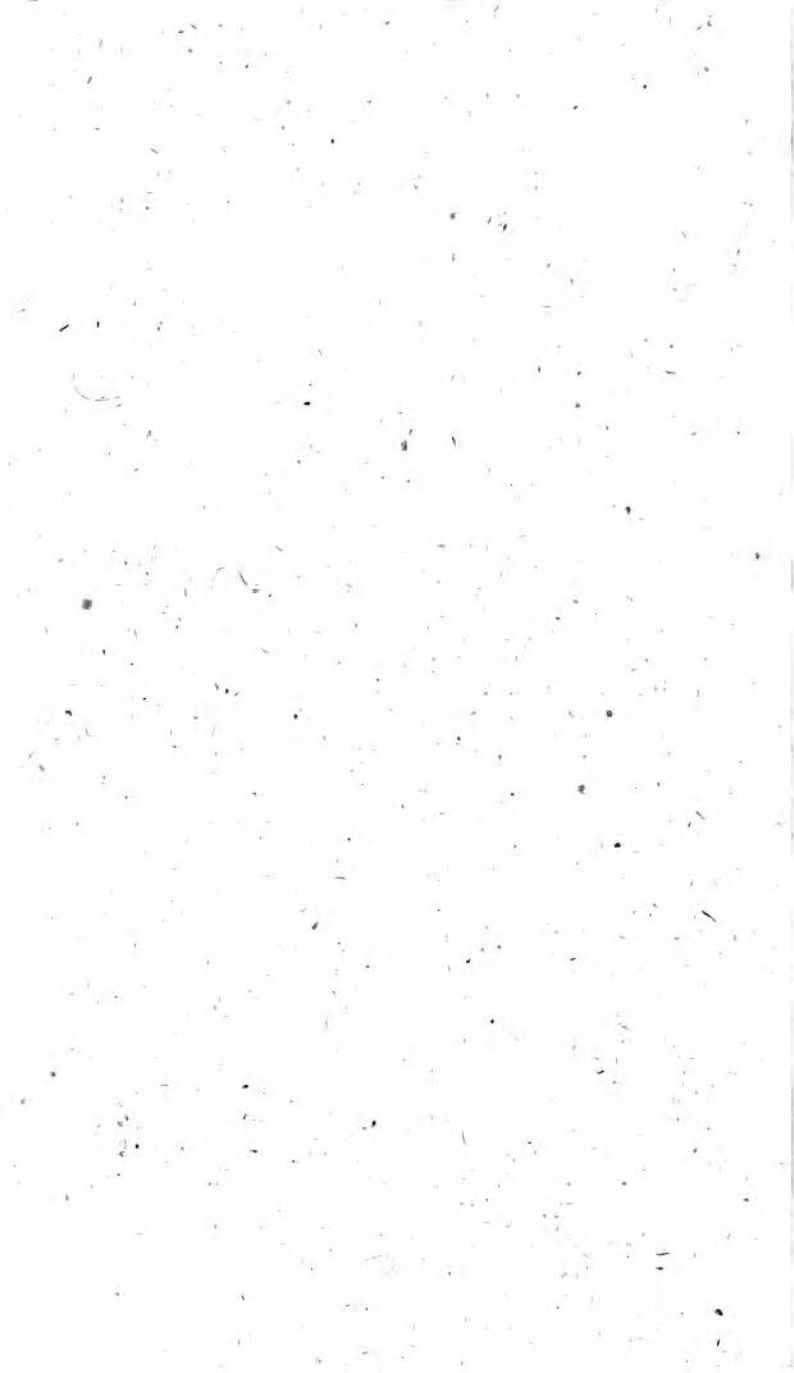
vetni, felvetni.
vinni, felvinni

vonni, felvonni.

elő. elé. elől.

adni, előadni.
állani, előállani.
állítani, előállítani.
beszélni, előbeszélni.
fogni, előfogni.
fordulni, előfordulni.
hányani, előhányani.
hívni, előhívni.
hozni, előhozni.
jönni, előjönni.
keresni, előkeresni.
kérni, előkérni.
kerülni, előkerülni.
állani, előállani.
jánni, előjánni.
kezdeni, előkezdeni.
menni, előmenni.

ülni, előülni.
mozdítani, előmozdítani.
mutatni, előmutatni.
nyargalni, előnyargalni.
nyomni, előnyomni.
számlálni, előszámlálni.
szerzeni, előszerzeni.
szóllítani, előszóllítani.
találni, előtalálni.
terjeszteni, előterjeszteni.
tolni, előtolni.
ugrani, előugrani.
venni, elővenni.
vetni, elővetni.

FOGLALAT.

Névmássai. - -	3
Bírást jelentő Ragasztékók.	5
<i>Vagyok</i> segítő Ige a' jelentő Módban.	8
<i>Leszek</i> segítő Ige a' jelentő Módban.	10
Tehető segítő Ige. -	12
A' Mássalérthetőnek a' Magábanérthetővel való Öszveköttetése a' segítő Ige által. - -	14
A' Névmássai és Magábanérthetők a' Mássalérthetővel a' harmadik Személyben. - -	15
Az Egybehasonlításnak Gráditsai.	16
Regulátlanok. - -	16
Az első Gráditsot nevelő Szótskák.	17
A' harmadik Gráditsot nevelő Szótskák.	17
Tselekvő Igék a' jelentő Módban: Határozatlanok, Határozók, és Tsonkák. - -	17
I. Példa: fogok, fogom, foglak.	17
II. Példa: kérek, kérem, kérek.	19
Tehető tselekvő Igék a' jelentő Módban: Határozatlanok, Határozók, és Tsonkák.	21
I. Példa: foghatok, foghatom, foghatlak. - -	21
II. Példa: kérhetek, kérhetem, kérhetlek. -	24
<i>Szom</i> , és <i>Szem</i> Syllabával végződő Igék a' jelentő Módban: Határozatlanok, és Határozók. -	25
I. Példa: iszom, iszom:	25
II. Példa: eszek, eszem.	27
<i>Megyek</i> és <i>Jövök</i> Igék Hajtogatása a' jelentő Módban. -	29

FOGLALAT.

<i>Vom</i> , és <i>vöm</i> Syllabával végződő Igék Hajtogatása a' jelentő Módban: Ha- tározatlanok és Határozók.	34
I. Példa: hívok, hívom.	31
II. Példa: lövök, lövöm.	33
A' személyes Név mássai Ejtetése.	35
A' többi Név mássai, Magábanérthetők, és Mássalérthetők Ejtései.	35
A' Mássalérthetőnek, a' Magábanérthe- tővel együtt való Ejtetése.	38
A' második, harmadik és negyedik Ejté- seknek Magyarázata.	39
Személytelen Igék, úgymint: <i>nékem va- gyon</i> , <i>nékem kell</i> , <i>nékem tetszik</i> , <i>nékem fáj</i> , <i>nékem szabad</i> , <i>nékem</i> , <i>hozzám illik</i> .	42 43 44
Előlutóljárók.	44
Példák azoknak Magyarázatajára.	45
Előlutóljárók személyes Név mássáival Tselekvő Igék a' jelentő Módban: Hatá- rozatlanok, Határozók, és Tsonkák.	54
I. Példa: iratok, iratom, iratlak.	57
II. Példa: kéretek, kéretem, ké- retek.	57
Szenvedő Igék, úgymint: irattatok, irat- tatom; kérettetek, kérettetem; író- dom; kérődöm.	59
Határozók.	61 63 64
Módot jelentő Határozók, és azoknak Példákkal való Magyarázata Meg- fejtés által.	66
Öszvetett Igék <i>el</i> , és <i>meg</i> Ragasztékokkal Előlutóljárókkal, és Határozókkal.	72
	74

MAGYAR
NYELVTANÍTÓ
KÖNYV

A'

SIKÉTNÉMÁK

SZÁMÁRA.

KÉSZÍTETTE

SCHVARTZER ANTAL

A' SIKÉTNÉMÁK K. MAGYARINTEZETÉNEK IGAZGATÓJA
VÁTZON.

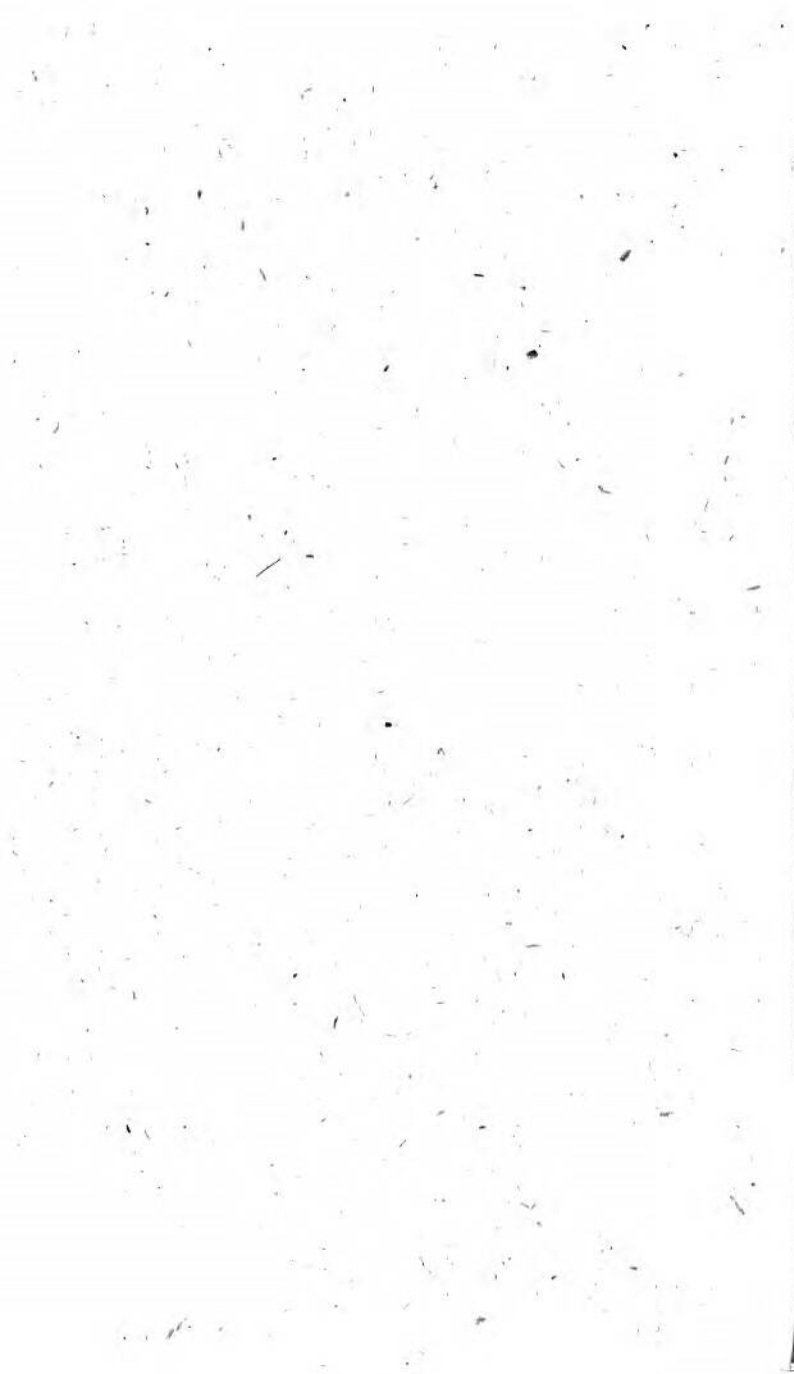
III. Osztály. III. Rész.

BUDÁN,
A' MAGYAR KIR. UNIVERSZI. BETŰIVEL.

1817.

EGYÜVÉFOGLALÓK.

1.

*de, úgyde, hanem, de lám, pedig,
pediglen.*

de! mit csinálsz, mit tselekszel?

mi írni akarunk; *de (úgyde) (hancm) (de
lám)* nintsen Pennánk, Téntánk, Papirosunk,
és Kkrétánk.

2.

olly olyan—mint, valamint.

az N. *ollyan* nagy, *mint (valamint)* az N.

az N. nagyobb, *mint (míntsem)* az N.

az N. nagyobb az N-nél.

A

3. úgy

3.

úgy—mint, valamint.

én úgy látok, *mint* (valamint) te.
te nem hallasz úgy, *mint* (valamint) én.

4.

mint.

mikor—akkor.

mikor kiseded voltam, *akkor* nem szólhattam; *mikor* Gyerkötze voltam, *akkor* olvasni, és írni tanultam; most, *mikor* (midőn) Ember vagyok, én tanítlak titeket írni, és olvasni.

rövideden.

mint Kiseded nem szólhattam; *mint* Gyerkötze olvasni, és írni tanultam; most *mint* Ember én tanítlak titeket írni, és olvasni.

5.

miért?

azért, annakokáért, azonokból, arranezve, arravalónézve, a' miatthogy, mivel, mivelhogy, minthogy, mert.

tudsz te szólani? nem.

miért nem tudsz te szólani?

én *azért* (annakokáért) (azonokból) (a' miatt) nem tudok szólani; *mivel* (mivelhogy) (minthogy) (mert) nem hallok.

miért

miért eszel és iszol? én azért (annakokáért) (azonokból) (arranézve) (arravaló nézve) (a' miatt) eszem és iszom, mert (mivel) (mivelhogy) (minthogy) éhezek és szomjazok, vagy szomjúhozok.

én azért eszem és iszom, hogy éljek.

miért fütjük a' szobát? azért (annakokáért) (azonokból) (arra nézve) (arravaló nézve) (a' miatt) fütjük a' Szobát, mivel (mivelhogy) (minthogy) (mert) hideg vagy.

mi azért fütjük a' Szobát, hogy megmelegedjen, vagy megmelegedjék.

miért izzadsz? én annakokáért, (azonokból) (a' miatt) (azért) izzadok, mert, (mivel) (mivelhogy) (minthogy) sokat dolgoztam.

miért büntetődött meg az N? az N. azért (annakokáért) (azonokból) (a' miatt) büntetődött meg, mivel (mivelhogy) (minthogy) (mert) tsintalan volt.

miért él a' Beteg Orvosságokkal? a' Beteg azért (annakokáért) (azonokból) (arra nézve) (arra való nézve) (a' miatt) él Orvosságokkal, hogy felgyógyuljon.

6.

és, 's.

én, és te, és az N, és az N, és. ú. t. vagyunk itt az Oskolában.

ti itt írni, olvasni, szólni, és számot vetni tanultok.

7.

i s.

nem tsak én (nem tsak magam) (nem egyedül magam) (nem tsak egyedül magam) vagyok itten az Oskolában. az N. *is* és az N. *is* itten vannak.

tanúlsz te Mesterséget *is*? én Mesterséget *is* tanúlok; igen *is*, én Mesterséget *is* tanúlok, vagyok e én siketnéma? nem vagy e te siketnéma? igen *is*, siketnéma e az N.? az *is* siketnéma, és az N.? igen *is* ő *is* siketnéma.

8.

kivéven.

ti mindnyájan szorgalmatosak, és jók vagytok, tsak az N. nem szorgalmatos.

ti mindnyájan szorgalmatosak vagytok, *kivéven* az N. t.

ti minden nap Húst esztek, tsak Pénteken, és Szombaton nem esztek Húst.

ti minden Nap Húst esztek, *kivéven* Pénteket és Szombatot.

9.

azután, ostán, v. aztán, annakutánna.

ti reggel 6 Órakor felkeltek, *azután* imádkoztok, *azután* esztek, *azután* Oskolába mentek, *azután* ebédelték, *azután* a' Mesterember-

berhez dolgozni mentek, *azután* haza jöttök Vatsorára, *azután* imádkoztok, és *azután* lefeküsztek.

10.

ha, mikor, midön, a' mikor, a' midön, minekutánna, ván, vén — akkor tehát, azután, oztán, annakutánna.

ha reggel 6 Óraker felkeltek, *azután* imádkoztok; *ha* imádkoztatok, *osztán* esztek, *ha* ettetek, *azután* Oskolába mentek; *ha* vége vagy az Oskolának, *azután* Ebédre mentek; *ha* ebédeltetek, *azután* a' Mesteremberhez mentek; *ha* a' Mesterembernél dolgoztatok, *osztán* Vatsorára haza jöttök; *ha* vatsoráltatok, *azután* imádkoztok; *ha* imádkoztatok, *azután* lefektüsztek.

11.

még is, tsak még is, azért is, tsak ugyan, mindazáltal, mindazonáltal.

az N. már sokszor (gyakran) megbüntetődött, mivel nem tanul, és most *még is* nem (mégsem) tanul.

sokszor erősen fúj a' Szél, és a' Hajósok *még is* járnak a' Vizen.

sok Betegek mindenféle Orvosságokkal élnek, és *még is* megkell nékiek halni.

né-

Magyarázza meg a' Tanító a' Gyermekeknek, hogy, *ha ván, vén-el* élünk, akkor a' többi Együvéfoglalók kimaradnak, p. o. reggel 6 Óraker felkelvén, imádkoztok.

némelly Embernek sok Pénze vagyon, és még is nem (még sem) szerentsés.

12.

holott, ámbár, noha, jóllehet.

az N. még sem tanul *holott (ámbár) (noha) (jóllehet)* már sokszor megbüntetődött.

a' Hajósok még is járnak a' Vízen, *holott* erősen fúj a' Szél.

sok Betegeknek még is megkell halni, *noha* mindenféle Orvosságokkal élnek. némelly Ember még sem szerentsés, *noha* sok Pénze vagyon.

13.

ámbár, ámbár is, ámbátor, ámbátor is, noha, noha is, jóllehet, ha mindjárt, ha is, ha szinte is — mindazáltal, még is, tsakugyan, ugyantsak.

ámbár sokszor megbüntetődött az N. mivel nem tanul, és *még is* most sem tanul.

ámbár sokszor erősen fúj a' Szél, *még is* járnak a' Hajósok a' Vízen.

ámbár sok Betegek mindenféle Orvosságokkal élnek, *még is* meghalnak.

ámbár némelly Embernek sok Pénze vagyon, *még is* nem (*még sem*) szerentsés.

ámbár már — ütött az Óra, *még is* itt kell néktek maradni.

14.

1. *inkább — mint, mintsem, hogysem.*
siket — vak.

én *inkább* akarok siket lenni, *mint* vak.

dolgozni — kódúlni.

én *inkább* akarok dolgozni, *mint* kódúlni.

tanúlni — verés.

a' jó Gyermekek *inkább* akar tanulni, *mint* verést kapni.

2. *előbb, előbb—mint, mintsem, hogysem.*

te *előbb* voltál az Oskolában, *mint* én.

a' fa *előbb* hoz Virágot, azután Gyümölsöt.

a' fa *előbb* hoz Virágot, *hogysem* Gyümölsöt.

a' siketnéma *előbb* tanul Betűket írni, *mint* kimondani.

mikor reggel felkelünk, *előbb* öltözködünk, mosdunk, és imádkozunk, *mint* eszünk.

15.

vagy — vagy; akár — akár.

te neked nem szabad henyélni, néked valamit tenni kelletik, te néked *vagy* írni *vagy* olvasni kelletik. Válaszsz most *vagy* Írást *vagy* Tanulást.

én

én inkább frok, mint tanúlok.

a' Koldúsnak *vagy* Pénzt *vagy* Kenyeret adunk, mit adsz te néki?

én a' Darab Kenyeremet adom néki.

a' Virágnak mindenféle Szine szokott lenni, *vagy* fehér, *vagy* veres, *vagy* kék, *vagy* sárga, *vagy* több Szine vagon.

16.

de, ellenben, viszont, viszontag.

ha sokat dolgozok, elfáradok, *de ellenben* jó ízűen esik nékem az Étél és a' Nyugodalom.

nékem sokat kell tanulnom és a' Fejemet törnöm; *de ellenben (viszont) (viszontag)* sokat is fogok tudni.

az Orvosság kedvetlen ízű, *de ellenben* meggyógyítja a' Beteget.

17.

azonban, azonközben, addig, azalatt, az alatt az idő alatt, — míg.

mi — Órátúl fogva — Óráig tanulunk az Oskolában

— Órátúl fogva — Óráig a' Szakátsné az Ételt főzi a' Konyhában.

mi — Órátúl fogva — Óráig tanulunk az Oskolában, és *azonban* a' Szakátsné az Ételt főzi a' Konyhában.

míg mi az Oskolában tanulunk, *addig* a' Szakátsné *az* Ételt főzi a' Konyhában.

én kezdek írni, és te egyszer'smind kezdel (kezdesz) olvasni, ha én megszünök írni, te is megszünsz olvasni.

mtg én írok, *addig* (azonban) (azonközben) (az alatt) (az alatt az Idő alatt) te olvasni fogsz.

addig, *mtg* én írok, te olvasni fogsz.

18.

altg — *mikor*, *midön*, *már*.

majd nem láttalak tégedet, *mikor* bėjöttem.

altg láttalak tégedet, *mikor* bėjöttem.

altg ül a' Lovas a' Lóvon, *már* szalad a'

Ló.

lefeküdni 's egyszer'smind elalúdni.

altg fekszel te le, *már* el is alszol.

19.

tsak, *tsupán*, *egyedül*.

menjeteK el innen, *tsak* egynek szabad a' Táblánál állani.

nékem nintsen sok Pénzem, nékem *tsak* — Krajtzárom vagyon a' Zsebemben.

mi már — Óráig vagyunk itten, mi *tsak* kevés ideig maradunk még itten.

az N-nek Atyja is Anyja is vagyon, de az N-nek *tsak* Atyja vagyon.

ne menjeteK még, *tsak* egy keveset varakoztatok még.

valljon, ha, e.

én megszámlállak benneteket, hogy tudjam, *valljon* itt vagytok *e* mindnyájan?

hadd lássam, a' mit írtál, *valljon* jó *e* vagy rossz?

eregy ki, és nézd meg, *valljon* vagyon *e* valaki az ajtón kívül?

néktek könyörögni, és kérdezni kelletik, *valljon* ki szabad *e* menni?

hanem, de.

ez a' Gyűrű nem arany, *hanem* tsak Réz-nem az N. *hanem* az N. menjen a' Táblához.

nem tsak, nem tsak egyedül — hanem, de.

te ne tsak egyél, és igyál itten, te mást is tselekedj: tanulj, és dolgozz.

te neked *nem tsak* egyedül enni és inni kelletik itt, *hanem* tanulni is, és dolgozni.

ti *nem tsak* olvasni, írni, és beszélni tanúltok ebben az Institutomban, *hanem* ti Mesterséget is tanúltok.

mind — mind; is — is.

az N. és az N. siketnéma.

mind az N. *mind* az N. siketnéma.

az N. *is* és az N. *is* siketnéma.

a' Tanító tanítja a' Gyermeket, és Leányokat;

a' Tanító tanítja *mind* a' Gyermeket, *mind* a' Leányokat.

a' Tanító a' Gyermeket *is*, és Leányokat *is* tanítja.

24.

se — *se*; *sem* — *sem*; *sem nem* — *sem nem*,
se — *se*.

én *nem* vagyok siketnéma; az N. *nem* siketnéma.

én *sem* vagyok siketnéma, az N. *sem* siketnéma.

sem én *sem* az N. *nem* siketnéma.

se én, *se* az N. *nem* siketnéma.

nekem nints Pénzem, neked sints Pénzed.

sem nekem nints Pénzem, *sem* neked nints Pénzed.

nekünk nintsen Pénzünk, *se* nekem, *se* neked.

25.

külömben, *mert külömben*, *máskülömben*, *másképpen*, *egyébképpen*, *másként*.

tanúlj szorgalmasan; mert hanem tanulsz, oztán semmit sem fogsz tudni.

tanúlj szorgalmasan; *mert* —

— *külömben* semmit sem fogsz tudni.

ne egyél sokat; mert ha sokat eszel, oztán megbetegszel.

ne egyél sokat: mert —
külömben megbetegszel.

26.

részszerént.

mi mindnyájan — ennyin vagyunk itten
az Oskolában.

mi *részszerént* Tanítók, *részszerént* Tanítványok, *részszerént* Férjfigyermekek, *részszerént* Leányok vagyunk az Oskolában.

ez a' Tábla nem egészen Fa.

ez a' Tábla *részszerént* Fábúl, *részszerént* Vasbúl, *részszerént* Vászomból vagyom.

27.

tudniillik, úgymint.

hét Nap vagyom egy Hétben, és ezeknek a' Nevei ezek: Vasárnap, Hétfő, Kedd, Szereda, Tsötörtök, Péntek, Szombat.

hét Nap vagyom egy Hétben, *tudniillik*: (úgymint): Vasárnap, Hétfő, Kedd, Szereda, v. Szerda, Tsötörtök, Péntek, Szombat.

mentől, mennél—annál; mennyivel—annyival.

ha meszsze megyek, elfáradok.

ha meszszebb megyek, jobban elfáradok.

mennél (mentől) meszszebb (tovább) megyek, annál jobban elfáradok.

ha

ha messze repül a' Madár, kitsiny leszs;
 ha messzebb repül a' Madár, hissebb
 leszs;

mennél messzebb repül a' Madár, *annál* hissebb leszs.

ha sokat tanúlsz, sokat fogsz tudni.

ha többet tanúlsz, többet fogsz tudni.

mennél többet tanúlsz, *annál* többet fogsz tudni.

a' *mennyivel* többet tanúlsz, *annyival* többet fogsz tudni.

29.

sött, inkább, sött inkább, annálinkább, sokkal inkább.

sokkal kevésbé, kevesebbé, annálkevésbbé.

te azt mondog, hogy még nints — Óra, *söttinkább* már — Óra vagyon.

ha az N. ezt emelheti, *annálinkább* emelheted te.

ha te ezt nem emelheted, *annál kevésbé* emelheti az N.

30.

mihelyt, mihelyest, mihént — azonnal, mindjárt.

a' midön ennyit-üt az Óra, egyszerre elfogunk menni.

mihelyt ennyit — üt az Óra, *azonnal* elfogunk menni.

a'

a' midőn, (a' hogy) felébredek reggel,
egyszerre fel is kelek.

mihelyt reggel felébredek, *azonnal* fel-
is kelek.

31.

*ugyan, ugyantsak, igaz ugyan, hogy — de,
de még is, de mindazonáltal.*

a' Nyár meleg, az igaz; de még is kel-
lemetes.

a' Nyár *ugyan (igaz ugyan hogy)* me-
leg; *de még is* kellemetes.

a' Tűz hasznos, az igaz; de káros és ár-
talmas is.

a' Tűz *ugyan csak* hasznos — *de árta-*
mas is.

32.

a' *hogy, valamint, a' miképpen — azonkép-*
pen, úgy.

a' *hogy* jelelek, *úgy* íráj.

a' *hogy* tudsz, *úgy* beszélj.

valamint mondtam, *úgy* tselekedj.

33.

*először, másodszor; 's, ú, t. tovább,
továbbá azután, ezután, ezen kívül, ezen-
felyül, utóljára, végre, végtére.*

egy Házinéphez tartoznak:

először az Atya,

másodszor az Anya,

har-

harmadszor a' Fiú,
 továbbá a' Leány,
 azután a' Nagyatya, Öregatya,
 ezenkívül a' Nagyanya, Öreganya,
 ezenfelyül az Unoka,
 végtére a' Szolga, és a' Szolgáló is.

A' Határozók egymással együvéfogalva.

a' hol	— ott	addig	— míg
a' honnan	— onnan	ott	— a' ol
a' honnét	— onnét	itt	— a' hol
a' hová	— oda	most	— midőn.
a' mivel	— azzal	tegnap	— midőn
a' mibe	— abba	jövendő-	
a' mire	— arra	ben	— a' midőn
a' miért	— azért	hol	— hol
a' miből	— abból	majd	— majd
a' mitől	— attól	ha	— tehát
a' mihez	— ahoz	hanem	— tehát
a' miáltal	— azáltal.	többször	— mint, mint
a' min	— azon		sem
a' mi alatt	— az alatt	ritkábban	— mint, mint-
a' hányszor	— annyiszor		sem
a' meddig	— addig		's, ú, t.

S e g í t ő I g e.

Foglaló Mód.

Jelenvaló Idő.

én legyek.
te légy v. legyél.
ő légyen.

mi legyünk.
ti legyetek.
ők legyenek.

Aligmúlt Idő.

én volnék.
te volnál.
ő volna.

mi volnánk.
ti volnatok.
ők volnának.

Egészzenmúlt Idő.

én voltam légyen.
te voltál légyen.
ő volt légyen.

mi voltunk legyen.
 ti voltatok legyen.
 ők voltak legyen.

Régen múlt Idő.

én voltam volna.
 te voltál volna.
 ő volt volna.

mi voltunk volna.
 ti voltatok volna.
 ők voltak volna.

Jövendő Idő.

én lejédek v. léenedek.
 te lejédesz v. léenedesz.
 ő lejénd v. léénd.

mi lejéndünk. v. lééndünk.
 ti lejéndetek. v. lééndetek.
 ők lejéndenek. v. lééndenek.

S e g í t ő I g e.

Foglaló Mód.

Jelenvaló Idő.

én legyek.
 te légy v. legyél.
 ő legyen.

mi legyünk.
 ti legyetek.
 ők legyenek.

Aligmúlt Idő.

én lennék.
 te lennél.
 ő lenne.

mi lennénk.
 ti lennétek.
 ők lennének.

Egészszennmúlt Idő.

én lettem légyen.
 te lettél légyen.
 ő lett légyen.

mi lettünk légyen.
 ti lettetek légyen.
 ők lettek légyen.

Régenmúlt Idő.

én lettem volna.
 te lettél volna.
 ő lett volna.

mi lettünk volna.
 ti lettetek volna.
 ők lettek volna.

Jövendő Idő.

én lejéndek.
te lejéndesz.
ő lejénd.

mi lejéndtünk.
ti lejéndetek.
ők lejéndenek.

I. P É L D A.

T s e l e k v ő I g e.

Foglaló Mód.

Jelentő Mód.

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én fogjak.	én fogjam.	én fogjalak.
te fogj.	te fogjad.	te fogjál.
ő fogjon.	ő fogja.	

mi fogjunk.	mi fogjuk.
ti fogjatok.	ti fogjátok.
ők fogjanak.	ők fogják.

Alig múlt Idő.

én fognék.	én fognám,	én fognálak.
te fognál.	te fognád.	te fognál.
ő fogna.	ő fogná.	

mi

mi fognánk. mi fognók.
 ti fognátok. ti fognátok.
 ők fognának, ők fognák.]

Egészszenneműlt Idő.

én fogtam légyen. én fogtam légyen. én fogta-
 lak légyen.
 te fogtál légyen. te fogtad légyen. te fogtál légyen,
 ő fogott légyen, ő fogta légyen.

mi fogtunk légyen. mi fogtuk légyen.
 ti fogtatok légyen. ti fogtátok légyen.
 ők fogtak v. fogta- ők fogták légyen.
 nak légyen,

Régen múlt Idő.

én fogtam volna. én fogtam volna. én fogta-
 lak volna,
 te fogtál volna. te fogtad volna. te fogtál
 volna,
 ő fogott volna. ő fogta volna.

mi fogtunk volna. mi fogtuk volna.
 ti fogtatok volna. ti fogtátok volna.
 ők fogtak volna. ők fogták volna.

Jövendő Idő.

én fogándok. én fogándom. én fogándalok,
 te fogándasz. te fogándod. te fogándol.
 ő fogánd. ő fogándja.

mi fogándunk. mi fogándjuk.
 ti fogándotok. ti fogándjátok.
 ők fogándanak. ők fogándják.

én fogandok. én fogandom. én fogandalok.
 te fogandasz. te fogandod. te fogandol.
 ő fogand. ő fogandja.

mi fogándunk. mi fogándjuk.
 ti fogándotok. ti fogándjátok.
 ők fogándanak. ők fogándják.

II. P É L D A.

Foglaló Mód.

Jelenvaló Idő.

Határozatlan. Határozó. Tsonka.

én kérjek. én kérjem. én kérjelek.
 te kérj. te kérjed. te kérjél.
 ő kérjen. ő kérje.

mi kérjünk. mi kérjük.
 ti kérjétek. ti kérjétek.
 ők kérjenek. ők kérjék.

Alig múlt Idő.

én kérnék. én kérném. én kérnélek.
 te kérnél. te kérnéd. te kérnél.
 ő kérne. ő kézné.

mi kéréndünk. mi kéréndjük.
 ti kéréndetek. ti kérénditek.
 ők kéréndenek. ők kéréndik.

én kérendek. én kérendem. én kérendelek.
 te kérendesz. te kérended. te kérendel.
 ő kérend. ő kérendi.

mi kéréndünk. mi kéréndjük.
 ti kéréndetek. ti kérénditek.
 ők kéréndenek. ők kéréndik.

I. P É L D A.

TEHETŐ TSELEKVŐ IGE.

Foglaló Mód.

Jelenvaló Idő.

Határozatlan. Határozó. Tsonka.
 én foghassak. én foghassam. én foghassalak.
 te foghassál. te foghassad. te foghassál.
 ő foghasson. ő foghassa.

mi foghassunk. mi foghassuk.
 ti foghassatok. ti foghassátok.
 ők foghassanak. ők foghassák.

Alig múlt Idő.

én foghatnék. én foghatnám. én foghatnálak.
 te foghatnál. te foghatnád. te foghatnál.
 ő foghatna. ő foghatná,

mi

mi foghatándunk. mi foghatándjuk.
 ti foghatándatok. ti foghatándjátok.
 ők foghatándanak. ők foghatándják.

II. P É L D A.

Foglaló Mód.

Jelenvaló Idő.

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én kérhessek.	én kérhessem.	én kérhesselek.
te kérhessél.	te kérhessed.	te kérhessél.
ő kérhessen,	ő kérhesse.	

mi kérhessünk. mi kérhessük.
 ti kérhessetek. ti kérhessétek.
 ők kérhessenek. ők kérhessék.

Aligmúlt Idő.

én kérhetnék.	én kérhetném.	én kérhetnélek.
te kérhetnél.	te kérhetnéd.	te kérhetnél.
ő kérhetne.	ő kérhetné.	

mi kérhetnénk. mi kérhetnénk.
 ti kérhetnétek. ti kérhetnétek.
 ők kérhetnének. ők kérhetnék.

Egész-

Egészen múlt Idő.

én kérhettem légyen. én kérhettem légyen. én
 kérhettelek légyen-
 te kérhettél légyen. te kérhetted légyen. te
 kérhettél légyen.
 ő kérhetett légyen. ő kérhette légyen.

mi kérhettünk légyen. mi kérhettük légyen.
 ti kérhettetek légyen. ti kérhettétek légyen.
 ők kérhettek v. kérhet- ők kérhették légyen.
 tenek légyen.

Régen múlt Idő.

én kérhettem volna. én kérhettem volna. én
 kérhettelek volna.
 te kérhettél volna, te kérhetted volna. te
 kérhettél volna.
 ő kérhetett volna. ő kérhette volna.

mi kérhettünk volna. mi kérhettük volna.
 ti kérhettetek volna. ti kérhettétek volna.
 ők kérhettek volna. ők kérték volna.

Jö-

Hosszas volna a' többi példának, az az azoknak az Igéknek foglaló Módját itten előadni, a' mellyek *szom, szem, és vam, vök*, Syllabával végződnek, sőt még jobb lészen a' Siketnémának megmagyarázni, hogy mind ezeknek mind pedig a' *Megyek és Jövök* foglaló Módjának Jelenvaló idejét a' Parantszó Mód szerént, az Aligmúlt Időt pedig a' határozatlanmódszerént elhagyván az *i* Betűt és hozzá ragasztván a' *nek* syllabát, hajtogatni szoktuk, Szükséges a' Tanítványt a' többi Péláknál is ugyan erre figyelmetessé tenni.

Jövendő Idő.

én kérhetédek.	én kérhetéendem.	én kérhetéendelek.
te kérhetéendesz.	te kérhetéended.	te kérhetéendel.
ő kérhetéend.	ő kérhetéendi.	
mi kérhetéendünk.	mi kérhetéendjünk.	
ti kérhetéendetek.	ti kérhetéenditek.	
ők kérhetéendenek.	ők kérhetéendik.	

TSELEKEDTETŐ IGÉK.

I.

*Foglaló Mód.**Jelenvaló Idő.*

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én irassak.	én irassam.	én irassalak.
te irassál.	te irassad.	te irassál.
ő irasson.	ő irassa.	

mi irassunk.	mi irassuk.
ti irassatok.	ti irassátok.
ők irassanak.	ők irassák.

Aligmúlt Idő.

én iratnék.	én iratnám.	én iratnálak.
te iratnál.	te iratnád.	te iratnál.
ő iratna.	ő iratná.	

mi iratándunk. mi iratándjuk.
 ti iratándotok. ti iratándjátok.
 ők iratándanak. ők iratándják.

II.

Foglaló. Mód.

Jelenvaló Idő.

<i>Határozatlan.</i>	<i>Határozó.</i>	<i>Tsonka.</i>
én kéressek.	én kéressesem.	én kéresselek.
te kéressél.	te kéressed.	te kéressél.
ő kéressen.	ő kéresse.	

mi kéressünk.	mi kéressük.
ti kéressetek.	ti kéressétek.
ők kéressenek.	ők kéressék.

Alig múlt Idő.

én kéretnék.	én kéretném.	én kéretnélek.
te kéretnél.	te kéretnéd.	te kéretnél.
ő kéretne.	ő kéretné.	
mi kéretnénk.	mi kéretnénk.	
ti kéretnétek.	ti kéretnétek.	
ők kéretnének.	ők kéretnék.	

Egészszeműlt Idő.

én kérettem légyen.	én kérettem légyen.	én kérettelek légyen.
te kérettél légyen.	te kéretted légyen.	te kérettél légyen.
ő kéretett légyen.	ő kérettelégyen.	

mi-

mi kérettünk legyen.
 ti kérettetek legyen.
 ők kérettek legyen.

mi kérettük legyen.
 ti kérettétek legyen.
 ők kérették legyen.

Régenmúlt Idő.

én kérettem volna.

én kérettem volna. én
 kérettelek volna.

te kérettél volna.

te kéretted volna. te
 kérettél volna.

ő kéretett volna.

ő kérette volna.

mi kérettünk volna.

mi kérettük volna.

ti kérettetek volna.

ti kérettétek volna.

ők kérettek volna.

ők kérették volna.

Jövendő Idő.

én kéretédek.

én kéretédem.

én kére-
 téndlek.

te kéretédesz.

te kéretéded.

te kére-
 téndel.

ő kéreténd.

ő kéreténdi.

mi kéreténdünk.

mi kéreténdjük.

ti kéreténdetek.

ti kéreténditek.

ők kéreténdenek.

ők kéreténdik.

SZENVEDŐ IGÉK.

I.

*Foglaló Mód.**Ielenváló Idő.**Határozatlan.*

én irattassak.
te irattassál.
ő irattasson.

Határozó.

én irattassam;
— —
ő irattassék.

mi irattassunk.
ti irattassatok.
ők irattassanak.

Alig múlt Idő.

én irattatnék.
te irattatnál.
ő irattatna.

én irattatnám.
— —
ő irattatnék.

mi irattatnánk.
ti irattatnátok.
ők irattatnának.

Egészzen múlt Idő.

én irattattam légyen.
te irattattál légyen.
ő irattatott légyen.

C

mi

mi irattattunk légyen.
 ti irattattatok légyen.
 ők irattattak légyen.   ők irattattanak légyen.

Régen múlt Idő.

én irattattam volna.
 te irattattál volna.
 ő irattatott volna.

mi irattattunk volna.
 ti irattattatok volna.
 ők irattattak volna.   ők irattattanak volna.

Jövendő Idő.

én irattattándok.   én irattatándom.
 te irattatándasz. vagy   te irattandol.
 ő irattatánd.

mi irattatándunk.
 ti irattatándotok.
 ők irattatándanak.

II.

Foglaló Mód.

Jelenvaló Idő.

én kérettesek.   én kérettesem.
 te kérettesél.   — — —
 ő kérettessen.   ő kérettessék.

mi

mi kérettessünk.
 ti kérettessetek.
 ők kérettessenek.

Aligmúlt Idő.

én kérettetnék.	én kérettetném.
te kérettetnél.	— —
ő kérettetne.	ő kérettetnék.

mi kérettetnénk.
 ti kérettetnétek.
 ők kérettetnének.

Egészszemúlt Idő.

én kerettettem légyen.
 te kerettettél légyen.
 ő kerettetett légyen.

mi kerettettünk légyen.
 ti kerettettetek légyen.
 ők kerettettek légyen. ők kerettettének légyen.

Régenmúlt Idő.

én kerettettem volna.
 te kerettettél volna.
 ő kerettetett volna.

mi kerettettünk volna.
 ti kerettettetek volna.
 ők kerettettek volna. ők kerettettének volna.

Jövendő Idő.

én kértteténdek.   én kértteténdem.
 te kérttetéendesz.   vagy kérttetéendel.
 ő kértteténd.

mi kértteténdünk,
 ti kértteténdetek.
 ők kértteténdenek.

III.

*Foglaló Mód.**Jelenvaló Idő.*

én írodjam.
 te írodjál.
 ő írodjon.
 v. írodjék.

én kérődjem
 te kérődjél.
 ő kérődjön.
 vagy kérődjék.

mi írodjunk.
 ti írodjatok.
 ők írodjanak.

mi kérődjünk.
 ti kérődjetek.
 ők kérődjenek.

Aligmúlt Idő.

én íródnám.
 te íródnál.
 ő íródna.
 v. íródnék.

én kérődném.
 te kérődnél.
 ő kérődne.
 vagy kérődnék.

mi íródnánk.
 ti íródnátok.
 ők íródnának.

mi kérődnénk.
 ti kérődnétek.
 ők kérődnének.

Egész-

Egészzen múlt Idő.

én íródtam légyen.	én kérődtem légyen.
te íródtál légyen.	te kérődtél légyen.
ő íródott légyen.	ő kérődött légyen.
mi íródtunk légyen.	mi kérődtünk légyen.
ti íródtatok légyen.	ti kérődtetek légyen.
ők íródtak légyen.	ők kérődtek légyen.
v. íródtanak légyen.	v. kérődtenek légyen.

Régen múlt Idő.

én íródtam volna.	én kérődtem volna.
te íródtál volna.	te kérődtél volna.
ő íródott volna.	ő kérődött volna.
mi íródtunk volna.	mi kérődtünk volna.
ti íródtatok volna.	ti kérődtetek volna.
ők íródtak volna.	ők kérődtek volna.
v. íródtanak volna.	v. kérődtenek volna.

Jövendő Idő.

én íródándom.	én kérődéndem.
te íródándol.	te kérődéndel.
ő íródándik.	ő kérődéndik.
mi íródándunk.	mi kérődéndünk.
ti íródándotok.	ti kérődéndetek.
ők íródándanak.	ők kérődéndenek.

A FOGYALÓ MÓD.

Aligmúlt Idejének Magyarzatja.

PÉLDÁKKAL.

{ én akarok írni, — ha Krétám vagyok; }
 { de nem írok, — }
 { en nem írhatok; — mert nékem nintsen }
 Krétám.

rövideden.

én írnék, ha nékem Krétám volna.

{ ha nem vagy siket, — t-hát beszélsz; }
 { de te siket vagy: — azért nem beszélsz. }

rövideden.

ha te siket nem volnál, tehát beszélhetnél.

{ ha néked sok Pénzed vagyok, — szép Ru- }
 { hát tsináltatsz magadnak, }
 { de néked nintsen Pénzed: — azért nem }
 { is tsináltatsz ma- }
 { gadnak szép Ruhát. }

rövideden.

ha sok Pénzed volna, szép Ruhát tsináltatnál magadnak.

{ ha most — Óra vagyok, — tehát kime- }
 { gyünk az Oskolából; }
 de

{ de még nintsen — Óra: — azért nem is }
 megyünk ki az Oskolából. }

rövideden.

ha most — Óra volna, tehát kimennénk az
 Oskolából.

{ ha hideg vagyon, — bé kell fűteni ; }
 de most nints hideg: — azért nem is kell }
 befűteni. }

rövideden.

ha most hideg volna, bé kellene fűteni.

A' Regenmúlt Idő.

{ ha te nem voltál siket, — tehát beszéllé- }
 ni tanúltál ; }
 de te siket voltál: — azért nem is tanul- }
 tál te beszélleni. }

rövideden.

ha te siket nem voltál volna, tehát beszélleni
 tanúltál volna.

{ ha te beteg voltál; — tehát neked bé }
 kelletett venni; }
 de te nem voltál beteg: — azért nem is kelle- }
 tett néked bévenni. }

rövideden.

ha te beteg voltál volna, tehát békelletett vol-
 na neked venni.

ha

én kételkedek, hogy úgy volt légyen e,
a' mint te mondd.

én tanátslom, hogy vizsgálj meg még egyszer a' Munkádat, hogy abban ne Hiba legyen, és hogy nekem Örömet vagy örömet szerezzel.

Közbevetők.

Örvendezők: *ihh, ih, be, hujj! happ! hopp! uju! utszu!*

ihh! de tetszik nekem ez a' Kép.

happ! hopp! holnap Innep lészen, majd sétálunk, majd játszunk, Petsenyét eszünk, és Sert; vagy Bort iszunk.

Nevetők: *ha ha ha! he he he! hi hi hi! hu hu hu!*

Tsudálkozók: *ejnye! nini! be szép! be! de! vajmi! melly! mitsoda! soha! bizony! sohabizony!*

nini! mit látok!, ennye! dé meszsze lehet látni a' Perspektivumon vagy a' meszsze mutató (meszsze látó) Tsön; sohabizony nem gondoltam volna.

Irtód-

Magyarázza meg a' Tanító a' Gyermekeknek, hogy ezeken az Együvéfoglalók után *hogy, hogyan, nehogy, vajjon?* tsak akkor vagy többnyire tsak akkor élünk a' foglaló Módd l, hogy ha az előtte való mondás vagy akaratot, vagy Kérést, vagy Gondolatot, Itéletet, Vélekedést, Kivánságot, Kételkedést, avagy Tanátsadást foglal magában.

Irtódzók: *á! aha! jujj! pi! piha! ehe!*
 jujj! én Szélvészben vagy Forgószélben
 nem akarnék a' Vízen járni. piha! nem is
 akarok róla gondolkodni. jujj! en béhunyom
 a' Szememet, ha valami szerentsétlenséget látok.

Panazslók: *oh! jaj! ohjaj! kár! be
 kár.*

ohjaj! de nagy Szerentsétlenség, ha az
 Ember nem lát.

Hívók: *hej! húja!*

hej! hallode! jössz te ide.

húja! ály meg, megály!

Halgatódzók: *pszt! tsitt! lassan! tsen-
 desen! hallod!*

pszt! tsendesen legyetek, mert nékem úgy
 tetszik, hogy valaki jön.

tsitt! hadd halljam, hányat üt az Óra.

Óhajtók: *óhha! bár! bártsak! vajha!
 ejha!*

én szeretném, bártsak valamennyien tud-
 nátok szólni. iparkodjatok, az is meglesz.
 óha! most a' Szülőimet láthatnám.

Biztatók: *nosza! noszarajta! rajta! utszu-
 rajta! neki! neki no! noszaneki! notsak!
 frissen!*

nosza rajta! tanuljatok; notsak! ne késse-
 tek; nekino! dolgozzatok; utszurajta tántzol-
 jatok.

Mutatók: *ne! lám! ni! lásd!*

ne! ni! lásd! itt vagyok a' Hiba; lám!
mondottam, hogy nem jó van, a' mit irtál.

Kinálók: *ne! netek! nesze! nesztek!
netsak!*

ne! vedd el; nesze! netsak! tartsd.

Ellenkezők: *éjj! ehe! aha! nézd!*

éjj! hagyj békét; aha! eredj innen; nézd!
mitsoda mérges.

Elűzők: *félre! tovább! lódulj! félre! hadd
menjek a' Táblához; lóduly! mit akarsz?*

A Z

EGYIK IGÉNEK A' MÁSIK HATÁROZATLAN MÓDBANLÉVŐ IGÉVEL VALÓ ÖSZVEKÖTTETÉSE, VAGY EGYBESZERKEZTETÉSE.

adni. én adok néked enni és inni.

akarni: én akarok, te akarsz, ő akar írni.

általlani: én általlok a' Szemedbe nézni.

átallani:

bánni: én bánom ezt vagy azt néked adni.

bátorkodni: én bátorkodok a' Vizen járni.

felejteti:

elfelejteti: én elfejtettem ezt vagy azt mondani, jelelni.

félni: én félek Puskát Kezembe venni.

győzni: én győzök utánnad menni.

hagyni: én nem hagylak játszani hanem tanulni.

hallani: én hallok zörögni, harangozni, beszélni.

illeni: nem illik a' Szobában a' Kalapot fenn tartani.

iparkodni: én iparkodok sokat tanulni, és magamat jól viselni.

jönni: én jöttem titeket tanítani, vagy én jöttem, hogy titeket tanítsalak, és ti jöttetek tanulni, vagy ti jöttetek, hogy tanuljatok.

kéredzeni: te kéredzel kimenni.

kés-

késni : ne késsél korán felkelni, és az Oskolába menni.

készülni : én készülök elmenni.

kivánni : én kívánok itt maradni; ti kívántok sokat tanulni.

küldeni : én küldelek tégedet dolgozni.

látni : én látlak játszani; én látok villámlani.

méltóztatni : egynehány Úrak méltóztattak ide jönni és titeket meglátogatni.

merészlni :

merni : csak a' rossz Gyermekek mer a' Tanító Akaratja ellen tselekedni.

sajnálni : a' jó Gyermekek sajnálja a' Tanítóját megbántani, megharagítani.

szándékozni : én szándékozok holnap — Óraker felkelni, vagy még ma ennyit írni és tanulni.

szégyenleni : én szégyenlem magamat, te szégyenled magadat, ő szégyenli magát rongyosan járni.

szeretni : én szeretek sétálni, játszani, de tanulni is szeretek.

találni : én találtam mondani, kérdeni.

tanítani : én tanítlak titeket írni, 's beszélni.

tanulni : ti tanultok írni 's beszélni.

tudni : én tudok szólani, 's, ú, t.

szökni : ti szoktok minden nap 11 Óraker ebédelni.

Az egyik Igének a' másik Igével hogy Együvéfoglató által való Egybeszerkeztetése.

én adok Pénzt, hogy Papiroost vegyél.

én akarom, hogy írjál.

én bánom, hogy Pénzt adtam néked.
 én félek, hogy beteg leszek v. megbetegszek.
 én iparkodok, hogy sokat tudjak.
 én jövök, hogy tanítsalak beneteket.
 én kívánom, hogy el ne felejtsetek azt, a' mire
 tanítottalak.
 én elküldlek tégedet, hogy Vizet hozzál.
 én látom, hogy jól viseled magadat.
 én sajnálom, hogy hamarább el nem jöhettem.
 én szeretem, hogy érted, a' mit magyaráztam.
 én tudom, hogy van Pénzed vagy nintszen Pén-
 zed.

A' vagyon. Segítő Ige Elrendeléséről.

ki? mi?

hol?

kié? mié?

kinek vagyon? minek vagyon?

kinek? minek?

1.

én nagy vagyok, te kicsiny vagy, ő kicsiny.
 mi nagyok vagyunk, ti kicsinyek vagytok, ők
 kicsinyek.

2. én

A' *hogy* Együvéfogalónak Értelmét már megtanúlhatta a' Gyermekek, a' hol az Együvéfogalókról Szó volt. De még is nem árt azt ismét előhozni; mivel igen bőven élünk véle, és azért szükséges, hogy azt jól megfogja a' Gyermekek.

Inkább elkerüljük a' határozó és határozatlan Igével való Élésnek bővebb magyarázatját: mivel arról a' második Részben úgy is már Szó volt. és azt a' Gyermekek inkább Gyakorlástól mintsem sokféle Reguláktól, mellyek azonkívül számosan előfordúlnak, meg tanulhatják.

2.

én itt vagyok az Oskolában, én nem vagyok a' Templomban.

te itt vagy az Oskolában, te nem vagy a' Templomban.

ő itt vagyon az Oskolában, ő nints a' Templomban.

mi itt vagyunk az Oskolában, mi nem vagyunk a' Templomban.

ti itt vagytok az Oskolában, ti nem vagytok a' Templomban.

ők itt vannak az Oskolában, ők nintsenek a' Templomban,

3.

ez az én Kalapom, ez a' te Kalapod, ez az ő Kalapja.

ez a' mi Táblánk, ez a' ti Táblátok, ez az ő Táblájok.

ez az én Kalapom vólt, vagy fog lenni. 's, ú, t.

ez a' mi Táblánk volt vagy fog lenni. 's, ú, t.

ez a' Kalap az N-é; ez az N-nek a' Kalapja; ez az N. Kalapjának a' Bélése. 's, ú, t.

4.

Mivel a' Siketnémáknak Szóval meg nem lehet magyarázni, hogy hányféle Módon élünk a' Segítő Igével, az az, hogy mit térsen valamiről valamit állítani, mit térsen általjában való lételt, vagy helyben való lételt, és mit valaminek Bírását, vagy Tulajdonítást jelenteni: azért szükséges, hogy a' fent kilette Kérdéseket egymástól különböztetni tanulja: mert a' szerint leghamarább; és legvilágosabban lehet őket tanúgatni.

4.

nékem vagyon Kalapom, néked vagyon Kalapod, néki vagyon Kalapja.

nékünk vagyon Táblánk, néktek vagyon Táblátok, nékik vagyon Táblájok.

nékem nints Kalapom, néked nints Kalapod, néki nintsen Kalapja.

nékünk nintsen Táblánk, néktek nintsen Táblátok, nékik nintsen Táblájok.

5.

nékem, néked, néki, nekünk, néktek, nékik szükséges tanulni.

nékem, néked, néki, nekünk, néktek, nékik szükséges volt 's lészen tanulni.

nehéz volt néked tanulni, de most könnyű és ezután még könnyebb lészen néked tanulni.

jó ez nékem; jó volt ez nékem, jó lészen ez nékem, néked, néki. 's, ú, t.

Az Igének a' Magábanérthetővel való Egyeszerkeztetése.

3. Ejtéssel.

ártani.

esedezni.

irgalmazni.

kedveskedni.

kedvezni.

kegyelmezni.

könyörgeni.

látszani.

nekimenni.

örülni.

panaszkodni.

panaszolkodni.

szolgálni.

tetszeni.

véteni.

3. és 4. Ejtéssel.

adni.	hirdetni.	küldeni.
ajándékozni.	hozni.	magyarázni.
ajánlani.	irigyleni.	mondani.
áldozni.	izenni.	mutatni.
botsátani.	javasolni.	nyújtani.
ellenzeni.	jelenteni.	osztogatni.
engedni.	írni.	prédikálni.
erányozni.	jövendőlni.	tanátsolni.
fizetni.	képzelné.	tiltani.
fogadni.	kivánni.	tulajdonítani.
gyónni.	köszönni.	

4. E j t é s s e l.

akasztani.	aratni.	betsteleníteni.
áldani.	áztatni.	betsúkní.
álmódní.	bántani.	betsúlní.
altatni.	bátorítani.	bírni.
ámitani.	bélelní.	bizonyítni.
apritni. }	bérelní. }	biztatni.
aprózni. }	bérlelní. }	bolygatni.
	D	bon-

Nem lehet a' Siketnémának általiában megmagyarázni, hogy azok az Igék, a' mellyekkel valaminek valamit tulajdonítunk, a' harmadik Ejtést, a' többi tselekvő tselekedhető és gyakorló Igék pedig a' negyedig Ejtést kívánják. O tsak úgy kezd ezekkel az Ejtésekkel igazán élni, valámint a' szóllani kezdő Gyermekek. Azért tehát szükséges, hogy az Igék, az Esetek szerént, a' mellyet kívánnak, felosztódjanak 's ide leíródjának. E' szerént a' Gyermekek a' magános Gyakorlásaiban is igen sokat segíthet magán.

bontani.
 boszszantani.
 bötsülni.
 bővítai.
 búsitani.
 büdösíteni.
 büntetni.
 dagasztani.
 darabolni.
 darálni.
 dítserni.
 dohni.
 dorgálni.
 döfni.
 dönteni.
 dörgölni.
 düteni.
 ébreszteni.
 égetni.
 egyelíteni.
 egyenesíteni.
 egyengetni.
 egyesíteni.
 ejteni.
 ékesíteni.
 élesíteni.
 eleveníteni.
 elfelejtteni.
 eltenni.
 emelni.
 emészteni.
 említeni.
 emlegetni.
 engesztelni.

enni.
 enyhíteni.
 enyvezni.
 építeni.
 érdemlenni.
 ereszteni.
 érezni.
 érni.
 erőltetni.
 érteni.
 esmérni.
 észrevenni.
 étetni.
 falni.
 fárasztani.
 faragni.
 fatsarni.
 feddeni.
 fedni }
 fedezni. }
 fejelni.
 fejeírtai.
 fejteni. }
 fejtegetni. }
 fektetni.
 felejtteni.
 felköltetni.
 félteni.
 fenni.
 fenyegetni.
 fenytetni.
 fereszteni. }
 förösztetni. }
 festeni.

fésűlni.
 fesztetni.
 fetskendeni.
 fetskendezni.
 fogni.
 fogyasztani.
 fojtani.
 földani. }
 foltozni. }
 folytatni.
 fonni.
 fontolai.
 fordítai.
 forgatni.
 formálni.
 forralni.
 forrázni.
 fosztai.
 főzni.
 fújni.
 függeszteni.
 füstölni.
 fütteni.
 füzni.
 gázolni.
 gereblyélai.
 gombolai.
 gondolai.
 gyakorlani.
 gyalázai.
 gyalúlni.
 gyógyítai.
 győzni.

gyűj-

gyűjtani.
 gyűjteni.
 gyűlölni.
 habarni.
 háborítani.
 hagyni.
 hajgálni.
 hajítani.
 hajítani.
 halgatni.
 hallani.
 háyni.
 harapítani.
 harapni.
 hasítani.
 használni.
 háározni.
 hegyezni.
 héjazni.
 hengeríteni.
 elhibazni.
 hinni.
 hinteni.
 hirdetni.
 hívni.
 hordani.
 hozni.
 húzni.
 hűteni.
 igazgatni.
 igazítani.
 ijeszteti.
 illetni.

imádni.
 indítani.
 ingerleni.
 inni.
 inteni.
 írni.
 irtani.
 ismérni.
 itelni.
 izlelni.
 izzasztani.
 jegyezni.
 jobbitani.
 jutalmazni.
 kaparni.
 kapni.
 kedvelleni.
 kefelni.
 kenni.
 kénszeríteni.
 kényteleníteni.
 kérdeni. }
 kérdezni }
 keresni.
 keresztelni.
 keríteni.
 kérni.
 kerülni.
 készíteni.
 kijozni.
 kitalálni.
 koldúlni.
 kongatni.

koptatni.
 kopogatni.
 koppasztani.
 kóstolni.
 kötzogni.
 körmölni.
 köszönteni.
 köszörűlni.
 kötni. }
 kötözni. }
 követni.
 lankasztani.
 lapítani.
 látni.
 látogatni.
 legeltetni.
 lelteni.
 lesni.
 lopni.
 lótsolni.
 löni.
 lyukasztatni.
 marasztani.
 markolni.
 mártani.
 másolni.
 melegíteni.
 mérni.
 metszeni.
 metélteni.
 morzsolni.
 mosdani.
 mosni.

mosogatni.
 motskolni.
 nagyítani.
 nagyobbítani.
 nevelni.
 nevetni.
 nevezni.
 nézni.
 nyálazni.
 nyalni.
 nyelni.
 nyergelni.
 nyerni.
 nyesni.
 nyilatkozni.
 nyírni.
 nyitni.
 nyomni.
 nyomogatni.
 nyomtatni.
 óhajtani.
 okolni. }
 okozni. }
 oktatni.
 okádni.
 oldani.
 oltalmazni.
 oltani.
 olvasni.
 olvasztani.
 orvosolni.
 oszlatni.
 osztani.

öblíteni.
 öklözni.
 ölelni.
 ölni.
 ölteni.
 öltözni.
 önteni. }
 öntözni. }
 öregbiteni.
 örízni.
 örlni.
 ösztönözni.
 pallérozni.
 pátzolni.
 pazalni.
 pengetni.
 perdíteni.
 petsételni.
 períteni.
 piszkálni.
 piszkolni.
 plántálni.
 pofozni.
 pótolni.
 prédálni.
 prémezni.
 próbálni.
 pusztítani.
 rabolni.
 ragadni.
 rágalmazni.
 ragasztani.
 rágni.

rajzolni.
 rakni.
 rántani.
 rebesgetni.
 rejteni.
 rekeszteni.
 reményleni.
 rémiteni.
 rendelni.
 repeszteni.
 részegíteni.
 reszelni.
 riszálni.
 ritkítani.
 róni.
 rontani.
 rostálni.
 rúgni.
 ruházni.
 sajnálni.
 sajtolni.
 sanyargatni.
 seperni.
 serkenteni.
 sérteni.
 siratni.
 sodorni.
 sózni.
 sülni.
 sürgetni.
 szabadítani.
 szaggatni.
 szagolni.

szám-

számlálni.
 szánni.
 szántani.
 zzedni.
 szegezni.
 szegni.
 szégyenleni.
 szelni.
 szemlélni.
 szennyezni.
 szentelni.
 szenvedni.
 szeretni.
 szerezni.
 szidni.
 szívni.
 szopni.
 szoritani.
 szorongatni.
 szórnai.
 szúrni.
 szűlni.
 szűrni.
 tagadni.
 tágitani.
 takarni.
 találni.
 támasztani.
 tanítani.
 tapasztalni.
 tapasztani.
 tapintani. }
 tapogatni. }

táplálni.
 tartani.
 taszítani.
 tátani.
 tekerni.
 temetni.
 tenni.
 tépni.
 teremteni.
 terhelni.
 teríteni.
 téríteni.
 terjeszteni.
 tetézni.
 tiporni.
 tisztelni.
 tisztítani.
 titkolni.
 tojni.
 toldani.
 tolni.
 tölteni.
 tömni.
 törni.
 törülni.
 tsalni.
 tsapni.
 tsatolni.
 tsavarni.
 tselekedni.
 tserélai.
 tsiklándozni.
 tsinálni.

tsipni.
 tsókolni.
 tsóválai.
 tsudálni.
 tsúfolni.
 tudni.
 türni.
 ünai.
 utálni.
 ültetni.
 ütai.
 üzai.
 vadászai.
 vádolai.
 vágai.
 vakarni.
 választai.
 vállalai.
 vallai.
 válogatai.
 váltai.
 várni.
 varnai.
 védelmezai.
 végezai.
 vegyítai.
 vélni.
 venni.
 verni.
 vésai.
 vesztai.
 vetai.
 ezetni.

vigasztalni.	visgálni.	zaklatni.
vinni.	vonni.	zavarni.
viselni.	zabolázni.	zúzni.

Elölutóljáróval.

agyardkodni. ra. re.	félni. tól. től.
akadni. n. on. ön. ha.	figyelmezni. ra. re.
be. ban. ben. ra. re.	folyamodni. hoz. hez.
alkalmaztatni. hoz. hez.	haragudni. ra. re.
ra. re.	gondolkodni.ról.ről.
alkudni. ra. re.	kételkedni. n.on.ön.ról.
álmélkodni. n. on. ön.	ről.
bámúlni. n. on. ön.	könyörülni. ra. re.
ra. re.	kötekedni. val. vel.
bánkodni. n. on. ön.	múlatni. val. vel.
boszszaankodni. n.on.ön.	neheztelni. ra. re.
{ bajlódni.	{ osztozni. val. vel.
{ bajoskodni. val. vel.	{ osztozkodni. egymás-
beszéli. val. vel.	között.
birkozni. val. vel.	{ perelni.
bizni. ba. be.	{ perlekedni. val. vel.
dicsékedni. val. vel.	ragaszkodni. hoz. hez.
egyezni. val. vel.	riasztani. ra. re.
ellenkezni. val. vel.	segíteni. n. on. ön. raj-
emlékezni. ra. re.ról.	ta,
ról.	szokni. hoz. hez.
enyelgni. val. vel.	szóllani. hoz. hez.
érkezni. ra. re. hoz. hez.	társalkodni.
értekezni. val. vel.	tsudálkozni. n. on. ön.
esmérkedni. val. vel.	tréfálni. val. vel.
felejtkezni.ról.ról.	údorodni. tól. től.
	üt-

titközni. val. vel.		verekedni.
válni. ra. re.		veszekedni. val. vel.

Az Igének az Elölutóljárókkal való Egybeszerkeztetése.

Erre a' Kérdésre hol ?

nál, nél; n, on, en, ön; n-felül; után; megett; ban, ben; n-kivül; mellett; alatt; előtt; között; körül; n-innen; n-túl.

Erre a' Kérdésre honnan? honnét?

ból, ből; alól; megül; közül; tól, től, ról; ről.

Erre a' Kérdésre hová?

ellen; nak, nek; után, megé; hoz, hez; közé; elejébe, elejbe, eleibe; fölé, fölibe; ba, be; mellé; alá; ra, re; ig.

Az

Hogyan kellessék a' tselekvő Igékből közép Igéket formálni, azt, és hogy ugyan ezek közép Igék tsupán csak az első Ejtést kívánják, valamint: melegíteni, melegedni; pirítani, pirúlni; 's, ú, t. a' Tanító a' Táblán is megmagyarázhatja. A' fenn kitett tselekvő Igék között elegendő Példákat találhat. Vagynak ugyan még több Igék is, a' mellyek csak az első Ejtéssel és Elölutóljáróval szoktak előfordúlni, de, minthogy könnyebb értelműek, azért itten elkerüljük.

Az Árat és Időtájt jelentő Szavaknak Ragasztékjai.

hogya? melly áron?

on, en, ért.

egy Krajtzáron egy Almát, egy Garason három Almát lehet venni.

egy Forinton sokat lehet venni.

a' Kotsis vagy Szekeres sok Forintokért hozza nekünk a' Jósszágot.

mikor?

ban, ben; en, on; kor.

ebben az Órában, egy Óraker.

ezen a' Napon, mai Napon, mai Nap.

tegnapi Napon, holnapi Napon; múlt Napokban.

Van-

Nem külömben hogyan kellessék az Előljárákkal élni, azt a' második Részben Példákkal bőven előadtuk. Tsak azért következnek itt is mindjárt az Ejtések után, mivel a' Magábanérthetőt az Igével Ejtések gyanánt szerkeztetik. Onnét is vagyon, hogy a' Deák az Ablativust az Ejtésekhez számlálta. De lehetne Ablativus Illativus és Sublativus is. Igaz ugyan, hogy a' Deákban némelly Előljárok vannak, mellyek különös Ejtést kívánnak, valamint; ab hoc sermone; de úgy is lehet mondani: cum hoc sermone, de hoc sermone, sub hoc sermone.

Melley Előlutóljárókat ragasztunk a' Városok és Helységek neveihez erre a' Kérdésre hol? honnét? hová? azt a' Tanító a' Táblán is megmagyarázhatja, és tsak ugyan Gyakorlásból inkább megtanúlhatja a' Gyermekek, mintsem hogy mi valamennyi Városokat és Helységeket itten előszámlálhatnánk.

Vasárnap, Vasárnapon; Hétfőn, Kedden, Szerdán, Tsötörtökön, Pénteken, Szombaton: ezen a' Héten, ebben a' Hétben; múlt Héten múlt Hétben; jövő Héten, jövő Hétben. ebben a' Hónapban; múlt Hónapban; jövő Hónapban.

ebben az Esztendőben; múlt Esztendőben; jövő Esztendőben.

Gyermekkoromban, Gyermekkorodban, Gyermekkorában; Ifjúságomban, Ifjúságodban, Ifjúságában, Legénykoromban, Legénykorodban, Legénykorában; Emberkoromban, Emberkorodban, Emberkorában; Vénségemben, Vénségedben, Vénségében.

Husvétkor, Pünkösdkor, Úrnapján, Karátsonkor, Aratáskor; Tavaszkor, Tavaszra; Kikeletkor; Nyáron, Nyárban, Nyárra; Oszkor; Télen, Télben, Télre.

Ebédkor; Éjfélkor, Éjféltájban; Nappal, Reggel, Estve, Éjjel, Éjtszakára, Viradtára. ebben az Időben, mostani Időben, múlt Időben, jövő Időben.

*A' való Ségítő Igének Részesülőjével való
Élés.*

honnan való?

az egyik Szekszárdról, a' másik Budáról,
a' harmadik Pestről, a' negyedik Posonyból,
az

Felleyebb már ki vagon téve, hogy melly Kérdésre mellyik Előutóljáróval éljünk. A' való Részesülő hasonló Kérdésekre ugyan azon Előutóljárókat kívánja. Azért tehát csak oda igazítsa Tanítványát a' Tanító.

az ötödik Győrből, a' hatodik Kassáról, a' hetedik Ketskémétről, a' nyóltzadik Bajáról való. 's, ú, t.

mi mindnyájan Magyar Országból valók vagyunk. ez innén való, az onnan való, valahonnan való, akárhonnan való, sehonnansévaló. 's, ú, t.

az Atyámtól való Levél nékem nagy Örömet szerzett.

te a' Siketnémák közül való vagy. 's, ú, t.

· hová való?

a' Tábla az Oskolába való; az imádságos Könyv a' Templomba való.

a' holt Ember a' Földbe való, a' Föld alá való.

a' Ténta, Pápiros, és Toll az Iráshoz való. ez ide való, az oda való, amaz amoda való. 's, ú, t.

mire való.

a' Kalap Főre való, a' Kendő Nyakra való, a' Tsizma Lábunkra való.

a' Paszamánt Mentére való; a' Bokréta Kalapra való.

ez erre való, az arra való, amaz amarra való.

minek való? mire való?

a' bátor Ember Katonának való; a' jámbor és jólelkű Ember Papnak való; a' tudós Ember Tanítónak való; ti közületek az egyik Var-

Vargának való; a' másik Szabónak való, a' harmadik Könyvnyomtatónak való, a' negyedik Képirónak való. 's, ú, t.

ez ennek való, az annak való, amaz amannak való.

a' Bor inni való vagy Ivásra való; a' Kenyér enni való, vagy Evésre való; a' Virág szagolni való, vagy szaglásra való. 's, ú, t.

Némelly Mássalérthetők, mellyek a' Magábanérthetőkkel Elölutóljárók által egybeszerkeztetődnek.

adós. val. vel.	félénk. ra, re.
alkalmatos.	ban, ben.
alkalmatlan. ra, re.	gyanús. ról,ról.
ártalmas.	gyenge. ra, re.
ártatlan. ban, ben.	hamis. ban, ben.
bátor.	hasonló. hoz, hez.
bátortalan. ban, ben.	hiv.
	ra, re. hűséges.
békességes.	hűségtelen. hoz, hez.
békességstűrő.	idegen. tól, től.
békételen. ban, ben.	illendő.
bűnös.	illetlen. hoz, hez.
büntelen. ban, ben.	ra, re.
érdemes.	igaz. ban, ben.
érdemetlen. ra, re.	hoz, hez.
érett.	jókedvű. ban, ben.
érettlen. tól, től.	ra, re.
egyenlő. val, vel.	kedvetlen. ban, ben.
erőtlen. ra, re.	ra, re.
	kész,

kész, ra, re.	szabad. tól, től.
közel. hoz, hez. nál,	szemérmes.
nél.	szemérmetes.
méltó.	szemtelen. ban, ben.
méltatlan. ra, re.	ra, re.
megelégedett. val, vel.	szomorú. ban, ben.
meszsze. tól, től.	tele. val, vel.
merész. ban, ben.	termékeny. tól, től.
ra, re.	távúl. tól, től.
ment. tól, től.	tiszta. tól, től.
nyájas. ban, ben.	tudós.
között.	tudatlan. ban, ben.
nyughatatlan. ban, ben.	vétkes. ban, ben.
ortzátlan. ban, ben.	víg.
részeg tól, től.	vidám. ban, ben-tól, től.
részes. ban, ben.	's, ú, t.

*A' közép és harmadik Gráditsban lévő
Mássalérthetőnek a' Magábanérthetővel va-
ló Egybeszerkeztetése.*

bb

{ mint; nál, nél
} mintsem
} hogysem.

az Asztal magosabb, mint a' Pad;

az Asztal magosabb a' Padnál.

a' Kréta fehérebb, mint a' Fal;

a' Kréta fehérebb a' Falnál.

a' Kenyér jobb, mint az Orvosság;

a' Kenyér jobb az Orvóságnál.

én nagyobb vagyok, mint te, vagy ő, vagy

ez, vagy az, vagy amaz,

én

én nagyobb vagyok náladnál, vagy nálánál,
 vagy ennél, vagy annál, vagy amannál.
 te kisebb vagy, mint én;
 te kisebb vagy nálamnál.

leg-bb

között.

a' Rózsa a' Virágok között legszebb.
 a' Víz az Italok között legegészségesebb.
 az N. közöttünk legnagyobb.
 's, ú, t.

A' sarkalatos Számoknak a' Magábanérthe-
 tővel való Egybeszerkeztetése.

hány?

Egygyes.

én egy vagy két vagy három vagy négy
 Krajtzárt adok néked.

nékem tíz Újom két Kezem két Lábam,
 tíz Lábújom egy Fejem, két Szemem, két Fül-
 lem és sok Hajam vagyon.

hányan?

Többes.

ti ketten, hárman, négyen, öten, haton,
 heten, sokan, kevesen írtok vagy tanúltok.

PÉL-

P É L D Á K.

A' *Viszszahozó Névmassaival* mindenik *Ejtésben való Élésről.*

ki, mi, melly.

Egygyes.

1.

az az Ember, a' ki nem akar dolgozni, ne is egyen.

2.

az a' Gyermekek, a' kié ez a' Kalap, nintsen az Oskolában.

3.

az az Ember, a' kinek kedveskedel, szeret tégedet.

4.

az az Ember, a' kit meg kell büntetni, nem jó Ember.

Többes.

1.

azok az Emberek, a' kik nem akarnak dolgozni, ne is egyenek.

2.

azok a' Gyermekek, a' kiké ezek a' Kalapok, nintsenek az Oskolában.

3.

azok az Emberek, a' kiknek kedveskedel szeretnek tégedet.

4.

4.

azok az Emberek, a' kiket megkell büntetni, nem jó Emberek.

A' Viszszáhozó Névmássai Elölutóljárókkal.

ezt a' Krétát, a' mellyel te írsz, én adtam néked.

az a' Könyv, a' mellyből olvasol, az enyim.

a' Tábla, a' mellyre írsz, fekete.

az Asztal, a' mellynél ülsz, sárga.

az az Úr, a' kitől Pénzt kaptál, dítsért tégedet.

Tanító Mesterednek, a' kihez mégy, és a' hitől tanúlsz, engedelmeskedjél.

ezt az Űveget, a' mellyen átlátunk, a' Hütában tsinálják.

az Ágy, a' mellyben fekszel és alszol, az Institutomé.

minden Embernek, a' ki előtt állasz, és a' kívül beszélész bátran nézzél a' Szemébe.

's, ú, t.

Vagynak még több Névmássai is, a' mellyek visszahozók, valamint: ő, ez, az, ilyen, olyan. De elegendő Példákat adtunk már elő, hogy a' Viszszahozást megértse a' Gyermekek, és ezekkel a' Névmássaival is hasonlóképpen élni tudjon. Nem különben a' Birástjelentő Névmássairól már eleget mondottunk, a' második Részben, nevezetesen pedig ott, a' hol a' második Ejtést magyaráztuk. Szükséges a' Gyermekeknek azt is tudni, hogy ha a' Beszédben az első és harmadik Ejtés ugyan azou egy Személyt jelent, akkor nem mondják: én engemet, 's, ú, t. hanem én magamat, te magadat, ő magát; mi magunkat, ti magatokat, ők magokat.

Az egyik Magábanérthetőnek a' másik' Magábanérthetővel való Egybeszerkeztése vagy Öszeköttetése.

az a' Gyermekek, melly a' Táblánál áll, ír.

r ö v i d e d e n.

az a' Gyermekek a' Táblánál ír.

az a' Táblánál álló Gyermekek ír;

az a' Táblánál lévő Gyermekek ír.

a' Hálnak, melly a' Viz alatt vagyon, nintsen Szava.

r ö v i d e d e n.

a' Hálnak a' Viz alatt nintsen Szava.

a' Viz alatt lévő Hálnak nintsen Szava.

a' Haj, melly az Öreg Embernek Fején vagyon, ösz.

r ö v i d e d e n.

a' Haj az Öreg Embernek Fején ösz.

az öreg Embernek Fején való Haj ösz.

az a' Kép, melly a' Falon függ, szép.

r ö v i d e d e n.

az a' Kép a' Falon szép.

az a' Falon függő Kép szép.

ezt a' Gyermekeket, melly a' Hátam megett áll, N-nek híják.

r ö v i d e d e n.

ezt a' Gyermekeket a' Hátam megett N-nek híják.

ezt

azt a' Hátam megett álló Gyermekeket N-nek
hiják.

a' Pántlika, melly a' Kalapomon vagyon, fekete

rövideden,

a' Pántlika a' Kalapomon fekete.

a' Kalapomon való Pántlika fekete.

az Emberek, a' kik a' Falukban laknak, mí-
velik a' Földet.

rövideden.

a' Falukban lévő Emberek mívelik a' Föl-
det.

a' Falukban lakó Emberek mívelik a' Föl-
det.

's, ú, t.

*Két Magbanérthetők, mellyeknek egygyi-
ke nem ejtődik.*

én adok néked egy darab Kenyeret, egy
Pohár Vízet, egy Palatzk Bört, egy Tányér Le-
vest.

én veszek egy, két, vagy három Réf Posz-
tót; egy, két vagy három Font Húst, egy
két, vagy három Ol Fát.

itt fekszik egy Rakás Kő.

ott mégyen egy Sereg Lúd.

itt dorog egy Raj Méh.

a' Mezőn legel egy najás Bárány, Juh;
egy Tsorda Tehén, Ökör, Borjú, egy Falka
Disznó.

E

a'

a' Városban több Sor Ház vagyon.
 nékem vagyon egy pár Tsizmám, egy
 Somma Pénzsem, egy, két, három Mérő Búzám,
 's, ú, t.

A'

Egy Úttal gyakorolhatja Tanítványait a' Tanító az
 öszvetett Magábanérthetőknek Felkeresésében 's Feltalálá-
 sában, a' minéműek ezek: Zsebóra, Függőóra, Napóra,
 Toronyóra, Óramutató, Almafa, Szilvafa, Körtvélyfa,
 Diófa 's, ú, t.

A' Viselőkről már volt Szó, a' hol az Együvéfogla-
 lókat adtuk elő, tudniillik ezeknél az Együvéfoglalóknál:
 ha, mikor, midőn — akkor, tehát, azután 's, ú, t. Tsupán
 csak a' *va, ve*, Viselőnek Értelmét kellett még kü-
 lönösen magyarázni, a' mint ezekből a' Példákból kitet-
 szik: *én meg vagyok győzve; te meg vagy büntetve.*
 's, ú, t.

A' Részesülőkkel úgy élünk, valamint a' Mássalért-
 hetőkkel. A' mi különbség vagyon a' művelő és szenvedő
 Részesülők között, azt a' Gyermekek a' Származtatásoknál,
 mellyek következni fognak, legvilágosabban megfoghatja.

Az öszvetett Igéknek Elrendelését, és több efféle
 Regulákat a' Gyermekek Gyakorlásból és Szokásból legjob-
 ban megtanulhatja. Most egyszer elegendő leszen ő néki
 az ő nyelvbéli Tudományjáról, ha azt mind tudja, a'
 mi addig előadódott. Lásd a' Siketnémának állapotjá-
 ról és Tudományáról való Emelkedést az I. Részben.

A' Származtatásokra, mellyek következnek, azokat
 a' Magábanérthetőket, Mássalérthetőket, és Igéket, és
 ugyan abban a' Rendszerben választottuk, a' hogy az első
 Részben foglaltatnak. Azon pedig nem kell megütközni,
 hogy némelly származtattak ismét mint Törzsszavak
 fordulnak elő: mert az csak azért vagyon, hogy a' Si-
 ketnéma a' Szavaknak felkeresésében jobban eligazodhassék.

A' MAGÁBANÉRTHEKTŐL

VALÓ SZÁRMAZTATÁSOK.

Magánbénértethető. Másalérthető. **Határozó.** **Ige.** **Részesülő.** **Viselő.** **Magánbénértethető.**
Fej fő. **fejes** **fejesen** **fejeskedni** **fejeskedő** **fejeskedve.** **Fejeskedés.**
egyfejtű **fejeskedvén.**

E
o

Haj
Fül

hajas
füles
egyfütű

hajasodni
fülelni

hajasodó
fülelő

hajasodva
fülelve
fülelvén.

Hajasodás.
Fülelés

Magában:	Mással:	Hatar:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
	kétfülü háromfülü 's, ú, t.					
Szem	szemes egyszemű kétszemű kékszemű 's, ú, t.	szemesen	szemlélni	szemlélő szemlélt	szemlélve szemlélvén	Szemlélés
Orr	orros nagyorrú kisorrú		órolni	óroló	órolva órolván	Órolás.
Száj	szájas nagyuszájú kisszájú	szájasan	szájongani	szájongó	szájongva	Szájongás
Ortza	nagyortzajú kisortzajú		szájaskodni	szájaskodó	szájaskodva	Szájaskodás

Pofa	pofás	pofázni	pofázó	pofázva pofázván	Pofázás
	negypofájú kispofájú vastagpofájú.	pofozni	pofozó pofozott	pofozva pofozván	Pofozás
Ál	nagyálú kisálú hosszúálú szakállas				
Szakáll		szakállaso-akdázslaso- ni d	szakállasodó	szakállasodó va	Szakállasodás
Bajusz	bajuszos	bajuszosan	bajuszosod- ni	bajuszosod- dó va	Bajuszosodás
Abrázat		ábrázolni	ábrázoló	ábrázolva	Ábrázolás
Fog	fogás	ábrázolt			

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Nyak	nyakas	nyakasan	nyakaskod- ni	nyakasko- dó	nyakaskod- va	Nyakaskodás
Torok	torkos		torkoskod- ni	torkosko- dó	torkoskod- va	Torkoskodás
Váll	vállas		vállalni	vállaló	vállalva	Torkosság Vállalás
Könyök			könyökölni	könyökölő	könyökölve	Könyökhölés
Melley	melyes					
Has	hasas					
Kéz	kézes					
Köröm	Körmös		körmölni	körmölő	körmölvé	Körmölés
Láb	lábás					
Tzomb	tzombos					
Térd			térdelni	térdelő	térdelve	Térdelés
			térdepelni	térdeplő	térdepelve	Térdepelés

Sarok	sarkalni	sarkaló	sarkalva	Sarkalás
Talp	talpasi	talpaló	talpalva	Talpalás
Tsont	tsontos	szivelő	szívelve	Szívelés
Szív	szíves	szivelt		
Bél	bélés	bélelő	bélelve	Bélelés
		bélelt		
Hús	húsos	vérező	vérezve	Vérezés
Vér	véres	vérző		Vérzés
Ér	eres	eredő	eredve	Eredés.
		eredett		
Zsír	zsíros	zsírozó	zsírozva	Zsírozás
		zsírozott		
Nyalka	nyálkás			

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Nyál	nyálás	nyálasan	nyálaszni	nyálaszó	nyálaszva	Nyálazás
Takony	taknyos	itaknyosan	taknyozni	taknyozó	taknyozva	Taknyozás
Verejték	verejtékes	verejtékesen	verejtékezni	verejtékező	verejtékezve	Verejtékezés
Köny	könyves	könyvesen	könyvezni	könyvező	könyvezve	Könyvezés
Epe	epés		epedni	epedő	epedve	Epedés
			epekedni	epekedő	epekedve	Epekedés
			epesztetni	epesztő	epesztve	Epesztés
				epedett		
				epesztett		
Test	testes		testesülni	testesülő	testesülve	Testesülés
	testi			testesült		
Rántz	rántzos		rántzolni	rántzó	rántzolva	Rántzolás
				rántzolt		

rántzosodni rántzosodó rántzosodva Rántzosodás

Szömörts	szömörtsős	
Liszt	lisztes	
Kenyér	kenyeres	kenyerezni kenyerező kenyerezve Kenyerezés
Sajt	sajtos	
Vaj	vajas	vajazni vajzó vajazva Vajazás
Szalonna	szalonnás	szalonnázni szalonnázó szalonnázva Szalonnázás
Méz	mézes	
Leves	leves	
	leveses	
Hal	halas	halászni halászó halászva Halászás
Rák	rákos	
Ráposzta	rápoztás	
Dinnye	dinnyés	
Hegymás	hegymás	dinnyézni dinnyező dinnyézve Dinnyézés.

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Torma	tormás					
Borsó	borsós		darálni	daráló	darálva	Darálás
Dara				darált		
Tészta	tésztás		sózni	sózó	sózva	Sózás
Só	sós			sózott	sózva	
Tzukur	tzukros		tzukrozni	tzukrozó	tzukrozva	Tzukrozás
Bors	borsos		borsozni	borsozó	borsozva	Borsozás
Etzet	etzetes		etzetezni	etzetező	etzetelve	Etzetezés
Olaj	olajos		olajozni	olajozó	olajozva	Olajozás
Sáfrány	sáfrányos		sáfrányozni	sáfrányozó	sáfrányozva	Sáfrányozás

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Sarkantyú	sarkantyús	sarkantyú-	sarkantyúz-	sarkantyú-	sarkantyú-	Sarkantyú-
Tű		ni	tűzni	zó	tyúzva	zás
Tsipke	tsipkés		tűző	tűző	tűzve	Tűzés
Paszománt	paszomántos		tűzött			
Rajt	rajtos					
Tzafrang	tzafrangos					
Tsat		tsatolni	tsatoló	tsatoló	tsatolva	Tsatolás
Gomb		gombolni	gomboló	gomboló	gombolva	Gombolás
Kapots		kaptsolni	kaptsoló	kaptsoló	kaptsolva	Kaptsolás
Rongy	rongyos	rongyosan	rongyallani	rongyalló	rongyalva	Rongyallás
			rongyallott	rongyalló	rongyallott	

Ház	házi	házasítani	házasító	házasítva	Házasítás
	házas	házasodni	házasodó	házasodva	Házasodás
		házasulni	házasuló	házasulva	Házasulás
Fa	fás	fásulni	fásuló	fásulva	Fásulás
Kő	köves	kövezni	kövező	kövezve	Kövezés
Mész	mészes	meszselni	meszselő	meszelve	Meszelés
			meszelt		
Homok	homokos				
Fővénny	fővényes				
Agyag	agyagos				
Sindely	sindelyes	sindelyezni	sindelyező	sindelyezve	Sindelyezés
			sindelyezett		
Korom	kormos	kormozni	kormozó	kormozva	Kormozás
			kormozott		

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Zár	Zár		zárni	záró zárt	zárva	Zárás
Lakat			lakatolni	lakatoló lakatolt	lakatolva	Lakatolás
Szeglet	szegletes					
Tzégér	tzégéres					
Lántz	lántzos		lántzolni	lántzó lántzolt	lántzolva	Lántzolás
Bolt	boltos		boltözni	boltózó boltözött	boltözve	Boltozás
Út	úti		utazni	utazó utazott	utazva	Utazás
Orgona			orgonálni	orgonáló	orgonálva	Orgonálás
Harang			harangözni	harangözó	harangözva	Harangözás
Kép	képes		képezni	képező képeztek	képezve	Képezés

Kereszt	keresztes	keresztelni	keresztelő	keresztelve	Keresztelés
Tsengetyű		tsengetni	tsengető	tsengetve	Tsengetés
		tsendíteni	tsendítő	tsendítve	Tsendítés
		tsendülni	tsendülő	tsendülve	Tsendülés
Terítő		teríteni	terítő	terítve	Terítés
		terített			
Seprő		seperni	seprő	seperve	Seprés
		seprett			
Szíta		szítálni	szítáló	szítálva	Szítálás
		szítált			
Rosta		rostálni	rostáló	rostálva	Rostálás
		rostált			
Kötél		kötelezni	kötelező	kötelezve	Kötelezés
		kötelezett			
Lánc	láncos	láncolni	láncoló	láncolva	Láncolás
		láncolt			

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Képa	Képalni	kapáló	kapált	kapáló	kapálva	Kepálás
Ásó	ásni	ásó	ásott	ásó	ásva	Ásás
Födő	födni	födő	födött	födő	födve	Födés
Szűrő	szűrni	szűrő	szűrött	szűrő	szürve	Szürés
Nyárs	nyársolni	nyársoló	nyársolt	nyársoló	nyársolva	Nyársolás
Fűrész	fűrészelni	fűrészelő	fűrészelt	fűrészelő	fűrészelve	Fűrészelés
Fűrész:	fűrészelni	fűrészelő	fűrészelt	fűrészelő	fűrészelve	Fűrészelés
Gyalú:	gyalulni	gyaluló	gyalult	gyaluló	gyalulva	Gyalulás

Véső	vésni	véső	vésve	Vésés
Fúró	fúrni	véssett fúró fúrt	fúrva	Fúrás
Szeg	szegezni	szegező szegezett	szegezve	Szegezés
Sróf	srófolni	srófoló srófolt	srófolva	Srófolás
Ráspoly	ráspolyozni	ráspolyozó ráspolyozott	ráspolyozva	Ráspolyozás
Reszelő	reszelni	reszelő reszelt	reszelve	Reszelés
Enyv	enyvezni	enyvező enyvezett	enyvezve	Enyvezés
Fúvó	fújni	fújó	fújva	Fújás
	fújkálni	fújkáló	fújkálva	Fúvás
	fújdogálni	fújdogáló	fújdogálva	Fújkálás
				Fújdogálás

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Szurók	Mással: szurkos	Határ:	szurkozni	szurkozó szurkozott	szurkozva	Szurkozás
Vasaló			vasalni	vasaló; vasolt	vasalva	Vasalás
Ténta	téntás		téntázni	téntázó téntázott	téntázva	Téntázás
Lénia			léniazni	léniazó léniazott	léniazva	Léniazás
Rend	rendes		rendelni	rendelő rendelt	rendelve	Rendelés
Levél	leveles		levelezni	levelező	levelezve	Levelezés
Szikra			szikrázni	szikrázó	szikrázva	Szikrázás
Láng			lángalni	lángaló	lángalva	Lángalás
Füst	füstös		füstölni	füstölő füstölt	füstölve	Füstölés
			füstölgeni	füstölgő; füstölgött	füstölgöve	Füstölgés

Szán	szánkázni	szánkázó	szánkázva	Szánkázás
Rotsi	kotsizni	kotsizó	kotsizva	Kotsizás
Fedél	fedelezni	fedelező	fedelezve	Fedelezés
Zabola	zabolázni	zabolázó	zabolázva	Zabolázás
Ostor	ostorozni	ostorozó	ostorozva	Ostorozás
Korbáts	korbátsolni	ostorozott		Korbátsolás
Nyereg	nyergelni	nyergelő	nyergelve	Nyergelés
Hajó	hajózni	hajózó	hajózva	Hajózás
Evező	hajókázni	hajókázó	hajókázva	Hajókázás
Kormány	evezni	evező	evezve	Evezés
	evedzeni	evedző	evedzve	Evedzés
	kormányozni	kormányozó	kormányozva	Kormányozás

Magában:	Mással:	Határ:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
Ferdő			ferdeni feredni habzani	ferdő ferdő	feredve	Ferdés Feredés Habzás
Hab	habos			habzó habzott	habozva	
Örvény	örvényes					
Felhő	felhős					
Esső	essős					
Tsepp			tsepegni tseppeni tsepegetni	tsepegő tseppenő tsepegető	tsepegve tseppenve tsepegetve	Tsepegés Tseppenés Tsepegetés
Sár	sáros					
Hó	havas		havazni	havazó	havazva	Havazás
Jég	jeges					
Hermat	hermatos		hermatozni	hermatozó	hermatozva	Hermatozás
Köd	ködös					
Dér	deres					

Szel	szeles	szelelni	szelelő szelelt	szeelve	Szelelés
		szellőzni	szellőző szellőzött	szellőzve	Szellőzés
		szeleskedni	szeleskedő	szeleskedve	Szeleskedés

Nap	napi	nappali	tsillagos	világos
Tsillag				
Világ				

világosítani	világosító	világosítva	Világosítás
világosodni	világosodó	világosodva	Világosodás
	világosított	világosodott	

Árnyék	árnyékos
Hegy	hegyes
Domb	dombos
Völgy	völgyes
Legelő	

legelni	legelő	legelve	Legelés
---------	--------	---------	---------

Magában: Ganēj	Mással: ganėjos	Hafár:	Ige: ganéjozni trágyázni	Rész: ganéjozó ganéjozott trágyázó trágyázott	Vis: ganéjozva trágyázva	Magában: Ganejozás Trágyázás
Trágya	trágyas					
Fű	fűves					
Szalma	szalmás					
Mag			magzeni	magzó		Magzás
Borona			boronálni	boronáló boronált	boronálva	Boronálás
Gereblye			gereblyélni	gereblyélő gereblyélt	gereblyélve	Gereblyélés
Kasza			kaszálni	kaszáló kaszált	kaszálva	Kaszálás
Tséptő			tsépelni	tsépelő tsépelt	tsépelve	Tsépelés
Kapa			kapálni	kapáló	kapálva	Kapálás

Ásó	ásni	kapált	ásva	Asás
Fa	fásolni	ássó	fásulva	Fásulás
Ág	ágazni	ásott	ágazva	Ágazás
Héj	héjazni	fásuló	héjazva	Héjazás
Gyökér	gyökerezni	fásult	gyökerezve	Gyökerezés
Bokor	bokrosodni	ágazó	gyökerezett	
Tövis	bokrosodni	ágazott	bokrosodva	Bokrosodás
Karó	karózni	héjazó	bokrosodott	
Árka	árkolni	héjazott	karózva	Karózás
		gyökerező	karózott	
		gyökerezett	árkolva	Árkolás

Magában:	Mással:	Határ:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
Gödör	gödrös					
Lyuk	lyukas		lyukasztani lyukasztó lyukasztva lyukasztás lyukasztott			
Must	mustos					
Törköly	törkölyös					
Prés			préselni	préselő	préselve	Préselés
Sajtó			sajtolni	préselt sajtoló	sajtolva	Sajtolás
Áslog	áslógó		áslógolni	sajtott áslógoló	áslógolva	Áslógolás
Ször	szörös			áslógolt		
Gyapjú	gyapjas					
Serte	sertes					
Szarv	szarvas					
Köröm	körmös					

Szárny - szárnyas
 Bűb - bűbos
 Taréj - taréjos
 Gelyva - gelyvás
 Arany - aranyos
 Ezüst - ezüstös
 Vas - vasas
 Tzin - tzines
 Font - fontos
 Verdung - verdungos
 Lat - latos
 Mázsa - mázsás
 Ittze - ittzés
 Messzely - messzelyes

aranyozni aranyozó aranyozva Aranyozás
 aranyozoft
 ezüstözni ezüstöző ezüstözve Ezüstözés
 ezüstözött
 tzínezni tzínező -tzínezve Tzínezés
 tzínezett

Magában:	Mással:	Határ:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
Pint	pintes					
Akó	ákós		akózni	akózó akózott	akózva	Akózás
Réf	réfes					
Fertály	fertályos					
Öl	öles					
Seb	sebes	sebesen	sebesíteni	sebesítő	sebesítve	Sebesítés
Var	varas		sebesedni	sebesedő	sebesedve	Sebesedés
Rüh	rühös	rühösen	varasodni	varasodó varasodott	varasodva	Varasodás
Himlő	himlős		rühösedni	rühösedő rühösedett	rühösedve	Rühösedés
Tsömör	hurutos		himlőzni	himlőző	himlőzve	Himlőzés
Kólika	kólikás		tsömörteni	tsömörítő		Tsömörítés

Görts görtsös

Kártya	Kártyázó	Kártyázva	Kártyázás
Kugli	kuglizó	kuglizva	Kuglizás
Teke	tekező	tekezve	Tekezés
Labda	labdázó	labdázva	Labdázás
Ostábla	ostáblázó	ostáblázva	Ostáblázás
Kotzka	kotzkázó	kotzkázva	Kotzkázás
Billiárd	billiárdozó	billiárdozva	Billiárdozás
	ni		
Lotteria	lotteriázó	lotteriázva	Lotteriázás
Hegedű	hegedülő	hegedülve	Hegedülés
Bögő	bögöző	bögözve	Bögözés
Flauta	flautázó	flautázva	Flautázás
Trombita	trombitálni	trombitálva	Trombitálás
Dob	doboló	dobolva	Dobolás
Kürt	kürtölő	kürtölve	Kürtölés
Hárfa	hárfázó	hárfázva	Hárfázás

Magában :	Mással :	Határ :	Igc.	Rész :	Vis :	Magában :
Tzitera			tziterázni	tziterázó	tziterázva	Tziterázás
Klavir			klavirozni	klavirozó	klavirozva	Klavirozás
Duda			dudálni	dudáló	dudálva	Dudálás
Úr	úri					
	úriás	úriásan	uralkodni	uralkodó	uralkodva	Uralkodás
Férj	férji					Uraság
Aszszony	aszszonyi					Uradalom
Atya	atyai					
Anyá	anyai					
Fü	füi					
Testvér	testvéri					
Szolga		szolgálni	szolgáló	szolgáló	szolgálva	Szolgalás
Vadász		vadászni	vadászó	vadászó	vadászva	Vadászás

Szakáts	szakáts- kodni	szakátsko- dó	szakátskod- va	Szakátskodás
Inás	inaskodni	inaskodó	inaskodva	Inaskodás
Gazda	gazdálkodni	gazdálkodó	gazdálkodva	Gazdálkodás
Orvos	orvosolni	orvosoló	orvosolva	Orvosolás
Beteg	betegesked- ni	betegeske- dő	betegesked- ve	Betegeskedés
Katona	katonás- kodni	katonásko- dó	katonáskod- va	Katonásko- dás

Jegyzés: Némelly Magábanérthetőkből formálódtnak Héjánosságot jelentő Másalérthetők is, úgymint: *Fog, fogatlan; Orvosa ortzátlan,* 's, ú, t. Nekülümben származtatnak a' Nemzetek és Varosok Nevei, úgymint: Magyar, magyarúl, Magyarország, magyarázni, 's, ú, t. Pest, Pésti, Buda, Budai, Vátz, Vátzi.

A' M Á S S A L É R T H E T Ő K T Ő L V A L Ó S Z Á R M A Z T A T Á S O K.

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
fehér	fehéren	Feherség	fehériteni	fehéritő fehéritett	fehéritve	Fehérités
fekete	feketén	Feketeség	fehéredni feketíteni	fehéredő feketítő feketített	fehéredve feketítve	Fehéredés Feketítés
veres	veresen	Veresség	feketedni feketülni veresíteni	feketedő feketülő veresítő veresített	feketedve feketülve veresítve	Feketedés Feketülés Veresítés
			veresedni	veresedő	veresedve	Veresedés

sárga	sárgán	Sárgaság	sárgítani	sárgító	sárgítva	Sárgítás
zöld	zölden	Zöldség	sárgúlni	sárgító	sárgúlva	Sárgulás
kék	kéken	Kékség	zöldelleni	zöldellő	zöldelve	Zöldellés
			zöldülni	zöldülő	zöldülve	Zöldülés
			kékíteni	kékitő	kékitve	Kékités
				kékitett		
barna	barnán	Barnaság	kékülni	kékülő	kékülve	Kékülés
			barnítani	bernító	barnítva	Barnítás
				bernított		
tarka	tarkán	Tarkaság	barnúlni	barnuló	barnúlva	Barnulás
halavány	halaványan		tarkázni	tarkázó	tarkázva	Tarkázás
			halavány	halaványodó	halaványodva	Halaványodás
puszta	pusztán	Pusztaság	nyodni	pusztító	pusztítva	Pusztítás
			pusztítani	pusztított		
			pusztúlni	pusztuló	pusztulva	Pusztulás

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
magános	magánosan	Magánosság	édesíteni	édesítő	édesítve	Édesítés
édes	édesen	Edesség	édesíteni	édesedett		
savanyú	savanyúan	Savanyúság	édesgetni	édesgető	édesgetve	Édesgetés
			savanyítani	savanyító	sávanýtva	Savanyítás
			savanyított			
vak	vakon	Vakság	savanyodni	savanyodó	savanyodva	Savanyodás
			vakítani	vakító	vakítva	Vakítás
			vakítani	vakított		
sanda	sandán	Sandaság	vakúlni	vakuló	vakúlva	Vakulás
siket	siketen	Siketség	sandálni	sandáló	sandálva	Sandálás
néma	némán	Némaság	siketülni	siketülő	siketülve	Siketülés
sánta	sántán	Sántaság	némúlni	némuló	némúlva	Némulás
			sántítani	sántító	sántítva	Sántítás
			sántikálni	sántikáló	sántikálva	Sántikálás
			sántúlni	sántuló	sántúlva	Sántulás

meztelen	Meztelen- ség	
kopasz	Kopasság	kopasztani kopasztó kopasztva kopasztott kopasztás
világos	Világosság	kopaszulni kopaszuló kopaszulva Kopaszulás világítani világitó világitva Világitás világosítani világitató világitatva Világitás- világitott
homályos	homályosan Homályos- ság	világosodni világosodó világosodva Világosodás homályosi homályosi- homályositva Homályosság sitni tó homályosított
setét	Setétség	homályo- sodni
vidám	Vidámság	homályoso- homályosod- Homályoso- dás setétedni setétedő setétedve Setétedés vidámítani vidámító vidámítva Vidámítás vidámított

Mással:	Határ:	Magában:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
tiszta	tisztán	Tisztaság	vidámúlni tisztítani tisztogatni	vidámuló tisztító tisztított tisztogató	vidámúlva tisztítva tisztogatva	Vidámulás Tisztítás Tisztogatás
tsinos	tsinosan	Tsinosság	tisztúlni tsinosgatni	tisztogatott tisztuló tsinosgatott	tisztúlva tsinosgatva	Tisztulás Tsinosgatás
szép	szépen	Szépség	szépiteni	szépitő szépített	szépítve	Szépítés
tsúnya		Tsúnnyaság	szépülni tsúnnyítani	szépülő tsúnnyító tsúnnyított	szépülve tsúnnyítva	Szépülés Tsúnnyítás
rút	rútul	Rútság	rútítani	rútító rútított	rútítva	Rútítás
ékes	ékesen	Ékesség	ékesíteni	ékesítő ékesített	ékesítve	Ékesítés

ékesített	Undokság	Undok	Undokság	Undok	Undok
undokított	undokítani	undok	undokítani	undok	undok
javító	javítani	jól	javítani	jól	javítás
javított	javulni		javulni		Javítás
javuló	jobbítani		javuló		Javulás
javult	jobbítani		javult		Jobbítás
jobbító	jobbítani		jobbító		Jobbítás
jobbított	jobbítani		jobbított		Jobbítás
jobbulo	jobbítani		jobbulo		Jobbulás
jobbult	jobbítani		jobbult		Jobbulás
Roszaság	roszszul	roszsz	Roszaság	roszszul	Szorgalma-
Gonoszság	gonoszul	gonosz	Gonoszság	gonoszul	toskodás
Szorgalma-	szorgalma-	szorgalma-	Szorgalma-	szorgalma-	Szorgalma-
toskodni	tosan	tos	toskodni	tosan	toskodás
Restesség	lustán	lusta	Restesség	lustán	Restesség
restelleni	restelleni	rest	restelleni	restelleni	Restesség
restellő	restelleni		restellő	restelleni	Restesség
restelle	restelleni		restelle	restelleni	Restesség

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
lomha	lomhán	Lomhaság	restülni	restülő	restülve	Restülés
hamar	hamar	Hamarság	hamarkodni	hamarkodó	hamarkodva	Hamarkodás
sebes	sebesen	Sebesség	ébredni	ébredő	ébredve	Ébredés
lassú	lassan	Lassúság	ébredzeni	ébredztő	ébredztve	Ébredzés
ébredt	ébredn			ébredzett		
álmos	álmosan		álmosodni	álmosodó	álmosodva	Álmosodás
beteg	betegen	Betegség	betegedni	betegedő	betegedve	Betegedés
beteges	betegesen		betegesked-	betegeske-	betegesked-	Betegeskedés
			ni	dő.	ve	
erős	erősen	Erősség	erősíteni	erősítő	erősítve	Erősítés
			erősített	erősített		
gyenge	gyengén	Gyengeség	erősödni	erősödő	erősödve	Erősödés
			gyengíteni	gyengítő	gyengítve	Gyengítés

fáradt	fáradtan	Fáradtság	gyengített gyengülő fáradó	gyengülve fáradva	Gyengülés Fáradás
lankadt	lankadtani	Lankadtság	fáradozni fárasztani lankadni lankasztani	fáradozva fárasztva lankadva lankasztva	Fáradozás Fárasztás Lankadás Lankasztás
öreg	Öregség	örégedni	örégedő örégedett	örégedve	Öregedés
vén	Vénség	vénülni	vénülő vénült	vénülve	Vénülés
ifjú	Ifjúság	ifjúdni	ifjúdó	ifjúdva	Ifjúdás
ó	Óság	avülni	avülő avült	avülva	Avulás
új	Újság	újúlni	újuló újult	újúlva	Újulás

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész.	Vis:	Magában:
kővér	kővéren	Kővérség	kővéredni kővéredett	kővéredő kővéredett	kővéredve	Kővéredés
sovány	soványan	Soványság	soványodni	soványodó	soványodva	Soványodás
éhes	éhen	Éhség	éhezni	éhező	éhezve	Éhezés
szomjas	szomjan	Szomjúság	szomjúzni	szomjúzó	szomjúzva	Szomjúzás
eleven	elevenen	Elevenség	szomjúhozni eleveníteni	szomjúhozó elevenítő	szomjúhozva elevenítve	Szomjúhozás Elevenítés
hólt	hóltan	Halál	elevenedni	elevenedő	elevenedve	Elevenedés
meleg	melegen	Melegség	halni	haló	halva	Halás
			melegíteni	melegítő	melegítve	Melegítés
			melegített	melegített		
hideg	hidegen	Hidegség	melegedni	melegedő	melegédve	Melegedés
			hidegíteni	hidegítő	hidegítve	Hidegítés
			hidegített	hidegített		

híves	hívesen	Híveség	hidegedni	hidegedő	hidegedve	Hidegedés
forró	forrúan	Forróság	hivesíteni	hivesítő	hivesítve	Hivesítés
tüzes	tüzesen	Tüzesség	hívesedni	hívesedő	hívesedve	Hívesedés
nedves	nedvesen	Nedvesség	forralni	forráló	forralva	Forrálás
száraz	szárazan	Szárazság	forráznai	forralt	forrázva	Forrázás
			forráznai	forrázó	forrva	Forrás
			forni	forró	tüzesítve	Tüzesítés
			forrani	tüzesítő	tüzesedve	Tüzesedés
			tüzesíteni	tüzesített	nedvesítve	Nedvesítés
			tüzesedni	tüzesedő	nedvesedve	Nedvesedés
			nedvesíteni	nedvesítő	száritva	Száritás
			nedvesedni	nedvesedő	száritott	
			száritani	száritó		

hajlós	hajlósan	Hajlósság	hajtani	hajtó hajtott	hajtva	Hajtás
			hajlóni	hajló hajlott	hajolva	Hajolás
nyúlós	nyúlósan	Nyúlósság	nyúlósní	nyúlósní	nyúlósní	Nyúlósní
lágý	lágýan	Lágýság	lágýítani	lágýító lágýított	lágýítva	Lágýítás
			lágýúlni	lágýuló lágýúlt	lágýúlva	Lágýulás
szoros	szorosán	Szorosság	szorítani	szorító szorított	szorítva	Szorítás
			szorúlni	szoruló szorúlt	szorúlva	Szorulás
omló		Omlóság	omlani	omló omlott	omolva	Omlás
szabad	szabadon	Szabadság	szabadítani	szabadító	szabadítva	Szabadítás

Mással :	Határ :	Magában :	Ige.	Rész :	Vis :	Magában :
hegyes	hegyesen		szabadulni	szabadított	szabadúlva	Szabadulás
éles	élesen	Élesség	hegyesíteni	hegyesítő hegyesített	hegyesítve	Hegyesítés
			élesíteni	élesítő	élesítve	Élesítés
			élesedni	élesedő	élesedve	Élesedés
				élesedett		
tompa	tompán	Tompaság	tompítani	tompító	tompítva	Tompítás
				tompított		
			tompulni	tompuló	tompúlva	Tompulás
				tompúlt		
vastag	vastagon	Vastagság	vastagítani	vastagító	vastagítva	Vastagítás
				vastagított		
			vastagodni	vastagodó	vastagodva	Vastagodás

vékony	vékonyan	Vékonyág	vékonyítani	vékonyító	vékonyítva	Vékonyítás
			vékonyodni	vékonyodó	vékonyodva	Vékonyodás
			vékonyodott			
egyenes	egyenesen	Egyenesség	egyenesíteni	egyenesítő	egyenesedve	Egyenesedés
			egyenesedni	egyenesedő	egyenesedve	Egyenesedés
			egyenesedett			
görbe	görbén	Görbeség	görbíteni	görbitő	görbitve	Görbités
			görbült	görbült	görbülve	Görbülés
			görbült	görbült		
síma	simán	Simaság	simítani	simító	simítva	Simítás
			simogatni	simogató	simogatva	Simogatás
			simogatott	simogatott		

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
goromba	gorombán	Gorombaság	gorombáskodni	gorombáskodó	gorombáskodás	
nehéz	nehezen	Nehézség	nehezíteni	nehezítő	nehezítve	Nehezetés
tsekély	tsekélyen	Tsekélység	nehezedeni	nehezedő	nehezedve	Nehezedés
tele			tölteni	töl-ő	töltve	Töltés
teli			töltött			
üres	üresen	Üresség	tölteni	töl-ő	telve	Telés
			üresíteni	üresítő	üresítve	Üresítés
			üresített			
hosszú	hosszan	Hosszúság	üresedni	üresedő	üresedve	Üresedés
			Hosszúság	hosszabítani	hosszabító	Hosszabítás
			hosszabított			
			hosszabod-	hosszabod-	hosszabod-	Hosszabod-
			ni	dó	va	dás

rövid	röviden	Rövidség	rövidíteni	rövidítő	rövidítve	Hosszabúl- Hosszabúl- lás
nagy	nagyon	Nagyság	rövidülni	rövidítet	rövidülve	Rövidítés
			nagyítani	nagyító	nagyítva	Rövidülés
			nagyobbítani	nagyított	nagyítva	Nagyítás
			nagyobbítani	nagyobbító	nagyobbítva	Nagyobbítás
			nagyobbítani	nagyobbított	nagyobbítva	Nagyobbítás
kitsiny	kitsinyen	Kitsinység	nagyobbodni	nagyobbodó	nagyobbodva	Nagyobbodás
széles	szélesen	Szélesség	kitsinyíteni	kitsinyítő	kitsinyítve	Kitsinyítés
			kitsinyített	kitsinyített		
			szélesíteni	szélesítő	szélesítve	Szélesítés
			szélesedett	szélesített		
			szélesedni	szélesedő	szélesedve	Szélesedés

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
keskeny	keskenyen	Keskenység	bővíteni	bővítő	bővítve	Bővítés
bő	bőven	Bőség	bővelkedni	bővelkedő	bővelkedve	Bővelkedés
szűk	szűken	Szűkség	szűkíteni	szűkítő	szűkítve	Szűkítés
				szűkített		
			szűkölködni	szűkölködő	szűkölködve	Szűkölködés
			szűkülni	szűkülő	szűkülve	Szűkülés
tágas	tágasan	Tágasság	tágítani	tágító	tágítva	Tágítás
				tágított		
szoros	szorosan	Szorosság	tágulni	táguló	tágulva	Tágulás
			szorítani	szorító	szorítva	Szorítás
				szorított		
			szorulni	szoruló	szorulva	Szorulás
				szorult		

magos alacsony magosan Magosság
alacsony alacsony Alacsony- alacsonyít- alacsonyító alacsonyítva Alacsonyítás
ság

mély mélyen Mélység alacsonyított

tsekély tsekélyen Tsekélység

egész egészen felibe

Fele

egyenlő egyenlően Egyenlőség
hasonló hasonlókép-Hasonlóság hasonlítani hasonlítva Hasonlítás

pen
hasonlómo-Hasonlatos-
don

hasonlított

külömböző

Külömbőség külömböz- külömböz- külömböz-
tetni tető ve tés

külömböztetett

külömbözni külömböző külömbözve Külömbözés

Mással:	Határ:	Magában:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
sok	sokszor	Sokaság	sokasítani	sokasító	sokasítva	Sokasítás
elég	elégszer	Elégség	sokasodni	sokasított	sokasodva	Sokasodás
			elégíteni	elégítő	elégítve	Elégítés
			elégedni	elégitett	elégedve	Elégedés
kevés	kevészer	Kevésség	kevesíteni	elégedett	kevesítve	Kevésítés
			kevesedni	kevesítő	kevesedve	Kevésedés
távul	távúlan	Távúlság	távozni	kevesített	távozva	Távozás
közel			közelíteni	kevesedő	közelítve	Közelítés
idegen		Idegenség	idegeníteni	kevesedett	idegenítve	Idegenítés
			idegenítő	távozó		
			idegenített	közelítő		
				közelített		

merek	merek	Merekség	idegenedni idegenedő idegenedve Idegenedés
lapos	lapon	Laposság	
egyenes	egyenesen	Egyenesség	egyenesíteni egyenesítő egyenesítve Egyenesítés
			egyenesített
			egyenetni egyenetlő egyenetve Egyenetlés
			egyenetelt
			egyenesedni egyenesedő egyenesedve Egyenesedés
dülös	dülösen	Dülösség	dülni dülő dülve Dülés
ferde	ferdén	Ferdeség	dült
Érett	éretten	Erettség	érni érő érve Érés
			érett
érettlen	érettlenül	Érettlenség	
termékeny	termékenyen	Termé-	termő teremve Termés
	nyen	keny	termett
			termeni
drága	drágán	Drágaság	drágítani drágítva Drágítás
			drágított

takarékos	takarékosság	Takarékos-	takarítani	takarító	takarítva	Takarítás
fősvény	fősvényen	Fősvénység	fősvénykedni	fősvényked-	fősvényked-	Fősvényke-
hasznos	hasznosan	Haszon	használni	használó	használva	Használás
haszontalan	haszontalanul	Haszon-	használt			
káros	károsan	Kár	károsítani	károsító	károsítva	Károsítás
				károsított		
				károsodni	károsodva	Károsodás
				károsodott		
józan			józanodni	józanodó	józanodva	Józanodás
				józanodott		

Mással:	Hatar:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
részeg	részegen	Részegség	részegíteni	részegítő	részegítve	Részegítés
			részegedni	részegedő	részegedve	Részegedés
merész	merészen	Merészség	merni	merő		Merés
félénk	félénken	Félénkség	mérészelni	mérészelő	mérészelve	Mérészelés
bátor	bátran	Bátorság	félni	félő	félve	Félés
			bátorítani	bátorító	bátorítva	Bátorítás
			bátorodni	bátorított	bátorodva	Bátorodás
			bátorodni	bátorodó	bátorodva	Bátorodás
bátortalan		Bátortalanság	bátorkodni	bátorkodó	bátorkodva	Bátorkodás
szemérme	szemérme-	Szemér-	szemérme-	szemér-	szemérme-	Szemérme-
sen	sen	messég	kedni	meszkedő	kedve	kedés
szemérme-	szemérme-	Szemérme-				
tes	tessen	tesség				

Mással:	Határ:	Magában:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
			vidámúlni	vidámúlni	vidámúlva	vidámulás
szomorú	szomorúan	Szomorú-	szomorí-	szomorító	szomorítva	Szomorítás
	ság		tani	szomorított		
			szomorgatni	szomorgató	szomorgatva	Szomorgatás
			szomorgatott			
			szomorkod-	szomorko-	szomorkodva	Szomorkodás
			-ni	dó		
nyakas		Nyakasság	nyakaskod-	nyakasko-	nyakasko-	Nyakasko-
			ni	dó	va	dás
makats		Makatság	makatskod-	makatskodó	makatskod-	Makatskodás
			ni		va	
nyughatat-		Nyughatat-	nyughatat-	nyughatat-	nyughatat-	Nyughatat-
lan		-lanság	lankodni	lankodó	lankodva	lankodás
			nyughatat-	nyughatat-	nyughatat-	Nyughatat-
			lankodtatni	lankodtatt	lankodtatva	lankodtatás

békételen	Békételen- ség	békételen- kedni	békételen- kedő	békételen- kedve	Békételenke- dés
kedvetlen	Kedvetlenség	készíteni	készítő	készítve	Készítés
kész	Készség	készülni	készülő készült	készülve	Készülés
engedelmes	Engedel- messég	engedelmes- kedni	engedelmes- kedő	engedelmes- kedve	Engedelmes- kedés
engedetlen	Engedetlenség	igazítani	igazító	igazítva	Igazítás
igaz	Igazság	igazgatni	igazgató igazgatótt	igazgatva	Igazgatás
hamis	Hamisság	hamiskodni	hamiskodó	hamiskodva	Hamiskodás
álnok	Álnokság	rávaszkodni	rávaszkodó	rávaszkodva	Rávaszkodás
rávasz	Rávaszság				

Mással:	Határ:	Magában:	Ige:	Rész:	Vis:	Magában:
tsalárd		Tsalárúság	tsalni	tsaló	tsalva	Tsalás
			tsalatkozni	tsalatkozó	tsalatkozva	Tsalatkozás
				tsalatkozott		
hív	híven	Hívség				
		Hüség				
hüségtelen	hüségtelenül	Hüségtelenség				
háladatlan	háladatlanul	Háladatlanság				
igazságos	igazságosan					
igazságta-	igazságta-	Igazságtalanság				
lan	lanul					
illendő	illendően	Illendőség				
	illendőképpen					
	illendőmódon					
illetlen	illetlenül	Illetlenség				
helyes	helyesen					
helytelen	helytelenül	Helytelenség				

alázatos	alázatosan	Alázatosság	alázni	alázó	alázva	Alázás
kevély	kevélyen	Kevélyiség	kevélykedni	kevélykedő	kevélykedve	Kevélykedés
mérges	mérgesen	Mérgesség	mérgecsiteni	mérgecsítő	mérgecsítve	Mérgecsítés
			mérgecsített			
			mérgecsödni	mérgecsödő	mérgecsödvé	Mérgecsöedés
			mérgecsödött			
szegény	szegényül	Szegénység	szegényíteni	szegényítő	szegényítve	Szegényítés
			szegényített			
			szegényedni	szegényedő	szegényedve	Szegényedés
			szegényedett			
gazdag	gazdagon	Gazdagság	gazdagítani	gazdagító	gazdagítva	Gazdagítás
			gazdagított			
			gazdagodni	gazdagodó	gazdagodva	Gazdagodás
			gazdagodott			
			gazdagúlni	gazdaguló	gazdagulva	Gazdagulás
			gazdagult			

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában.
irgalmas	irgalmasan	irgalmasság	irgalmazni	irgalmazó	irgalmazva	Irgalmazás
irgalmatlan	irgalmatlanul	irgalmatlanság				
nemes	nemesen	Nemesség	nemesíteni	nemesítő	nemesítve	Nemesítés
			nemesített			
			nemesedni	nemesedő	nemesedve	Nemesedés
			nemesedett			
nemtelen	nemtelenül	Nemtelenység				
méltó	méltán	Méltóság	méltóztatni			Méltóztatás
méltatlan	méltatlanul	Méltatlanság				
érdemetlen	érdemetlenül	Érdemtelenség				
alkalmatos	alkalmatosan	Alkalmatos- ság				
alkalmatlan	alkalmatlanul	Alkalmatlan- ság	alkalmatlan	alkalmatlan	alkalmatlan	Alkalmatlan- kodás

értelmes	Értelmesség		
értetlen	Értelenség		
eszes	Eszeség	eszeskedni	eszeskedve
esztelen	Esztelenség	esztelenked- ni	esztelenked- ve
okos	Okosság	esztelenked- dő	Esztelenke- dés
oktalan	Oktalanság		
gyáva	Gyávaság		
bolond	Bolondság	bolondítani	Bolondítás
		bolondos- kodni	Bolondoske- dés
		bolondos- kodó	Bolondoske- dés
		bolondulni	Bolondulás
		bolondulóló	Bolondulás
		bolondulva	Bolondulás
		bolondult	Bolondulás
szereztés	Szerentsés		
szereztés- len	Szerentsét- lenség		
lehetetlen	Lehetetlenség		

Mással:	Határ:	Magában:	Ige.	Rész:	Vis:	Magában:
hatalmas	hatalmas- san	Hatalmas- ság	hatalmas- ság	hatalmazó	hatalmazva	Hatalmazás
erőtlen			hatalmas- kodni	hatalmas- kodó	va	hatalmaskod-Hatalmas- kodás
			Erőtlenység	erőtleníteni	erőtlenítve	Erőtlenítés
				erőtlenített		
				erőtlenedni	erőtlenedő	erőtlenedve
				erőtlenedett		Erőtlenedés
hathatós	hathatósan	Hathatóság				
ártalmas	ártalmasan	Ártalmasság				
ártatlan	ártatlanul	Ártatlanság				
Betstelen		Betstelen- ség	Betstelen- ni	betstelenít	betstelenítve	Betstelenítés
bizonytalan	bizonytalanul	Bizonyta- lanság				
egyenetlen		Egyenetlenség				

jólelkű	Jólelkűség		
roszlelkű	Roszlelkűség		
hamislelkű	Hamislelkűség		
áhétatos	Áhétatosan	áhétatos-	áhétatoskod.
	ság	kodó	va
áhétatlan	Áhétatlanság		dás
múlándó	Múlándóság	múló	Múlás
	múláni	múlt	múlva
múlhatatlan	Múlhatatlanság		
halandó	Halandóság		
halhatatlan	Halhatatlanság		

---

hunyori	hunyori	Hunyori	
gatni	gatva	gatás	
tekénteni	tekéntve	Tekéntés	tekénthető tekénteni-
	tekéntett		tekéntetes való
vakítani	vakítva	Vakítás	
	vakított		
hallani	hallva	Hallás	hallható hallaniva- hallatlan
	hallott		hallatós ló
szagolni	szagolva	Szagolás	
	szagolt		
színi	szíva	Szívás	színi való
	szívott		
dohányoz-	dohányzó	Dohányoz-	dohányoz-
ni	dohányzott	zás	ni való
prüsszen-	prüsszen-	prüsszen-	
teni	tű	Prüsszen-	
	ve	tés	

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában.	Mással:	Mással:
érezni	érező	érezve	Érzés	érezhető	érezhető	érezhető-
	érezett					len
névetni	nevető	nevetve	Nevetés	Nevetség	nevetség	nevetni va-
mosolyog-	mosolygó	mosolyog-	Mosolygás			ló
ni	va					
vigyorgni	vigyorgó	vigyorgva	Vigyorgás	Siralom	siralmas	sírni való
sírni	síró	sírva	Sírás			
tsuklani	tsukló		Tsuklás			
zokogni	zokogó	zokogva	Zokogás			
tréfálni	tréfáló	tréfálva	Tréfálás	Tréfa	tréfás	tréfálni való
szomor-	szomor-	szomor-	Szomor-	Szomorú-	szomorú	
kodni	kodó	kodva	kodás	ság		
fohászko-	fohászko-	fohászko-	Fohászko-			
ni	dó	va	dás			
reszketni	reszhető	reszketve	Reszketés			

merevedni merevedő merevedve Merevedés

merevedett

szóllani	szólló	szóllva	Szóllás		
beszélteni	beszélő	beszélve	Beszéllés	Beszéd	beszédes
hallgató	hallgató	hallgatva	Hallgatás		beszélteni való
jelelni	jelelő	jeelve	Jelelés	Jel	jelelni való
	jelelt				
énekülni	énekülő	énekülve	Énekülés	Ének	énekes
	énekült				énekülni való
dalolni	daloló	dalolva	Dalolás	Dal	
	dalolt				
fütyölni	fütyölő	fütyölve	Fütyölés		
	fütyölt				
fújni	fújó	fújva	Fújás		
	fújtt				
lármázni	lármázó	lármázva	Lármázás	Lárma	lármás
kapni	kapó	kapva	Kapás		kapni való

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Mással:	Mással:
	kapott				
fogni	fogó	fogva	Fogás		
	fogott				
nyújtani	nyújtó	nyújtva	Nyújtás		
	nyújtott				
nyúlni	nyúló	nyúlva	Nyúlás		
vakarni	vakaró	vakarva	Vakarás		Vakarts
	vakart				
rángatni	rángató	rángatva	Rángatás		
	rángatott				
tsiklándoz-tsiklándoz-	tsiklándoz-	tsiklándoz-	Tsiklándoz-		
ni	zó	va	zás		
	tsiklándozott				
viszketni	viszkető	viszketve	Viszketés		
tsipni	tsipő	tsipve	Tsipés		Tsipőség tsipős
	tsipett				

köhögni	köhögő	köhögve	Köhögés
szédülni	szédülő	szédülve	Szédülés
esni	eső	esve	Esés
	esett		Eset
nyújtóz-	nyújtóz-	nyújtóz-	Nyújtóz-
kodni	kodó	kodva	kodás
enni	evő	eve	Evés
	evett		Étel
kóstolni	kóstoló	kóstolva	Kóstolás
	kóstolt		
torkoskod-	torkosko-	torkoskod-	Torkosko-
ni	dó	va	dás
harapni	harapó	harapva	Harapás
	harapott		
rágni	rágó	rágva	Rágás
	rágott		
			ehető
			enni való
			éhetetlen

Ige:	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
nyalni	nyaló	nyalva	Nyalás	Nyalákság	nyalánk	
	nyalt					
undorodni	undorodó	undorodva	Undorodás			
ímeledni	ímeledő	ímeledve	Ímeledés			
táplálni	tápláló	táplálva	Táplálás	Táplálat		
	táplált					
szopni	szopó	szopva	Szopás			
böjtölni	böjtölő	böjtölve	Böjtölés	Böjt	böjtü	
	böjtölt					
jóllakni	jóllakó	jóllakva	Jóllakás			
	jóllakott					
éhezni	éhező	éhezve	Éhezés	Éhség	éhes	
inni	ivó	iszva	Ivás	Ital		inni való
	ivott					

szomjazni szomjazó szomjazva Szomjazás Szomjúság szomjas

tölteni	töltő	töltve	Töltés	Töltelék
üriteni	üritő	üritve	Ürités	Üresség
üritett	üritett			üres
fölöstökö-	fölöstökö-	fölöstökö-	Fölöstökö-	Fölöstököm
mözni	mözö	mözve	mözés	
uzsonnálni	uzsonnáló	uzsonnálva	Uzsonnálás	
menni	menő	menve	Menés	Menetel
ballagni	ballaggó	ballagva	Ballagás	
járkálni	járkáló	járkálva	Járkálás,	
állani	álló	állva	Állás	
ülni	ülő	ülve	Ülés	
feküdni	fekvő	fekve	Fekvés	
aludni	alvó	alva	Alvás	
ébredni	ébredő	ébredve	Ébredés	
ébredt	ébredt			
serkenni	serkenő	serkenve	Serkenés	

Ige:	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
ásítózni	ásítózó	ásítózva	Ásítózás			
szundokál- ni	szundoká- ló	szundokál- va	Szundokál- lás			
szunnya- dozni	szunnya- dozó	szunnya- dozva	Szunnya- dozás			
álmodni	álmodó	álmodva	Álmodás	Álom	álmos	
hortyogni	hortyogó	hortyogva	Hortyogás			
öltözni	öltöző	öltözve	Öltözés	Öltözet		
fésülni	fésülő	fésülve	Fésülés			
	fésült					
hajporozni	hajporozó	hajporozva	Hajporozás			
mosdani	mosdó	mosva	Mosdás			mosdanivaló mosdatlan
mosni	mosó	mosva	Mosás			mosniivaló mosatlan
mosott	mosott					

esni eső esett esve Esés Eset

mozogni mozgó mozogva Mozgás

mozgatni mozgató mozgatva Mozgató

mozgatott

tántorogni tántorgó tántorogva Tántorgás

vitzkándoz- vitzkándoz- vitzkándoz- Vitzkándoz-

ni zó va zás

dobogni dobogó dobogva Dobogás

tapodni tapodó tapodva Tapodás

taszítani taszító taszítva Taszítás

taszított

kopogni kopogó kopogva Kopogás

kotzogni kotzógó kotzogva Kotzogás

rázni rázó rázva Rázás

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
tolni	rázott toló tölt	tolva	Tolás			
tartani	tartó tartott	tartva	Tartás			
úszni	úszó	úszva	Úszás			
repülni	repülő	repülve	Repülés			
nyomni	nyomó	nyomva	Nyomás			
fojtani	nyomott fojtó	fojtva	Fojtás			
aggatni	fojtott aggató	aggatva	Aggató			
akasztani	aggatott akasztó	akasztva	Akasztás			
buktatni	akasztott bukató	buktatva	Buktatás			

buktatott	sietve	Sietés	
sietni	várva	Várás	
várni	várt		
késni	késve	Késés	Késedelem
kotsizni	kotsizva	Kötsizás	Késedelem
lovagolni	lovagolva	Lovagolás	
nyargalni	nyargalva	Nyargalás	
hajókázni	hajókázva	Hajókázás	
hozni	hozva	Hozás	
hozott			
vinni	vívó	Vívés	Vitel
	vitt		
emelni	emelve	Emelés	Emelet
	emelt		
adni	adva	Adás	Adomány
	adott		

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
wenni	vevő vett	véve	Vevés	Vétel		Mással:
keresni	kereső keresett	keresve	Keresés	Kereset		
találni	találó talált	találva	Találás	Találmány		
ajándékoz-	ajándékozó	ajándékoz-	Ajándéko-	Ajándék		
ni	zó	va	zás			
segíteni	ajándékozott segítő	segítve	Segítés	Segedelem		
gátolni	segített gátoló	gátolva	Gátolás	Gát		
akadályoz-	gátolt					
tatni	akadályoz-akadályoz-akadályoz-	akadályoz-	Akadályoz-	Akadályoz-Akadály		
	ató	tatva	tatás			
	akadályoztatott					

háborítani háborító háborítva háborítás Háború
háborúság

háborgat- háborgató háborgat- Háborga-
ni háborgatott va tás
veszekedni veszekedő veszekedve Veszekedés

verni verő verve Verés

vert

verekedni verekedő verekedve Verekedés

ütöni ütő ütve Ütés

ütött

szenvedni szenvedő szenvedve Szenvedés

szenvedett

gyógyítani gyógyító gyógyítva Gyógyítás

gyógyított

gyógyulni gyógyuló gyógyulva Gyógyulás

gyógyult

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
játszani	játszó	játszva	Játzás	Játék	Mással:	Mással:
dobni	dobó	dobva	Dobás		Játékos	
	dobott					
hajigálni	hajigáló	hajigálva	Hajigálás			
	hajigált					
hagyítani	hagyító	hagyítva	Hagyítás			
	hagyított					
hibázni	hibázó	hibázva	Hibázás	Hiba		hibás
	hibázott					
tanítani	tanító	tanítva	Tanítás			
	tanított					
tanulni	tanuló	tanúlva	Tanulás			
	tanult					
olvasni	olvasó	olvasva	Olvasás			
	olvasott					
írni	író	írva	Írás			

írott	számlálva	Számlálás
számlálni	számláló	számlált
osztani	osztó	osztva
	osztott	osztály
rajzolni	rajzoló	rajzolat
	rajzolt	rajzolás
nyomtatni	nyomtató	nyomatva
	nyomatott	Nyomatás
szűrni	szűrő	szűrva
	szűrt	Szűrés
építeni	építő	építve
	épített	Építés
épülni	épülő	épülve
	épült	Épülés
tsinálni	tsináló	tsinálva
	tsinált	Tsinálás
		Tsinálmány

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
tenni	tevő	téve	Tétel	Tétel		
majmolni	majmoló	majmolva	Majmolás	Majmolás		
követni	követő	követve	Követés			
gyakorlani	gyakorló	gyakorolva	Gyakorlás			
dolgozni	dolgozó	dolgozva	Dolgozás	dolgos		dolgotlan
henyélni	henyélő	henyélve	Henyélés			
heverni	heverő	heverve	Heverés			
iparkodni	iparkodó	iparkodva	Iparkodás			
tselekedni	tselekedő	tselekedve	Tselekedés	Tselekedet		
bérleni	bérlelő	bérlelve	Bérlelés			
	bérlelt					

	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
ragni	ragó	ragva	Rakás			
halászni	halászó	halászva	Halászás			
vadászni	vadászó	vadászva	Vadászat			
lőnni	lövő	lőve	Lövés			
	lőtt					
	lövött					
erányozni	erányozó	erányozva	Erányozás			
festeni	festő	festve	Festés			
fehéríteni	fehérítő	fehérítve	Fehérités			
	fehérített					

meríteni	merítő	merítve	Merítés
petsételni	petsételő	petsételve	Petsételés
préselni	préselő	préselve	Préselés
sutolni	sutoló	sutolva	Sutolás
sajtolni	sajtoló	sajtolva	Sajtolás
enyvezni	enyvező	enyvezve	Enyvezés
köszörülni	köszörülő	köszörülve	Köszörülés
pallérozni	pallérozó	pallérozva	Pallérozás
fényleni	fénylő		Fénylés

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
tündöklenni tündöklő	tündökleni tündöklő		Tündöklés			
ragyogni ragyogó	ragyogni ragyogó		Ragyogás			
villogni villogó	villogni villogó		Villogás			
tsillogni tsillogó	tsillogni tsillogó		Tsillogás			
fenni	fennő	fenne	Fenés			
dörgölni	dörgölő	dörgölve	Dörgölés			
kopni	dörgölt	kopva	Kopás			
nyírni	kopó	nyírva	Nyírás			
vágni	kopott	vágva	Vágás			
	nyíró					
	nyírott					
	nyírt					
	vágó					
	vágott					

kapálni.	kapáló	kapálva	Kapálás
hasítani	kapált	hasítva	Hasítás
törni	hasító	törve	Törés
fűrészelni	hasított	törött	fűrészelve
fűrni	törő	törött	Fűrészelés
szegezni	tört	fűrészelő	Fűrész
srófolni	törött	fűrészelt	fúrva
fonni	fűrész	fűrő	Fúrás
	fűrészelt	fűrő	Szegezés
	fűrészelt	fűrő	Szegezve
	fűrészelt	fűrő	srófólva
	fűrészelt	fűrő	srófolás
	fűrészelt	fűrő	Fonás
	fűrészelt	fűrő	Fonál
	fűrészelt	fűrő	Fonó
	fűrészelt	fűrő	Font

Ige:	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
kötni	kötő	kötve	Kötés	Kötet	Mással:	Mással: kötetlen
kötözni	kötött	kötözve	Kötözés			
metszeni	kötöző	kötözött				
varrni	metsző	metszve	Metszés			
foltozni	metszett	varrva	Varrás			
foldani	varró	foltozva	Foltozás	Folt	folto:	
repezteni	varrt	foldva	Foldás			
szakadni	foltozott	repeztve	Repezítés			
	repeztett	szakadva	Szakadás			
	szakadó	szakadott				

himezni	himező	himezve	Himezés
himezett			
szöni	szövő	szöve	Szövés
	szövőtt		
főzni	főző	fözve	Főzés
	főzött		
forni	forró	forrva	Forrás
	forrott		
sütni	sütő	sütve	Sütés
	sütött		Sütemény
gőzölgeni	gőzölgő	gőzölögve	Gőzölgés
gyúrni	gyúró	gyúrva	Gyúrás
	gyúrt		
önteni	öntő	öntve	Öntés
	öntött		
öntözni	öntöző	öntözve	Öntözés
	öntözött		

Igc.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
füstölni	füstölő	füstölve	Füstölés			
szűrni	szűrő	szűrva	Szűrás			
forrózni	forrózó	forrózva	Forrózás			
nyúzni	nyúzó	nyúzva	Nyúzás			
hámozni	hámozó	hámozva	Hámozás			
	hámozott					
koppasztani	koppasztó	koppaszt-	Koppasztás			
szántani	szántó	szántva	Szántás			
boronálni	boronáló	boronálva	Boronálás			
	boronált					

ásni	ásó	ásva	Ásás
Gereblyél- ni	ásott		
vetni	gereblyélő gereblyélt vető	gereblyélő ve vetve	Gereblyél- Gereblyélés Vetés Vetemény
hinteni	vetett		
szórni	hintő hintett	hintve	Hintés
ültetni	szóró szórt	szórva	Szorás
kaszálni	ültető ültetett	ültetve	Ültetés
örzeni	kaszáló kaszált	kaszálva	Kaszálás
legelni	örző örzött	örízve örözve	Örzés
	legelő	legelve	Legelés Legelő

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Mással:	Mással:
hajtani	hajtó hajtott	hajtva	Hajtás	Mással:	Mással
kergetni	kergető kergetett	kergetve	Kergetés		
üzni	üző üzött	üzve	Üzés		
ostorozni	ostorozó ostorozott	ostorozva	Ostorozás		
korbátsol- ni	korbátsol- ló	korbátsol- va	Korbátsol- lás		
fonnyadni	fonnyadó fonnyadt	fonnyadva	Fonnyadás		
etetni	etető	etetve	Etetés		
itatni	itató	itatva	Itatás		

hizlalni	hizlaló	hizlalva	Hizlalás
havazni	hizlalt	havazva	Havazás
villámlani	havazó		Villámlás
zengeni	zengő	zengve	Zengés
fagyni	fagyós	fagyva	Fagyás
	fagyott		Fagy
virágzani	virágzó	virágozva	Virágzás
várni	váró	várva	Várás
	várt		
várakozni	várakozó	várakozva	Várakozás
gondolni	gondoló	gondolva	Gondolás
	gondolt		Gondolat
gondoskodni	gondoskodó	gondoskodva	Gondoskodás
	gondoskodó		Gondoskodás
gyógyítani	gyógyító	gyógyítva	Gyógyítás
	gyógyított		

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
gyógyulni	gyógyuló	gyógyúlva	Gyógyulás			
élni	gyógyult	élve	Élet			
halni	élő	halva	Halál			halálos
	halt					
	hólt					
rothadni	rothadó	rothadva	Rothadás			
	rothatott					
verbuválni	verbuvá-	verbuvál-	Verbuvá-			
	ló	va	lás			
	verbuvált					
dobolni	doboló	dobolva	Dobolás			
botozni	botozó	botozva	Botozás			
	botozott					
birkózni	birkózó	birkózva	Birkózás			
küzködni	küzködő	küzködve	Küzködés			

rabolni	rabló	rabolva	Rabolás
	rablott		
ölni	ölő	ölve	Ölés
	ölt		
rontani	rontó	rontva	Rontás
	rontott		
ostromolni	ostromló	ostromolva	Ostromlás
	ostromlott		
lántzolni	lántzó	lántzolva	Lántzolás
	lántzolt		
szeretni	szerető	szeretve	Szeretés
	szeretett		Szerelem szerelmes
kedvelleni	kedvellő	kedvellve	Kedvells
	kedvellett		
gyűlölni	gyűlölő	gyűlölvé	Gyűlölség
	gyűlölt		Gyűlöletes

Ige.	Rész:	Vis.	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
betsülni	betsülő	betsülve	Betsülés	Betsület	Mással:	Mással:
	betsült				betsületes	
dítsérni	dítsérő	dítsérve	Détsérés	Détséret		
	dítsért				dítséretes	
magasztal-	magasztal-	magasztal-	magasztal-	Magasztalás		
ni	ló	va				
	magasztalt					
hizelkedni	hizelkedő	hizelkedve	Hizelkedés			
	köszönteni	köszöntő	köszöntve	Köszöntés		
tsókolni	tsókoló	tsókolva	Tsókolás			
	tsókolt					
lotsogni	lotsogó	lotsogva	Lotsogás			
fetsegni	fetsegő	fetsegve	Fetsegés			
jelenteni	jelentő	jelentve	Jelentés			
	jelentett					

hazudni	hazudó	hazudva	Hazudás	Hazugság	hazug
kérdezni	kérdező	kérdezve	Kérdezés	Kérdés	
	kérdezett				
felelni	felelő	felelve	Felelés	Felelet	
súsgoni	súsgó	súsgva	Súsgós	Súsgós	
	súsgott				
kívánni	kívánó	kívánva	Kívánás	Kívánság	
	kívánt				
kérni	kérő	kérve	Kérés		
	kért				
eröltetni	eröltető	eröltetve	Eröltetés		
	eröltetett				
kénszeríté-	kénszerítő	kénszerít-	Kénszerítés		
ni	kénszerített	ve			
imádkoz-	imádkozó	imádkoz-	Imádko-	Imádság	imádságos
ni	imádkozta	va	zás		
esedezni	esedező	esedezve	Esedezés		

Ige.	Rész:	Vis:	Magában:	Mással:	Mással:
könyörög- könyörög- ni	könyörög- könyörög- ve	könyörög- könyörög- Könyörgés	Magában.	Mással:	Mással:
gyönyör- ködni	gyönyör- ködve	gyönyör- ködés	Gyönyör- ség	Gyönyör- gyönyörü-	gyönyörü-
tsalogatni	tsalogató tsalogatott	tsalogatva	Tsalogatás		
ingerleni	ingerlő ingerlett	ingerelve	Ingerlés		
feddeni	feddő fedett		Feddés		
gyalázni	gyalázó gyalázott	gyalázva	Gyalázás		
tsúfolni	tsúfoló	tsúfolva	Tsúfolás	Tsúf	tsúfos
jegyzeni	jegyző jegyzett	jegyezve	Jegyzés	Jegy	jegyes

tudni tudva Tudomány tudomá- tudni való tudatlan
nyos

tudva

tudó

tudós

tudott

gondolkod-gondolko-gondolkod-Gondolko-

va

dás

ítélve Itélés Itélet

ítelő

ítélt

választani választó választva Választás

választott

szedni

szedve

Szedés

szedett

hinni

hívő

Hívás

Hitel

hitetlen

hinni való hihetetlen

hiteles

hihető

vélni

vélve

Vélés

Vélemény

kétkedni kétkedő kétkedve kétkedés

L

tagadni követni	tagadó követő követett	tagadva követve	Tagadás Követés
engedelmeskedni futni	engedelmeskedő futó	engedelmeskedve futva	Engedelmeskedés Futás
távozni takarodni trutzolni morgolódni	távozó takarodó trutzoló morgoló	távozva takarodva trutzolva morgolódva	Távozás Takarodás Trutzolás Morgolódás
lopni	lopó	lopva	Lopás
orozni	lorozott	orozva	Orozás
panaszol- kodni	panaszol- kodó	panaszol- kodva	Panaszol- Panasz kodás
			panaszos

Ige:	Rész:	Vis:	Magában:	Magában:	Mással:	Mással:
káromkod-káromko- ni	káromkod- ni	káromkod- va	Magában: káromkod- ni	Magában:	Mással:	Mással:
áldani	áldó áldott	áldva	Áldás			
használni	használó használt	használva	Használás	Haszon	hasznos	
ártani	ártó	ártva	Ártás		ártalmas	
kerülni	kerülő	kerülve	Kerülés			
ajánlani	ajánló	ajánlva	Ajánlás			
	ajánlott					

A' HELYET ÉS IDŐT JELENTŐ HATÁROZÓKTÓL

V A L Ó S Z Á R M A Z T A T Á S O R.

Határozó
itt
ott
elől
hátúl
belül
kívül
felül
alól
távul

Másalérthető
— ittvaló
— ottvaló
— első
— hátúlsó
— belső
— külső
— felső
— alsó
— távulvaló

Határozó:	Mássalérthető
közel	közelvaló közelrőlvaló
ide	idevaló
oda	odávaló
másuva	másuvaló
valahová	valahovávaló
akárhová	akárhovávaló
mindenüvé	mindenüvévaló
sehová	sehovávaló
be	bevaló
ki	kivaló
le	levaló
fel	felvaló
alá	alávaló

s, ú, t,

— mostani
 — mai
 — az idei
 — koráni
 — tegnapi
 — régi
 — hajdani
 — tavalyi
 — harmadévi
 — holnapi
 — jókori
 — késői
 — estvéli
 — reggeli
 — éjjeli
 — nappali
 — néhai

most
 ma
 az idén
 korán
 tegnap
 régen
 hajdan
 tavaly
 harmadéve
 holnap
 jókor
 későn
 estve
 reggel
 éjjel
 nappal
 néha

Határozó	Mássalérhető
mindenkori	mindenkori
híjjába	híjjábavaló
tovább	további
felette	felettevaló
felettebb	felettebvaló
együtt	együttvaló
alattomban	alattombanvaló
áttalellenben	áttalellenbenvaló
erányában	erányábanvaló
jelen	jelenvaló
nyilván	nyilvánvaló

's, ú, t.

FOGLALAT.

Együvéfoglalók, és azoknak Magyarázata	
ja Példák által	3
A' Határozók egymással együvéfoglalva	17
Segítő Ige <i>Vagyok</i> a' foglaló Módban.	18
Segítő Ige <i>Leszek</i> a' foglaló Módban	19
Tselekvő Igék a' foglaló Módban: Határozatlanok, Határozók, és Tsonkák:	
I. <i>Példa</i> : fogjak, fogjam, fogjalak	21
II. <i>Példa</i> : kérjek, kérjem, kérjelek	23
Tehető tselekvő Ige a' foglaló Módban: Határozatlanok, Határozók, és Tsonkák:	
I. <i>Példa</i> : foghassak, foghassam, foghassalak	25
II. <i>Pél-</i>	

FOGLALAT.

II. <i>Példa</i> : kérhessek, kérhessem, kérhesselek - - - -	27
Tselekedtető Igék a' foglalo Módban: Határozatlanok, Határozók, és Tsonkák:	
I. <i>Példa</i> : irassak, irassam, irassalak	29
II. <i>Példa</i> : kéresselek, kéressem, kéresselek. - - - -	31
Szenvedő Igék a' foglalo Módban:	
I. <i>Példa</i> : irattassak, irattassam	33
II. <i>Példa</i> : kérettessek, kérettessem	36
III. <i>Példa</i> : iródjam; kérődjem	43
A' foglalo Mód aligmúlt Idejének Magyarázata Példákkal - - -	58
A' régen múlt Idő - - -	59
A' jelenvaló, múlt, és jövő Idő	40
Közbevetők - - - -	41
Az egyik Igének a' másik határozatlan Módban lévő Igével való Öszveköttetése, vagy Egybeszerkeztetése. - -	44
Az egyik Igének a' másik Igével <i>hogy</i> Együvéfoglalo által való Egybeszerkeztetése	45
A' <i>Vagyon</i> segítő Ige Elrendeléséről.	46
Az Igének a' Magábanérthetővel való Egybeszerkeztetése. - - -	48
Elölutóljárával. - - -	54

Az

FOGLALAT.

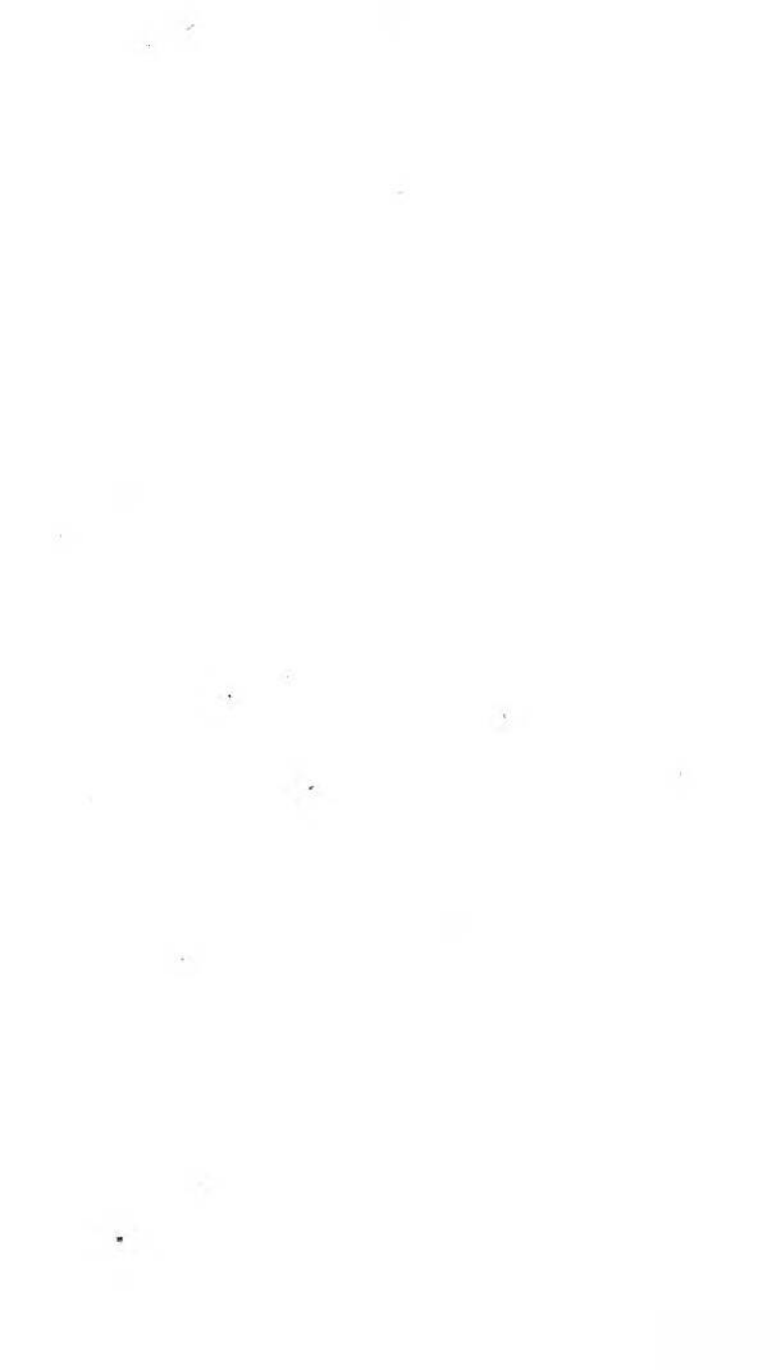
Az Igének az Elölutóljárókkal való Egybeszerkeztetése ezekre a' Kérdésekre:	
hol? - - - -	55
honnán? honnét? - -	55
hová? - - -	55
Az Árat, és Időtájat jelentő Szavaknak Ragasztékjai. - - -	
A' Való segítő Igének Részesülőjével való Élés. - - - -	57
Némelly Mássalérthetők, mellyek a' Magábanérthetőkkel Elölutóljárók által egybeszerkeztetődnek. - -	
A' közép és harmadik Gráditsban lévő Másalérthetőnek a' Magábanérthetővel való Egybeszerkeztetése. - -	60
A' sarkalatos Számoknak a' Magábanérthetővel való Egybeszerkeztetése.	
Példák a' visszahozó Névmássaival mindenik Ejtésben való Élésről. - -	62
A' visszahozó Névmássai Elölutóljárókkal.	
Az egyik Magábanérthetőnek a' másik Magábanérthetővel való Egybeszerkeztetése, vagy Öszveköttetése. -	
Két Magábanérthetők, mellyeknek egygyike nem ejtődik. - - -	65

FOGLALAT.

A' Magábanérthetőktől való Származtatások.	67
A' Mássalérthetőktől való Származtatások.	94
Az Igéktől való Származtatások	- 126
A' Határozóktól való Származtatások.	165

EGYÜ-

Österreichische Nationalbibliothek

+Z156175208

